

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ Α'. ΑΡΙΘΜΟΣ 5
31 ΜΑΪΟΥ 1931
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 1
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΧ. 10

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.—ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΙΩ. ΖΕΡΒΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΕΙ:

- Μελέτας εκλαϊκευτικὰς τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης.
- Διατριβὰς εὐλήπτους ἐπὶ κοινωνιολογικῶν καὶ ἐπὶ φιλοσοφικῶν θεμάτων.
- Ἄρθρα εκπαιδευτικὰ καὶ παιδαγωγικά.
- Μελετήματα ἱστορίας, λαογραφίας καὶ γλωσσολογίας.
- Δημοσιεύσεις σημαντικῶν ἀνεκδότων χειρογράφων.
- Ἀναλύσεις καὶ εἰσηγήσεις εἰς ζητήματα τῶν Καλῶν Τεχνῶν.
- Λογοτεχνικά ἔργα, ἥτοι: ποιήματα, διηγήματα, περικοπὰς ἀπὸ ἐκτενεστέρας λογοτεχνικῆς συνθέσεις.
- Μεταφράσεις λογοτεχνικὰς ἐκ τῆς κλασσικῆς καὶ τῆς συγχρόνου ξένης λογοτεχνίας.
- Θρησκευτικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς εἰδήσεις ἐκ νεωτέρων ἐρευνῶν καὶ ἀνασκαφῶν.
- Κριτικὴν καὶ ἀναλύσεις τῶν ἐκδιδομένων ἑλληνικῶν βιβλίων.
- Γνωμικά, ἀποφθέγματα, παροιμίαι.
- Ἀνακoinώσεις περιληπτικὰς ἐπὶ τῆς παγκοσμίου πνευματικῆς κινήσεως.

Συνεργάται τῆς «ΦΩΝΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ», εἶναι οἱ πλεῖστοι τῶν ἐπιφανεστέρων συγγραφέων ἐπιστημόνων, λογίων καὶ λογοτεχνῶν, ἐν οἷς οἱ κ. κ. Ἀδαμ. Ἀδαμαντίου, καθηγητῆς Ἐθν. Πανεπ.—Μπ. Ἀννίνος.—Ἰω. Βλαχογιάννης.—Δημοσθ. Βουντροῦς.—Κ. Γερογιάννης.—Α. Δελμούζος, καθ. Πανεπ. Θεσ/νίκης.—Δ. Εὐαγγελίδης, καθ. Πανεπ. Θεσ/νίκης.—Ἰω. Ζερβός.—Π. Ζερβός, καθ. Ἐθν. Πανεπ.—Δ. Γρ. Καμπούρογλου, ἀκαδημαϊκός.—Ν. Καζαντζάκης.—Α. Καμπάνης.—Δ. Καλογερόπουλος.—Ε. Λαμπάδριος.—Ν. Μπέρτος.—Παῦλος Νιρβάνας, ἀκαδημαϊκός.—Κωστῆς Παλαμᾶς, ἀκαδημαϊκός.—Ζαχαρίας Παπαντωνίου.—Π. Δ. Παναγόπουλος.—Μ. Ροδάς.—Γερ. Σπαταλάς.—Στ. Σπεράντιος.—Α. Τραυλαντώνης.—Κ. Χαριτάκης.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ», ἐξησφάλισε πρὸς τούτοις τὴν συνεργασίαν ἐπιφανῶν ξένων λογοτεχνῶν καὶ συγγραφέων.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ» κυκλοφορεῖ εἰς 50.000 ἀντίτυπα.

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ Α' 31 ΜΑΪΟΥ
ΑΡΙΘΜΟΣ 5 1931

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 4
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 68-77

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.
ΑΘΗΝΑΣ

ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑ
ἢ ΜΗ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 10
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 20

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.		Σελ.
«Τὰ κύρια στοιχεῖα τῆς παρούσης ἐποχῆς» τοῦ Φίχτε	148	Ἀπὸ τὴν ψυχολογίαν τοῦ παιδίου	160
Ἰω. Ζερβοῦ Ὁ Θρησκευτικὸς Νεορομαν- τισμὸς	150	Σπάνια βιβλία καὶ παλαιὰ χειρόγραφα	162
R.—H. BENSON Ὁ ἐνεδρευτής.....	152	Τὸ ἡμερολόγιον τοῦ ἱατροῦ Παπαδάκη	163
Νεοελληνικὴ Ποίησις	154	Ἀντ. Τραυλαντώνη Τὰ ὄρφανά.....	165
Γνωμικὰ καὶ ἀποφθέγματα	155	H. G. WELLS Παγκόσμιος Ἱστορία. Ἡ Γῆ ἐν χρόνῳ καὶ χώρῳ.....	168
Ἰω. Ζερβοῦ Ἱστορία τοῦ διδακτικοῦ βι- βλίου καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι	156	JANE ANDREWS Οἱ ἑπτὰ μικροὲς ἀδελ- φές	170
Ἰνδικὴ φιλολογία	159	Ἰω. Ζερβοῦ Κριτικὴ τοῦ βιβλίου	173
		Βιβλιογραφία	176

Αἱ Συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1ην Ἰανουαρίου καὶ λήγουν τὴν

31ην Δεκεμβρίου ἐκάστου

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΕΤΩΝ

ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΑΓ. ΚΑΤΕΛΑΦΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ Κατ. Χατζή

ΗΜΕΡΟΜ. 29-5-78

ΑΡΙΘ. 23462

“Τὰ κύρια στοιχεῖα τῆς παρούσης ἐποχῆς,, τοῦ Φίχτε*

Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα τίς ἡ σημασία τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς εἶναι δυνατὴ μόνον ἐὰν θέσῃ τις ὡς βάσιν πίστιν τινὰ περὶ προορισμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, εἴτα δ' ἐξετάσῃ εἰς ποῖαν σχέσιν τελεῖ ἡ μέχρι τοῦδε ἐξέλιξις τοῦ ἀνθρώπου γένους πρὸς τὸν τεθέντα προορισμόν του. Ὁ σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡθικὴ δρᾶσις, τ. ἔ. δρᾶσις ἐκπορευομένη ἀπὸ τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος καὶ συνάμα ἀπὸ πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ καθήκοντος. Τὸ καθήκον του ὅμως δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ ἐκεῖνος μόνον ὁ ἄνθρωπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ λογικὴ νόησις ἀπέβη ἐλευθέρα καὶ ἰσχυρά. Ἐπίσης ὀφείλει τις νὰ πράττῃ τὸ ὀρθόν, ἀφ' οὗ τὸ διαγνώσῃ ὁ ἴδιος ὡς τοιοῦτον· ὀφείλει νὰ εἶναι αὐτόνομος καὶ νὰ μὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ξένην ἐξουσίαν. Ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης σταματήσῃ ἐπὶ τῆς βαθμίδος ταύτης, θὰ ἔχῃσι διακανονισθῇ πᾶσαι αἱ ἐξωτερικαὶ ὑποθέσεις σύμφωνα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ λογικοῦ. Ὁ σκοπός, ὃν δέον νὰ

* Ἀπὸ τὸ ἔργον I. Cohn: «Πρωτοπόροι φιλόσοφοι», μεταφρασθὲν ὑπὸ Γεωρ. Ν. Παλαιολόγου, Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβούλου (Ἐκδόσεις Οἴκου Δημοτράκου).

ἐπιδιώκῃ ἡ ἀνθρωπότης, εἶναι ἐποχὴ τις καθ' ἣν τὰ πάντα θὰ κανονίζωνται σύμφωνα πρὸς τὰς ἐπιταγὰς τοῦ λογικοῦ. Ἄλλ' εἰς ποῖαν σχέσιν τελεῖ ἡ μέχρι τοῦδε ἐξέλιξις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον; Ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ἐξελιχθῇ εἰς λογικὸν ὄν. Ἐκ τούτου συνάγεται, ὅτι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς σταδιοδρομίας του οὗτος οὐδαμῶς ἦτο τοιοῦτον λογικὸν ὄν, ἀλλ' ὅτι ἔφερεν ἐν ἑαυτῷ τὰς πρὸς τοῦτο ιδιότητας. Ἡ τοιαύτη ἐμφυτος ἱκανότης, προτοῦ καὶ γίνῃ συνειδητὴ, καταδείκνυται ἐν πρώτοις εἰς διάταξιν τινα ὠφέλιμον κατὰ τὰ ἀρχικὰ στάδια τοῦ ἀνθρώπου γένους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐν λόγῳ διακανονισμὸς δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν νόησιν, κάμνει λόγον ὁ Φίχτε περὶ τινος λογικοῦ ἐνστίκτου. Ἀνίκανοι ἔτι ὄντες οἱ ἄνθρωποι νὰ θέσωσιν εἰς ἑαυτοὺς νόμους, ὑποτάσσονται εἰς ἐξωτερικὴν τινα δύναμιν. Ἡ κατὰ νόμους τελουμένη δρᾶσις τοὺς συνειθίζει εἰς τὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τῶν σαρκικῶν ὁρμῶν των δι' ἐντολῶν, αἵτινες ὀφείλουσαν νὰ τηρῶνται. Συγχρόνως ἀρχίζουν νὰ διαμορφῶνται οἱ ἐξωτερικοὶ τύποι τῆς ἀνθρωπίνης συμβιώσεως, καὶ οὗτοι προστατευόμενοι ἀπὸ τὴν ἀγιότητα θείων ἐντολῶν. Ἐπειδὴ

ὅμως ὁ ἄνθρωπος εἶναι προωρισμένος νὰ καταστῇ ἐλεύθερος, πρέπει νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατάστασιν· πρέπει νὰ μετὰστῇ εἰς ἀνωτέραν θέσιν, ὅπου νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐξελέγῃ ὁ ἴδιος καὶ νὰ ὑπακούῃ εἰς ἐκεῖνο μόνον, ὅπερ ὁ ἴδιος ἔκρινεν ὡς δίκαιον. Αὕτῃ ἡ κίνησις πρὸς ἀπελευθέρωσιν καὶ διαφωτισμὸν ἄγει κατ' ἀρχὰς εἰς ἀμφισβήτησιν τοῦ δικαιώματος τῶν ξένων ἐξουσιῶν, αἵτινες ἕως τότε ἐκράτουν εἰς περιορισμὸν τὰς ἐγώιστικὰς των ὁρμὰς, καὶ κατόπιν εἰς ἄρνησιν τοῦ ἐν λόγῳ δικαιώματος. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶναι προφανὴς ἡ διάγνωσις τοῦ ἡθικοῦ καὶ τῆς ἀναγκαιότητος τοῦ λογικοῦ, ἀκολουθεῖ ἕκαστος τὴν ἰδίαν φιλαυτίαν. Μόνον τὸ ἀντίπαλον δέος συγκρατεῖ ἔτι τὴν τάξιν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Ἀπὸ καλῶς ἐννοουμένην ἰδιοτέλειαν φειδόμεθα τῆς ζωῆς καὶ περιουσίας τοῦ ἄλλου, ἵνα καὶ οἱ ἄλλοι τηρήσωσι τὴν αὐτὴν στάσιν ἐναντι ἡμῶν. Οὐδεὶς ὅμως ἐπιθυμεῖ νὰ προσφέρῃ θυσίας ὑπὲρ τοῦ ὅλου, ὑπὲρ μεγάλων ἡθικῶν σκοπῶν. Ἡ κατάστασις αὕτη δύναται νὰ διορθωθῇ, ἐὰν ἡ ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῆς ἐλευθερωθεῖσα νόησις λάβῃ ἔννοιαν τῶν ἐνυπαρχόντων εἰς αὐτὴν προσταγῶν τοῦ λογικοῦ, καὶ ἐὰν ἡ ἐλευθέρα ἀπὸ πάσης ξένης ἐξουσίας δρᾶσις τοῦ ἐπὶ μέρους ἀνθρώπου τεθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν μεγάλων σκοπῶν τῆς ἀνθρωπότητος ἐξ ἐπιγνώσεως τῶν καθηκόντων τῆς. Ἀκόμη, λέγει ἀπευθυνόμενος ὁ Φίχτε πρὸς τοὺς ἀκροατάς του, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔζων μετὴν συναίσθησιν ὅτι εἶχον ἀρκούντως χωρήσει ἐπὶ τῆς ἄνω ὁδοῦ, ἀκόμη ἐλλείπει ἀπὸ τοὺς πλείστους ἡ τοιαύτη ἐπίγνωσις καὶ ἡ ἀπόφασις· ἀκόμη ζῶμεν εἰς τὴν

ἐποχὴν τῆς τελειωθείσης ἀνοσιουργίας. Ἡ ἀνθρωπότης εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ διέλθῃ ἀπὸ τὴν κατάστασιν ταύτην, πλὴν μόνον ἐκεῖνοι οἱ λαοὶ θὰ προαγάγῃσι τὸν γενικὸν

ΦΙΧΤΕ

Κατὰ τὸ ἐξ ὁρειχάλκου μετάλλιον ὑπὸ L. Wichmann, τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπιταφίου μνημείου τοῦ Φίχτε. Alter Dorotheenstädtischer Kirchhof εἰς Βερολίνον.

πολιτισμὸν καὶ θὰ ἐξακολουθήσωσιν ὑπάρχοντες, τῶν ὁποίων τὰ μέλη ἐξ ἰδίας ἐλευθερίας ἀποφάσεως ὀρίζουσιν ἑαυτοὺς τὸ ἡθικῶς ζῆν.

Ο Ορησκευτικός Νεορομαντισμός

Ιω. ΖΕΡΒΟΥ

Από τὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνα πρόβαλε στὴν εὐρωπαϊκὴ λογοτεχνία μιὰ ιδιότυπη μορφή ορησκευτικοῦ νεορομαντισμοῦ, σὰν ἀντίδραση καὶ κάπως διαμαρτυρία ἐναντίον τοῦ νεορεαλισμοῦ, ποὺ ἐμπνέεται ἀπὸ τὴν ὑλιστικὴ ἀντίληψη τῆς ζωῆς. Κι ὁ τέτοιος ορησκευτικὸς ρομαντισμὸς βασίστηκε ἢ σὲ ἀόριστο φιλοσοφικὸ μυστικισμὸ ἢ σὲ μιὰ ψηφιδωτὰ συνθεμένη θεολογικότητα (νέα θεοσοφία) ἢ καὶ ἀπλῶς στὴ δογματικὴ μυστηριολογία τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἡ τέτοια, κάπως ἀναχρονιστικὰ ἐμφανισμένη μυστικοπάθεια, ποὺ ἔχει βέβαια κάποια δύναμη νὰ ξυπνᾷ σὲ κάθε ὑστερικὴ προδιάθεση πολλοὺς ναρκωμένους στὸ ὑποσυνείδητο ἄτακτους καὶ συνεπῶς νὰ προκαλεῖ περιοδικοὺς ἐνθουσιασμοὺς ἢ μιὰ ζωερὴ συγκίνηση, δὲν προέρχεται συνήθως ἀπὸ μύχια καὶ σταθερὴ πίστη στὸ ὑπερφυσικό, δὲν εἶνε ἀποτέλεσμα πραγματικῆς θεοσέβειας. Καὶ συχνά, ἐὰν δὲν ἀποτελεῖ προσπάθεια ἐκκεντρικοῦ νεωτερισμοῦ, προκύπτει ἀπὸ αὐθυποβολή. Ἐξ ἄλλου δὲ ὅχι σπανίως θέλοντας νὰ προσαρμόζεται κάπως μετὰ τὴ σύγχρονη πνευματικὴ ὑπερφυσικὴ, ἐφοδίζεται μετὰ διαφορὰς αἰτιολογίας κ' ἐξηγήσεις, παρμένες ἀπὸ τὰ ὑποθετικὰ καὶ τ' ἀνεξακριβώτα τῆς ἐπιστήμης.

Καὶ προήλθε κυρίως ἡ τέτοια μυστικιστικὴ ροπή ἀπὸ τὸ γενικώτερο ἐκείνο πνευματικὸ κίνημα, ποὺ ἀντιτάχθηκε στὴν αὐθαίρετη ὑλιστικὴ ἀντίληψη καὶ τὴν πολέμηση, πότε ἐξελέγχοντας μ' ἐπιστημονικὴ σοφία τὴ στενότητα, τὴν ἀσυνέπεια καὶ τὴν ἀνεπάρκειά της, καὶ πότε ἀποδείχνοντας τὸ ἀντικειμενικὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξαγομένων της. —Εἰδικῶς δὲ ἡ μυστικιστικὴ χριστιανοκαθολικὴ μορφή λογοτεχνίας ἐμφανίζεται συστηματικώτερα στὸ τέλος τοῦ περασμένου αἰῶνα, μετὰ τὴν πολὺκροτὴ μελέτη τοῦ Βрунνетиέρ: «Ἡ χρεοκοπία τῆς ἐπιστήμης». Στὴ μελέτη αὕτη ὁ μεγάλος κριτικὸς ἰσχυρίζεται πὼς οἱ ἐπιστημονικὲς γνώσεις δὲ μᾶς δίνουν κανένα οὐσιαστικῶς βοήθημα γιὰ ἐξήγηση τῶν μυστηρίων τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς· γιὰ οὐτε τὸ στενὸ πείραμα, οὐτε κ' οἱ ἀνθρώπινες μόνο χρησιμότητες ἐπιστημονικοὶ νόμοι, ποὺ πάντα ἐξ ἄλ-

λου εἶνε ὑποκείμενοι σ' ἐξελιχτικὴ μεταβολή ἢ καὶ διάφηση, μπορεῖ νάχουνε καμιά ἐφαρμογὴ ἢ ἐπαλήθευση στὴν ἀπρόσιτη ἀπὸ τὰ αἰσθητήριά μας ποσοτικὴ, ποιοτικὴ καὶ χρονικὴ ἀπειρότητα τοῦ συνόλου· γιὰ τοῦτο καὶ σὲ κάθε κατὰ καιροὺς προσπάθεια κοσμοθεωρίας ἢ ἐπιστήμης δείχνεται χρεοκοπημένη. Στὴν ἐμφυτὴ ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου ν' ἀσχοληθεῖ μετὰ τὸ μυστήριο καὶ μετὰ ὅποιονδήποτε θετικὴ πίστη του, νὰ τὸ διευκρινίσει, ποτὲ ἢ ἐπιστήμη δὲν ἐπαρκεῖ. Ὁ ἀγνωστικισμὸς ἐξ ἄλλου εἶνε κάτι ἀντίθετο τῆς διανοητικότητας τοῦ ἀνθρώπου, νοσηρὴ κατάσταση καὶ ἀφύσικη. —Ἐτσι συμπερασματικὰ ὁ Βрунνетиέρ ἔφτασε στὸ σεβασμὸ τοῦ ὑπερφυσικοῦ καὶ στὴν ἀποδοχὴ τῆς ορησκευτικῆς πίστεως, προερχόμενης ἀπὸ μύχιας αὐθόρμητης καὶ ἀνεξερεύνητης ἱκανότητας τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ δὲν εἶνε βέβαια ὁ διάσημος κριτικὸς οὐτε ὁ πρῶτος, οὐτε ὁ τελευταῖος, ἀλλ' οὐτε καὶ ὁ ἐπαρκέστατος ἢ πειστικώτερος ἀπολογητὴς τοῦ ορησκευτικισμοῦ. Ἀλλὰ τὸ ἐπίκαιρο τῆς μελέτης του ἐκείνης, ἡ φόρμα τέτοιας ἐμφάνισης τοῦ Βруннетиέρ, ἡ ζωερὴ συζήτηση, ποὺ προκάλεσε τότε σὲ πλατύτερο κύκλο, δυναμόσανε σημαντικὰ τὴν προδιάθεσι μᾶς παλινδρόμησης πρὸς τὴν παλαιὰ σεβάσμια πίστη.

Ἡ θεωρητικὴ δὲ αἰτιολογία καὶ ἀναγνώριση τοῦ ορησκευτικοῦ συναισθήματος εἰδικευομένη μάλιστα σὰν ἀπολογία τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἔδωκε ἀπὸ τότε τὴν ὠθησὴν στὸ νὰ διαμορφωθεῖ πρὸς ἐκείνη μιὰ ορησκευτικο-ρομαντικὴ λογοτεχνία, ἰδίως στοὺς κύκλους τοῦ καθολικισμοῦ. Πολλοὶ ποιητὲς καὶ λογογράφοι ορησκευτικῆς ἐμπνεύσεως πρόβαλαν ἔτσι, ἄλλοι ἐκινηθέντες ἀπὸ πραγματικὴ πίστη, ἄλλοι ἀπὸ παροδικὴ αὐθυποβολή καὶ ἄλλοι ἐρασιτέχνες τῆς παραδοξοφάνειας ἢ μιμητὲς τοῦ συρμοῦ.

Ἀπὸ τοὺς λογοτέχνες τῆς τέτοιας, ὡς ποῦμε, σχολῆς δυὸ ξεχωρίζουνε σημαντικώτεροι πεζογράφοι: ὁ J. K. Huysmans καὶ ὁ Robert-Hugh Benson. Κάποια ἔργα τῶν δύο τούτων, πολὺ γνωστὰ καὶ διαδομένα, μπορεῖ νὰ θεωρηθοῦν σὰν ἀπὸ τὰ αἰ-

σθητικῶς ἄρτιώτερα τῆς σύγχρονης λογοτεχνίας. Κ' ἔχουνε μάλιστα αὐτὰ, γιὰ τὸν μορφωμένο κάπως ἀναγνώστη, μιὰ πρόσθετη γοητεία· περιορίζουν πολὺ τὴν ἡδονιστικὴ αἰσθηματικότητα, ἐκείνην δηλαδὴ ποὺ γίνεται ὑπερβολικὴ χρῆση τῆς στὴν ἄλλη, ἰδίως τῇ λαϊκώτερη, λογοτεχνία· καὶ συνάμα ἔχουν ἀσυνείθιστη πλοκή, βασιζόμενη στὸ μυστηριακὸ στοιχεῖο ἢ στὴν ἀνεξέλεγκτη πίστη. Κι ὅπως οἱ τέτοιες ἐκδήλωσες στὸν Huysmans, πότερο δὲ μάλιστα στὸν Benson ἔχουν εἰλικρίνεια, βγαίνουν δηλαδὴ ἀπὸ ἀληθινὴ δική τους πίστη καὶ ορησκευτικότητα, δίνουν τὴν εὐχάριστη αἰσθησὴ τοῦ ἀβίαστου καὶ τοῦ φυσικοῦ.

Ὁ ἄγγλος R-H Benson, ποὺ δημοσιεύεται στὸ φύλλο τοῦτο τῆς Φωνῆς τοῦ Βιβλίου ἕνα ἀπὸ τὰ πρὸ χαρακτηριστικὰ διηγήματά του, — Ὁ Ἐνεδρευτὴς, — ἀναγνωρίζεται γενικῶς σὰν ὁ κορυφαῖος τῆς ἐποχῆς μας λογοτέχνης τοῦ καθολικισμοῦ. Τὸν διακρίνει διαύγεια καὶ συμμετρία στὴ διατύπωση τῆς σκέψης, ζωερὴ καὶ ἀπλὴ περιγραφή, ἐξαιρετὴ λεπτότης στὴ ἔκφραση τῶν αἰσθημάτων, ταιριαχτὴ στὰ μυστικο-ορησκευτικὰ θέματα του. Τὸ λογοτεχνικώτερο δὲ ἔργο του, τὸ πρὸ προτιμημένο στὴν Ἀγγλία, εἶνε «Τὸ Ἀόρατο Φῶς» (The invisible Ligth) ὅπου κατὰ τὴν ἔκφραση ἐνὸς κριτικοῦ «ἐναργέστερα μᾶς παρουσιάζεται ἡ πρωτότυπη ὑψηλὴ μυστικὴ ἐμπνεύσεως καὶ ρομαντικῆς ἐπινόησης σύμμιξη, ποὺ εἶνε ἀναμφισβητήτως τὸ πρὸ ἰδιόμορφο χαρακτηριστικὸ τοῦ συγγραφέα τούτου».

Σὲ σειρά ἐπεισοδίων, συνδεμένων ἀπλοϊκὰ, ἐξεικονίζεται μετὰ τὰ πρὸ ἐνδιαφέροντα τῆ μυστικῆς ἀποψῆς συμβάντα ἢ πνευματικὴ ζωὴ ἐνὸς χριστιανοῦ ὀπτασιαστοῦ. Κ' ἡ πλοκή τῶν ἱστορημάτων εἶνε τέτοια, ποὺ διαδοχικὰ νὰ παρουσιάζει στενὴ τὴ συνάφεια τοῦ ὁρατοῦ μετὰ τὸν ἀόρατο, τὸν ὑπεργήινο κ' ὑπερφυσικὸν κόσμον. Στὴν ἀφήγηση δὲ γίνεται ἐπιτήδης λεπτομερειακὴ ἢ περιγραφὴ τοῦ ὁρατοῦ κόσμου γιὰ νὰ παρουσιάζονται ἔτσι αἰσθητότερα ὁ στενὸς τοῦ κύκλος καὶ πληχτικώτερος οἱ καθημερινὲς ἐκδήλωσες του, ἐμφανίζονται δὲ ἀντιθέτως μετὰ ἀορισταῖα πάνω στὸ ἀφάνταστο, ἀλλὰ συναπτόμενο μετὰ τὴ γήινη ζωὴ ἀπειρο κάποιες φωσφορίζουσες καὶ μόλις ἀντιληπτές στὸν ἄνθρωπο σκιαγράφες τοῦ ἀόρατου ὑπερφυσικοῦ. Ἐξ ἄλλου τὸ σημαντικό καὶ φιλοσοφικῶς ὅπωςδήποτε ἐνδιαφέρον τῆς ἀφήγησης εἶνε τὸ ὅτι διατυπώνει ἀπλῶς καὶ με-

πραγματικὰ ἐπεισόδια κάποιες ἀπὸ τὶς κύριες θεωρίες τοῦ μυστικισμοῦ, ἀναφορικῶς μετὰ ἀπὸ τὶς σπουδαιότερες ἀπόψεις του, τὴν ὀπτασιακὴν. Οἱ περιγραφὲς τῶν ὀπτασιῶν δὲν ὑπερβαίνουν, ὅπως γράφει ὁ ἴδιος, «τὰ ὅρια τῶν καθορισμένων νόμων τῆς ἀσκητικῆς, μυστικῆς, ἢ δογματικῆς ἐπιστήμης»· ἡτοὶ τὰ ὅρια τοῦ μυστικισμοῦ ἐκείνου, ποὺ βρῆκε, ξεδιάλεξε καὶ κανόνισε ὁ πρῶτος Χριστιανισμὸς στὴν περίοδο τῶν διαφόρων ὀπτασιακῶν Ἀποκαλύψεων καὶ ποὺ τὸν περιώρισε κατόπι ἡ δογματικὴ θεολογία. Ἀλλὰ κ' ἔτσι οἱ περιγραφὲς τοῦ Benson δίνουν στὸν ἀναγνώστη μιὰν ἰδέαν τοῦ λεγόμενου ἐνεργοῦ δυνισμοῦ. Εἶνε δὲ ὁ τέτοιος δυνισμὸς οὐσιαστικῶς διάφορος τοῦ θεωρητικοῦ δυνισμοῦ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νεώτερης μεταφυσικῆς φιλοσοφίας.

Γιὰ τὸ ἐνεργὸς δυνισμὸς δὲν περιορίζεται μόνο στὴ θεωρίαν πὼς ἡ ὕλη καὶ τὸ πνεῦμα εἶναι τὰ δύο συνυπάρχοντα στοιχεῖα τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ πιστεύει πὼς τὸ πρωταρχικόν, δηλαδὴ τὸ πνεῦμα, διατηρεῖ ἀπόλυτὴ κ' αἰώνια καὶ ἀμείωτὴ αὐθυπαρξία καὶ αὐτενέργεια μέσα στὸ ἀπρόσιτο ἀπὸ τὰ αἰσθητήριά μας σύνολο· κ' ἐπιπλέον ἔχει παντοτεινὴ ἐπίδραση κ' ἐπιβολή, σὲ ὁρισμένες δὲ προϋπὸθεσες κ' ἐμφάνιση στὸν σύμμιχτο, τὸν αἰσθητὸν δηλαδὴ σ' ἐμᾶς κόσμον. Ἡ δοξασία αὕτη, ποὺ εἶναι καὶ μέσα στὶς θεωρίες τῶν νεοπλατωνικῶν καὶ πολλῶν ἀρχαίων θεοσόφων, συναρμοσμένη μετὰ τὴ μεταφυσικὴ τριαδικὴ διδασκαλία τοῦ χριστιανισμοῦ ἀποτελεῖ ἐπίσης ἕνα ἀπὸ τὰ δογματικὰ στοιχεῖα τῆς χριστιανικῆς ορησκείας, ἐμφανέστερο ἰδίως στὸν καθολικισμόν.

Ἐξ ἄλλου ἀπ' αὕτὴ τὴ δοξασία προέρχεται μιὰ θεωρητικὴ ἐξήγηση τῶν θαυμάτων. Τὸ θαῦμα δηλαδὴ δὲν εἶνε αὐθαίρετὴ παραβίαση τῶν φυσικῶν νόμων, ἀλλὰ ἐξαιρετικὸ φαινόμενον τῆς δυνάμεως ποῦχει τὸ πρωταρχικόν στοιχεῖον—τὸ πνεῦμα—πάνω στὸ δεύτερον στοιχεῖον—τὴν ὕλη, προκαλούμενον ὅταν ὑπάρξουν ὁρισμένες ἐπίσης προϋπὸθεσες. Μόνο ποὺ ἐνῶ γιὰ πολλὰ κοινὰ φυσικὰ φαινόμενα ἔχουμε ἐξακριβώσει τὶς συνθήκες ποὺ τὰ προκαλοῦν, ἀπειναντίας γιὰ τὰ ἐξαιρετικὰ φαινόμενα (τὰ θαύματα) τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ ἐξακριβώσει ὁ ἐπιστημονικὸς λεγόμενος τρόπος. —Ἀπὸ τὰ ἐξαιρετικὰ λοιπὸν φαινόμενα εἶνε κ' ἡ ὀπτασία, ποὺ μᾶς τὴν παρουσιάζει ὁ Benson μετὰ μιὰ διακύμανση μεταξὺ φυσικοῦ καὶ ὑπερφυσικοῦ, ἰδίως στὸ δημοσιεύμενον ἐδῶ διήγημά του—«τὸν ἐνεδρευτὴν».

Ο ένεδρευτής *

R.—H. BENSON

Μετάφρ. Ιω. ΖΕΡΒΟΥ

Την άλλη μέρα βγήκαμε και περπατήσαμε σε μαγευτικό μονοπάτι που κατηφόραγε ανάμεσα σε δυο φράχτες σμιλακιές. Η πάχνη κρεμιόταν ακόμα στην απόσκια μεριά της γλωρασιάς και σμιλάκια άνεμιζόντανε σε μια δαντέλλα στα νιόφυτα πάνω κλαριά των δέντρων του κάθε όχτου της σπράτας. Ξάφνου ο γέροντας κοντοστάθηκε, έσκυψε σε κάποιο άνθισμένο θάμνο, στάριζα του φράχτη και πήρε ένα ψόφιο ποντίκι, κυττάζοντάς το κατόπι ώρα πολλή, άπλωμένο άλύγιστο μέσα στη χούφτα του χεριού του.

—Τό κακόμυρο τό ζούδι, μοναχό του διάλεξε τόν τόπο τής ανάπαψής του! μου λέει. "Ας βάψουμε όπου είτανε! Τι άνόητη ιδέα μου κατέβηκε νά του ταράξω τή γαλήνη!

Απίθωσε άπαλά τό πτώμα στο ριζό του φράχτη κ' έπειτα πέρονοντας με τό χέρι του μια χούφτα ύγρό χώμα τό πασπάλισε πάνω στο ποντίκι.

—Γή εί και εις γήν άπελεύσει, σποδός εις σποδόν! —είπε, τήν τυπική φράση.

Κ' ύστερα, άνασκηώθηκε με κόπο και ξανά στράτισε.

—Μου φάνηκε πώς άκουσες μ' ενδιαφέρο τή χθεσινή μου ιστορία!—μου λέει, άφου άπόμεινε λιγάκι σκεπτικός κι άμίλητος.—Θέλεις νά σου ιστορήσω μια πολύ διαφορετική όπτασία πού μου συνέβη στά νιάτα μου και πού μου τήν άναθύμησε τό, προλίγου, θέαμα;

Και σαν του άποκρίθηκα πώς καθεμιά πού τις ιστορίες του μου είταν άφάνταστα πολύτιμη νά τή γνωρίσω, άρχισε με τέτοια, περίπου, λόγια τή διήγησή του:

—Σου έλεγα χτές, πώς του κάκου ζήτησα νά ξαναδώ εκείνο πού μου έμφανίστηκε στο ξέφωτο του λόγγου. Βδομάδες, πότε, πότε, δοκίμαζα νά βιάσω τόν έαυτό μου και νά αίσθανθώ εκείνη τήν έμφάνιση ή τουλάχιστο ν' άγναντέψω τή διπλοσία εκείνη του χιτώνα! μά δέν μπόρεσα, γιατί μια τέτοια όπτασία είνε δώρημα Θεού και μιά είνε τόσο άδύνατο νά τήν προκαλέσουμε με προσπάθεια τής θέλησής μας, όσο είνε και σ' έναν τυφλό νά πετύχει μια εικόνα κοινή με προσπάθεια των ματιών του. Έτσι, έπαφα σε λίγο νά τό συλλογιέμαι.

«Κ' έφτασα λοιπόν στην τρομερήν ηλικία των δεοχτών χρόνων, πού ή ψυχή καταντάει νά μοιάζει σπίθα πλακωμένη από στάχτης βουνό. στην ηλικία πού τό αίμα κ' ή φωτιά κι ο θάνατος και ή κίνηση κι ο θόρυβος φαντάζονταν νάνε τά μόνα πού ενδιαφέρουν—μάλιστα γιά τούς νέους τής δικής μας γηγλόβικης ράτσας,—ένώ ή ψυχοπόνια και ή τρυφερότης μιάς παρασταίνονται σά νά ταιριάζουνε τό πολύ πολύ, στα παιδικά και σιές γυναικές. Κάποιος μου έδωκε τήν έποχή κείνη εν' από τά τουφέκια του κυνηγιού πού μπορεί και νά τά ειδες κρεμασμένα στον τοίχο τής κάμαρης δίπλα στη δική μου. κ' εύθως ένοιωσα σά λατρεία στο συναίσθημα τής δύναμης πού μου

δινε τό όπλο. Για μία, δυο βδομάδες, σαν άρχίσανε οι θερινές διακοπές μου έφτανε νά ρίγγω σε σημάδι ή πάνω στην άτάραχη επιφάνεια τής στέρας, δοκιμάζοντας κάποιο άνατρίχιασμα χαράς όταν έβλεπα τό χαρτόνι τρυπημένο ή τόν γαλήνιο ύδατινο καθρέφτη άπότομα σπασμένο. "Όμως άργότερα τά τέτοια γυμνάσματα δέ μ' άρεσαν πιά κ' ένοιωσα τόν άκατανίκητο πόθο νά δώ κάτι ζωντανό νά του κοπεί, ξαφνικά, ή ζωή άπό δική μου ένέργεια.

»Βλέπεις,—ξακολούθησε ο γέροντας, με χειρονομία σά ν' άπολογιόταν,—πάντα μου λέω με τό νοϋ, πώς τό κυνήγι είνε χρειαστό στη ζωή φυσικά. Στο κάτω τής γραφής, τό σκότομα των ζώων είνε άπαραίτητο γιά τή θροφή του ανθρώπου και δέχομαι πρόθυμα πώς τό κυνήγι, όντας άπομεινίδι τής παληάς άπόλαυσης του ανθρώπου. πούβρισκε έτσι τή θροφή του, μπορεί ώστόσο ν' άπαιτεί και όρισμένα ευγενικά χαρίσματα άντοχής κ' έπιδεξιότητας. Ναι, τά ξέρω όλ' αυτά και ξέρω ακόμα πώς γιά κάμποσους όργανισμούς τό κυνήγι είνε σωτήριο μέσο νά χορτάσουν τά ένστικτα, πού δίχως αυτό τό ξέσπασμα θά μπορούσε νά καταντήσουνε σε πράξεις άλλότροπα κακές. "Όμως και κάτι άλλο καλοξέρω: πώς γιά μένα, ένα τέτοιο—δά ξεθύμασμα δέν είτανε διόλου χρειαστό.

»Όμως οι γύρα μου βρίσκανε τέλεια φυσικό και μάλιστα άξιεπαινο τό ζήλο πούχα στην τέτοια καινούργια μου κλίση και δίχως ούδέ τήν παραμικρή τύψη, βγήκα ένκ καλοκαιριάτικο δείλι, λογιάζοντας νά χτυπήσω κανένα κουνέλι, τή στιγμή πού θά διάβαινε ισάδι είτε μονοπάτι άνέσκειπο. Πήγαυνα ίσια κάποιο δρομαλάκι, έχοντας άριστερά μου ένα λόγγο και δεξιά μου κατάχλωρο λιβάδι. Και πιθανώς νάταν αίτία ή άδεξιότης μου: όμως μόλο πού βολετό μου είταν ν' άκούω τό δειλό σάλεμα των κουνελιών δόλγυρα και νά τά βλέπω όρθοστακμένα πού και πού ν' άποκράζονται με τεντομένα αυτιά, ούτε μια μόνο φορά βρέθηκα έτσι σιμά πού ρίχνοντας νά μωρεσώ νά τά πετύχω και φτάνοντας λοιπόν στα σύνορα του λόγγου, δίχως ευκαιρία νά χρησιμέψω τ' όπλο μου, ένοιωσα άνατρίχια θυμού κι άγανάκτησης νά με άναδεύει σύγκορμα.

»Γιά κάμποσα λεπτά, άπόμεινα εκεί, ασάλευτος, άκουμπημένος στο φράχτη και θαρώντας τήν πανώρα πρασινάδα μπροστά μου. Ό ήλιος ότι είχε γλυστρήσει πίσω από τούς λόφους στον όρίζοντα, τό δάσος κιόλα είταν στον ίσκιό μέσα, έξόν ή φωνηωτή κορφή μιας γέρικης βελανιδιάς, πού άκτινοβόλαγε ακόμα φωτιστεφάνοτη. Τά πουλιά ξανασρέφον τώρα όλοέν από τούς κάμπους, κ' έρχόντανε νά σταθούν καθένα τους πάνω στού λόγγου τά δεντρά, νά τραγουδήσουν στερνό μελωδικό τραγούδι προτού νάρθει ή νύχτια σιγαλιά. Άκουα ξεκάθαρα τό κανονικό δρόμισμα κ' ύστερα τό ξαφνικό φτερούγισμα περιστέρου πού γύρναε στη φωλιά του και ξάφνου κυρίαρχο πάνω σ' όλους τούς άλλους άχούς, άνάνοιωσα τό κελάδημα ένός πυρρουλά κάπου πάνωθε μου. Σήκωσα άφαιρημένα τό κεφάλι γιά νά δώ τό πουλί: κι αλήθεια δέν άργησα νά τό ξετρυπώσω τή

* Τό δεύτερο διήγημα από τόν τόμο «The invisible Leight».

στιγμή πού φύσημα τ' άγέρα παραμέρισε τά φύλλα τής βελανιδιάς. Ό τραγουδιστής είχε σκαρφαλώσει στα κορφιανά του δέντρου, με τό κεφάλι άνάγυρτο κι δόλκαίρο τό κορμάκι του δονιόταν από τή διπλή χαρά πού ζούσε και πού τραγούδαγε. "Όπως πότε όμορφα κάποιος ποιητής, όλο κείνο τό κορμάκι, θαρρούσες, νάταν μια καρδιά μονάχα πού άπαλοχτυπούσε. Οι στερνές άναλαμπές του ήλιου πάνω άπ' τό λόφο, τό λούζανε με χρυσόλαμπρη φλόγα. Κ' έπειτα τά φύλλα ξανασιέζαν μονοστιγμείς: όμως τό τραγούδι του πουλιού ξακούόθαγε όλοένα, πνίγοντας όλες τις γύρα βοές.

«Και νά, πού ένοιωσα νά με κυριεύει στραβός πόθος νά σκοτώσω! "Όλα τάλλα ζωντανά με είχαν κοροϊδέσει κ' είχανε φύγει νά κρυφτούν ως τήν άλλη μέρα. Έδω—νά πρόβαλλε τουλάχιστο ένα θύμα πού θά μπόρεια νά ξεθυμάνω πάνω του, τό πείσμα και τήν άγανάχτηση πού σωρευτήκαν μέσα μου, σ' όλη τή διάρκεια του δρόμου. "Όστόσο, εύθως και σαν παραάλλα με τό σκληρό αυτό πόθο, θυμήθηκα πώς ο ξεκάθρος σκοπός μου είτανε πάντα νά μή σκοτώσω πάρεξ γιά νά φάω. Ναι, έβλεπα τά δυο αυτά πράματα τόνά δίπλα σταόλο: κι ούδέ στιγμή δέν έπαφα νάχω συναίσθηση πώς αυτό πού μου βάρθηκε νά κάνω δέν είχε δικαιολογία—ούδέ στιγμή.

»Πισοδρόμησα λίγο κ' έστρεψα τό κεφάλι από διάφορες μεριές νά ξαναδώ τό πουλάκι: κι αυτό πού θά σου πώ θά σου φανεί φανταστικό, παλαβά ύπερμετρο: όμως σταόλήθεια, όλο μου τό είνε έμωναζε πώς τό θέατρο μεγάλου άγώνα των σκοταδιών με τό φώς. Κάθε κύτταρο του έγώ μου, μου φώναζε πώς τό μικρό αυτό πουλάκι είχε τό δικαίωμα νά ζεί. Και τό δικαίωμα αυτό τ' άχε λάβει και προλίγου ακόμα, με τό ίδιο αυτό τραγούδι πού γινόταν αίτία του χαμού του: όμως μια δύστροπη και ζοφερή όργη είχε στριφτοδέσει τή συνείδησή μου κι άγωνιζόταν νά τήν κρατήσει άνίσχυρη ώσπου νά φύγει ή ντουφεκιά. Τρέμοντας από πάθος, καρτερούσα ξαναφύσημα τ' άγέρα και νάτο πού ήρθε όλόδροσο και μυροβόλο, και τ' ός βελανιδιάς τά φύλλα μισοάνοίχτηκαν ξανά! Ό πυρρουλάς βρισκόταν στην ίδια όλοένα, θέση, τραγουδώντας τό στερνό χαιρετισμό στον ήλιο. Σήκωσα τ' όπλο, σημάδεψα και πάτησα τό λυκό.

»Τό στρινό τόν κρότο τής ντουφεκιάς τόν άκολούθησε τρομερή σιγαλιά και πέρασαν λίγες στιγμές πού μου φανήκαν άτέλειωτες, πριχού ν' άκούσω τ' άλαφρό θρόσυμα από κάτι πού έπεφτε, άνάμεσα στη φυλλωσιά. Στεκόμουν άκίνητος σαν τρομαγμένος, κυττάζοντας τό δέντρο δίχως νά τό βλέπω. Τά μάτια μου είταν λίγο θαμπομένα άπ' τόν ήλιολουσμένο άέρα και τά ρόδινα σύγνερα πού λαμποκοπούσαν στο βάθος και πού τά είχα ώρα πολλή άτενίσει χωρίς νά τά βλέπω και τά κλαριά τής βελανιδιάς και τό κατάθέ τους διάστημα μου δίνανε τήν έντύπωση σά νά είταν καταχνιά από ίσκιους, άκαθόριστη και θολομένη. Τέλος κατόρθωσα νά βγώ άπ' τήν άκινησία μου γιά νά ψάξω νά βρώ τό κορμάκι του πουλιού.

»Σ' ένα δυο βήματα πού τό μέρος πού κυλιόταν αυτό τό κορμί, άνάμεσα σε ξερόφυλλα, βρισκόταν ένας θάμνος ροδόδεντρο. Οι άνθοί τους είχανε πέσει και τό σκοτεινό περίγραμμα τής φυλλουριάς τους ξεχώριζε με διαύγεια πού μου φάνηκε άπαίσια. Μά φαντάσου τό σάστισμα πού έπαθα σαν σκιδόνοντας τά μάτια και στρέφοντας τό βλέμμα κατ' άεί,

ξέκρινα ένα μούτρο πού με κύτταζε άνάμεσ' από τά ψηλότερα κλωνάρια του ροδόδεντρου!

»Είταν ένα κεφάλι καταφάλακρο με φτενά χείλη, πού τά χωρίζ' ένα γέλιο σαρκαστικό, κάνοντας άνεμέτρητες ζάρες γύρω στις γωνίες του στομάτου, ένώ τά μάτια ζάρωναν παραόλλα, έχοντας έκφραση μοχθηρής εύθυμίας. Κ' ίσως τό πιό σκιαχτερό, στο πρόσωπο κείνο, είταν πού τά μάτια δέν τάχε στηλομένα πάνω μου, αλλά πάνω στα ξερόφυλλα προς στα ριζά του θάμνου: τά βαρεία τά βλέφαρα είταν χαμηλομένα, κι άπάνω τους ξέκρινα τό τσουχτερό γέλιο των μισόκλειστων μικρών ματιών. Τό μέτωπο πήγαινε άπότομα κατ' πίσω σαν μέτωπο γάτου, ή όψη του είχε χρώμα χωματένο κ' οι γραμμές του κεφαλιού κατ' άπ' αυτιά καθώς και του πηγουνιού χανόντανε στους κλώνους του δέντρου δόλγυρα. Δέν ξέκρινα ούτε λαιμό ούτε άχνάρι από άκρα ή από κορμί. Τό μούτρο μόνο φαινόταν εκεί σά γιανονέζικη μάσκα κρεμάμενη στον τοίχο άρχαιομάγαζου. Και πάντα γέλαγε με κάποια μοχθηρή εύχαρίστηση, γέλαγε όχι μ' έμέ, αλλά με τό κορμί του πουλιού. "Όση ώρα τό κύτταγα ούδεμιά φαινόταν αλλαγή στην έκφρασή του: ούδέν' άλλο έξόν τό γέλιο σκληρής χαράς, πετρομένης πάνω στα χαρακτηριστικά του. Και πρόσβλεπα επίμονα κείνο τό μούτρο, χωρίς μου νά δύναμαι νά στρέψω τά μάτια πού κείθε.

»Τέλος, μετά ώρα, πού λογιάζω νάτανε λίγα λεπτά, έσβυσε τό μούτρο. Δέν τό είδα έγώ νάφανίζεται, αλλά μονομιάς άνάνοιωσα πώς μπροστά μου είχα μόνον τούς κλώνους του θάμνου.

»Σου βεβαιώνω πώς όχι: ούτε περίγραμμα φύλλον, δέν είταν, εκεί δά, κανένα, ούτε ίσκιοπαίγνιδο πού νά μπόρει νά λάβει στα μάτια μου τό σχήμα πρσώπου. Βάνεις εύκολα με τό νοϋ σου πόσο άγανίστηκα νά ζορέψω τόν έαυτό μου νά πιστέψει πώς τό πού είχα ξεκρίνει δέν είτανε παρά κάτι τέτοιο: πώσες φορές έστρεψα τό κεφάλι μου δώθε κείθε γιά νά ξανάβρω τήν πιό παραμικρή όμοιότητα τής όπτασίας μου. Του κάκου: τίποτε, άπολύτως δέν μουδινε τήν πιό άχνή, έστω, πλαναίσθηση ανθρώπινης όψης.

«Και τώρα, θά βρείς, βέβαια, τό φέρσιμό μου άνεξήγητο: μ' όλο πού ήμουν από φόβο μισότρελος, έσκυφα στη ρίζα του θάμνου κ' έψάξα παράφορα γιά τό πτώμα. Είταν ακόμα του μαλακού και ζεστό στην άφή. Τά πούπουλα του στηθιού λίγο άνάμλλα και μια σταάτσα αίμα περνούσε από τή ρίζα τής μύτης, κάτω άπ' τά μάτια, λές δάκρυ ξαφνισμού και όδύνης γιά τό άδικο σκότομα!

»Έφερα τό κορμάκι ως στο μονοπάτι, κ' ύστερα έτρεξα βιαστικός, στρέφοντας πότε πότε σιαχμένα πρς τό ζοφερό όγκο του λόγγου, εκεί πούχα ιδεί τό μυστηριακό πρόσωπο νά χαμογελάει τσουχτερά άνωθε στο νεκρό θύμα μου. Άναθυμάμενος σήμερα τό έπεισόδιο, στοχάζομαι πώς τό δυνατότερο συναίσθημά μου είταν ο πόθος νά μ' ή αφίσω τό πουλί εκεί έκθεμένο στο περγέλιο: ο πόθος νά τό φέρω όσο πιό γρήγορα στην έλευθερία κι άγερόλουστη πλατωσιά του λιβαδιού.

Κατά του λιβαδιού τή μεσοσία είτανε κάποιο νεροστάσι, πούχε πάντα νερό, και τό κατακαλόκαιρο άκόμα. Σαν έφτασα εκεί, ακούμπησ' άπαλά τό πουλί στον όχτο του βηρύκα και κατόπι άποφασιστικά, μ' όλη μου τή δύναμη, πέταξα τό ντουφέκι στο βυθό του νερού: έπειτα πήρα όλα τά φυσέκια πού φου-

σκόναν τις τσέπες μου και τὰ πέταξα κι αὐτὰ μεσ' στὸ νερό.

»Στερνά, ξανακύτταξα τὸ μικρὸ ἀξιοθρήνητο κορμάκι μετ' τὴν ἐντύπωση πὼς τοῦλάχιστο εἶχα προσπαθήσει νὰ ἐξαγνίσω τὸ ἐγκλήμα μου. Κεῖ δὲ κοντὰ εἶταν κάποια ἔρμη κοινωλοφωλιά, πού τὸ ἔμπα τῆς κρυβόταν κάτω ἀπὸ χλωρασιὰ και πού μεσότερα εἶχε μιὰ στρώση ξερόφυλλα. Βαθούλοσα καταμεσίς τὰ φύλλα και μέσα κεί ἀπίθοσα τὸν πυρ-ρουλά. Καὶ θυμάμαι, πὼς πῆρα ἔπειτα μιὰ χούφτα χῶμα και πασπάλισα μ' αὐτὴ τὸ πτώμα, λέγοντας σχεδὸν ἀσυναίσθητὰ μου τὴν ἱερὰ ρῆση:

»Γῆ εἰ και εἰς γῆν ἀπελευθεύει, σποδὸς εἰς σποδὸν! Καὶ θυμάμαι πὼς σ' αὐτὴ δὲ τῇ λέξει σταμάτησα, φοβόμενος πὼς βεβήλονα τὸ ρητό, ἂν και τότε πιά δὲν ἔχω αὐτὴ τὴ γνώμη.

»Και τὴν ὥρα πού ντυνόμουνα τὸ δέιλι, κυττάζοντας ψηλάθε ἀπὸ τὸ παράθυρό μου, τὸ σκοτεινιασμένο

λιβάδι ἐκεῖ πού εἶχα θάψει τὸ πουλάκι, θυμάμαι πὼς ἐνοιόσα μεγάλη χαρὰ μέσα μου, στοχαζόμενος πὼς κανένα κακὸ πράμα δὲ θὰ μπόρεσε πιά νὰ περιγελάσει τὸ ἀθῶο νεκρὸ πλάσματάκι, κεί πέρα στὸ διάπλατο χῶρο, ὅπου ἐλεύθερα φυσοῦσε ὁ ἄνεμος, και τὸ φωτόλουζαν τὰστέρια.»

Ὁ δρόμος μᾶς ἔφερε σ' ἓνα μικρὸ ξύλινο πάγκο, ἐκεῖ πού τέλειονε τὸ μονοπάτι μετ' τις σμιλακιές. Ἀντίκρυ μας κρεμιόταν ἓνας ἐσταυρωμένος πού, χρόνια τώρα, τὸν εἶχε βάνει ἐκεῖ ὁ γέροντας. Καὶ σὰν πού τελειόνοντας αὐτὸς τὴ διήγηση, ἀπόμεινε σιωπηλός, τὸν εἶδα, στρέφοντας μου κατὰ κεί τὰ μάτια, πὼς εἶχε καρφόσει τὸ βλέμμα του πάνω στὴ θεία μορφή τοῦ ἐσταυρωμένου και στοχάστηκε τότε πὼς Ἐκεῖνος πού φορτύνεται τὰ βάσανά μας και τις θλίψεις μας εἶνε ἓνα μετ' τὸν Ἐπουράνιο Πατέρα πού δίχως τὴ θέλησή του οὐτ' ἓνα πούπουλο δὲν πέφτει ἀπ' τὴ φτερούγα ἐνὸς στρουθίου.

Νεοελληνικὴ Ποίησις

ΤΟ ΑΜΠΕΛΙ ΤΟΥ ΜΕΡΜΗΓΚΑ

(Απὸ τὰ δημοτικὰ τραγούδια).

Ὁ μέρμηγκας μ' ἀπάντησε
στὸ διπλοστενορύμι
κι' ἄρματα ν' εἶχε κρεμαστὰ
και πίσω τὰ μαλλιά του
κ' εἶχε τὰ στενοβράκια του
καλὰ ν' ἐσκούμπομένα.

—Ποῦ πᾶς, ἀφέντη μέρμηγκά,
κ' εἶσαι σφιχτὰ ζωσμένος
σὰν ἀστακὸς μετ' ἄρματα
ἀρματοφορτωμένος;

—Ἀμπέλιν ἔχω στὴ Συρία
και πᾶ νὰ τὸ τρυγήσω,
γιατὶ κ' ἐκεῖνο τὸ ἔρμη
ἐγεώργησεν ἐφέτος
κι' ἀπ' τὴν πολλὴ τὴ γεώργηση
ἔκαμε πέντε ρῶγες,
τὴ μιὰ νὰ φάω νὰ χαρῶ,
τὴν ἄλλη νὰ χαρίσω,
τις τρεῖς νὰ βάλω νὰ λιαστοῦν
κ' ὕστερα νὰ πατήσω
νὰ κάμω μούστο και κρασί
τὸν κάμπο νὰ γεμίσω,
νὰ γεμόσω τρία πιθάκια
νὰ μεθοῦν τὰ παλληκάρια
και νὰ ρίξουν τὰ λιθάρια
και τὰ ράπενα κοντάρια.

Η ΦΛΟΓΕΡΑ

(Απὸ τὰ Ἀγροτικὰ τοῦ Κ. Κρυσιόπουλου)

—Ἦσυχαι ποῦναι τὰ βουνά,
ἦσυχαι ποῦναι οἱ κάμποι,

Ἦσυχαι ποῦναι οἱ λαγκαδιές
και τὰ κλαριά κ' οἱ βρύσσαις,

Ἦσυχαι ποῦναι κ' οἱ σπηλαιές.

Κι' αὐτὰ τὰ νυχτοπούλια

γρήγορ' ἀπόψε κούρνιασαν
τὰ μαῦρα και δὲ σκούζουν.

Και σὺ φλογέρα μου, γιατί,
γιατὶ δὲν ἦσυχάζεις;

Τι ἔχεις, καυμένη, και βογγᾶς
και κλαῖς κι' ἀναστενάζεις,

σ' ὄλην αὐτὴ τὴν ἐρημιὰ,
σ' ὄλην αὐτὴ τὴ νύχτα,

και λὲς τραγοῦδι θλιβερό
και παραπονεμένο,

και τὸν ἀντίλαλο ξυπνᾶς
σταῖς λαγκαδιὰς στὰ δάση;

Ξυπνᾶς κι' ἀπὸ τὸν ὕπνο τῆς
τὴν ὥμορφη τὴν πλάσι;.....

Εὐλο δὲν ἦσουν ἄλλα
κι' ἀνώφελη βεργούλα,

κ' ἐγὼ ὁ μαῦρος σοῦ χάρισα
ἀκέρηα τὴν ψυχὴ μου.

Σάδωκα ἀθάνατη φωνή
και πόνο και γλυκάδα,

πού σὲ ζηλεύουν σὰν σ' ἀκοῦν
ἀκόμα και τὰζήδονα.

Τι ἔχεις, φλογέρα, και μοῦ κλαῖς
και μοῦ παραπονιέσαι;

Μὴ προμαντεύης θάνατο,
μὴ προμαντεύης χάρο;

Μὴ μ' ἐμπεζέρισες κ' ἐσὺ
και θέλεις νὰ μ' ἀφήσης;

Ἦ μήνα τῆς ἀγάπης μου
τὸ χωρισμό θυμάσαι

Και κλαῖς και θὲς τὸν πόνο μου
νὰ μερασθῇς μ' ἐμένα;

Ἰνωμικὰ καὶ Ἀσοφδέγματα

—Ὁ ὑπερβολικὸς ἔπαινος τῆς τιμιότητος σέμειά κοι-
νωνία δείχνει πὼς ἡ ἀτιμία σ' αὐτὴν τὴν κοινωνία
ἀρχίζει νὰ ἐπικρατῇ.

—Ὁ ἄνθρωπος πού συχνὰ μᾶς παρουσιάζει πιστο-
ποιητικὰ τῆς ἀξίας του ἢ τῆς ἠθικῆς του παρμένα
ἀπὸ τὴν προηγούμενη ζωὴ του, ἔχει ἀρχίσει πιά
νὰ χάνη τὴν ἀξία του ἢ τὴν ἠθική του. Εἶνε πιά ἡ
πνευματικὴς ἐξασθενημένος ἢ ἠθικῶς ξεπεσμένος
ἂν ὄχι στὴν ἐκτίμηση τοῦ κόσμου, βέβαια ὅμως
στὴ συνείδηση του.

—Οἱ ἀρετὲς μετ' τὴν ἀκαμψία πού τις προσδιορίζει
ἡ κωδικοποιημένη ἠθική εἶνε οὐσιαστικῶς ἐξαιρέ-
σεις μᾶλλον παρὰ κανόνες. Καὶ σχεδὸν ποτὲ δὲν
εἶν' ἐκεῖνες πού θὰ μπορούσε κανεὶς ν' ἀπατήσῃ
ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του.

—Μεγάλου προσὸν εἶνε τὸ νὰ ξέρη κανεὶς νὰ μιλά.
Συχνὰ ὅμως μεγαλύτερο προσὸν εἶνε τὸ νὰ ξέρη
κανεὶς ν' ἀκούη, γιατί αὐτὸ ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πνευ-
ματικὴν ικανότητα γοργῆς ἀντίληψης ἀπαιτεῖται καὶ
ἀσκησις τοῦ χαρακτῆρα. —Σὲ κάποιες ἐν τούτοις
περίστασες ἀκόμη μεγαλύτερο προσὸν εἶνε τὸ νὰ
ξέρη νὰ μὴν ἀκούη.

—Οἱ κοντινοὶ ἔπαινοι γιὰ κείνους πού φεύγουν ἀπὸ
τὴ σκηνὴ τοῦ κόσμου μεγάλους ἢ μικροὺς εἶνε κατὰ
κανόνα ὑπερβολικοὶ, ἀφθονοὶ και καλόγνωμοι. Μιὰ
εὐκολοεξηγήτη ψυχικὴ διάθεση, μιὰ παλὴ ἀν-
θρωπινὴ συνήθεια ὁ τέτοιος μακαρισμός. Κι ὁ λόγος
πού εἶνε πάντα σχεδὸν ὁμοιόμορφη ἡ ψυχικὴ αὐτὴ
διάθεση και πού ἔκανε τὴ συνήθειαν αὐτὴ νὰ ἐπι-
κρατήσῃ εἶνε τὸ πὼς ὁ ἄνθρωπος πολὺ πιδ ἄνετα
κλαίει ἓναν ἄλλο παρὰ ὅ,τι τὸν ἀνέχεται, γενικώ-
τερα δὲ πολὺ πιδ εὐχάριστα νοιούθει τὴν ἀνάμνηση,
παρ' ὅ,τι αἰσθάνεται τὴν τορινὴν πραγματικότητά.

—Ἡ ἀνθρωπότης ἔχει πάντα μιὰν ἀνάγκη ἀσκη-
τικοῦ ἰδανικοῦ. Τέτοιο ἰδανικὸ ὑπάρχει ἀκόμη και
σήμερα. Ὅπως οἱ ἐγκρατεῦμενοι ἀρχαῖοι φιλό-
σοφοι κ' οἱ ἀναχωρηταὶ τοῦ παλαιοῦ καιροῦ ὑπάρχουν
σήμερα οἱ σοφοὶ τοῦ σπουδαστηρίου. Κάποια περι-
φρόνησις τῶν ἐγκοσμίων βρίσκεται μέσα στὴν
ἀντίληψή τους, ἀλλὰ κυρίως και πιδ πολὺ στὴν ἀντί-
ληψή πού ἔχει ὁ κόσμος γιὰ αὐτοὺς.

—Δὲν εἶνε μικρὸς παραλογισμός, ἀλλὰ καθαυτὸ
ἀσυγχώρητη ἀδυναμία τῆς λογικῆς μας τὸ νὰ ζη-
τοῦμε λέξεις ἐπιδεικτικὰς και φράσεις πολυστολι-
σμένες γιὰ νὰ ποῦμε κάτι πού μπόρει νὰ εἰπωθῇ
σύντομα και ἀπλᾶ. Κ' ἡ τέτοια ἀδυναμία καταναίει
βαρὺ κοινωνικὸ ἀδίκημα ὅταν τύχη ν' ἀρέσῃ σ' ἡ-
γοραζία πλήθη. Οἱ μεγαλύτερες διατροφές τῆς
λαϊκῆς καλαισθησίας και τὰ χειρότερα πολιτικά
παραστρατήματα συχνὰ εἶχαν ἀφορμὴ τὴν τέτοιαν
ἀδυναμία, πού κυριεύει συνήθως πολιτικούς ρή-
τορες, δημοσιολόγους και φλύαρους πεζογράφους
και στιχοουργούς. Καὶ θάταν ἴσως ἓνα ὄνειροπόλημα
πολὺ πρακτικὸν και ὠφέλιμον νὰ ἰδρυθῇ σὲ κάθε πολι-
τικῇ χώρα ἓνα Λογοδικεῖο—δικαστήριον δηλαδὴ
πού νὰ ἐπιβάλλει ποινές, ἐπιτίμηση, πρόστιμο,
παύση ἐπαγγέλματος γιὰ κάθε φανερὴν κατάχρηση
τέτοιας λογοκοπίας.

Ἀγαθότης πραγματικὰ εἶνε ὄχι τὸ νὰ μὴ ἀδικῇς,
ἀλλὰ τὸ νὰ μὴ θέλῃς νὰ ἀδικῇς.

Δημόκριτος

Ὅταν εἰς τὰς πόλεις εἰσέλθῃ ἡ τροφή, εἰσέρχεται
κατόπιν αὐτῆς ὁ χορτασμός, ἔπειτα δὲ ἡ ὕβρις και
μετὰ ταῦτα ὁ ὀλεθρος.

Πυθαγόρας

Χαλεπὸν εἶνε τὸ ν' ἀκολουθῇς πολλοὺς συγχρόνους
δρόμους (σκοποὺς) εἰς τὴν ζωὴν.

Πυθαγόρας

Δὲν ὑπάρχει κτῆμα πολυτιμότερον ἀπὸ τὴν ἀρε-
τή· διότι αὐτὴ ἀπὸ φυσικοῦ τῆς οὐτε τοῦ πλούτου,
οὔτε τῆς εὐγένειας, οὔτε τῆς θωπείας τοῦ ὄχλου εἶνε
δοῦλος.

Εὐρυπίδης

Ὁ ἀληθινὰ σοφὸς πρέπει ὄχι νὰ μετανοῇ ἀλλὰ νὰ
προνοῇ.

Ἐπίχαρμος

Ἰδιὸν τῆς ἀφροσύνης εἶνε τὸ νὰ κρίνῃ κακῶς τὰ
πράγματα, τὸ νὰ σκέπτεται κακῶς, τὸ νὰ διμιλῇ
κακῶς, τὸ νὰ κάμῃ κακὴν χρῆσιν τῶν παρόντων
ἀγαθῶν, τὸ νὰ ἔχῃ σφαλερὲς ἀντιλήψεις γιὰ τὰ
ἀγαθὰ και τὰ ὠραία τῆς ζωῆς. Παρακολουθοῦν δὲ
τὴν ἀφροσύνην ἡ ἀπειρία, ἡ ἀμάθεια, ἡ ἀκρασία,
ἡ ἀδεξιότης, ἡ λησμοσύνη.

Ἀριστοτέλης

Νὰ ἔχῃς τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν εἶνε δικό σου
κτῆμα ἐκεῖνο πού δὲν ἔχεις ἐντὸς τῆς διανοίας σου.

Πυθαγόρας

Φρόντιζε νὰ τιμωρεῖς τὰ πάθη σου γιὰ νὰ μὴ τιμω-
ρεῖσαι ἀπ' αὐτά.

Ἐπίκτητος

BIBLIA ME ΔΟΣΕΙΣ

Οἰασδήποτε ἀξίας βιβλία Φιλολογι-
κά, Ἱστορικά, Ἱατρικά, Νομικά, Ξέ-
νων Γλωσσῶν, Παιδαγωγικά, κ.λ.π.
ἡμπορεῖτε νὰ ἀγοράσετε πληρώνον-
τες αὐτὰ εἰς 20 μηνιαίας δόσεις.—
Ζητήσατε τιμοκατάλογον δωρεάν.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.

ΑΘΗΝΑΙ — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 4

Ἱστορία τοῦ διδασκτικοῦ βιβλίου καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἑλλάδι.

Ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1453) μέχρι σήμερον.

(Συνέχεια 2α)

Ἰω. ΖΕΡΒΟΥ

Ε'. ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ

Μετὰ τὴν τετάρτην Σταυροφορίαν ἀπὸ τοῦ 1210 ἡ Κρήτη ἐκυριαρχήθη ἀπὸ τοὺς Βενετούς μέχρι τοῦ 1670, ὅτε ὑπεδουλώθη ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Καθ' ὅλον δὲ αὐτὸ τὸ μακρὸν χρονικὸν διάστημα διετέλεε ὑπὸ τὰς αὐτὰς μετὰ τὰς Ἰονίους νήσους συνθήκας, βελτιωθείσας μάλιστα σὺν τῷ χρόνῳ. Διότι οἱ ἀγῶνες τῶν προκρίτων Ἑλλήνων τῆς νήσου κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα τῆς βενετικῆς κυριαρχίας ἐπέφεραν βαθμὴδὸν ἱσοτιμίαν τῶν ἐπιφανῶν αὐτοχθόνων πρὸς τοὺς τιμαριούχους ἐποίκους. Καὶ οὕτω κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΕ' αἰῶνος διὰ τοῦ στενοῦ συγχρωτισμοῦ καὶ μάλιστα διὰ τῶν ἐπιγαμιῶν οἱ ἐν τῇ νήσῳ Βενετοὶ συνεχωνεύθησαν μετὰ τοὺς ἐντοπίους, ἀνερχομένους εἰς ἐν περίπου ἑκατομμύριον κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀκμῆς. Ὡστε ὑπὸ τοιούτους ὅρους ἐξελιχθεῖσα ἡ ξενικὴ κατοχὴ ὅχι μόνον δὲν ἐμείωσε τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν, ἀλλὰ καὶ συνέτεινεν εἰς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ μάλιστα τῆς παιδείας, χάρις εἰς τὴν στενωτέραν ἐπικοινωνίαν μετὰ τὴν Βενετίαν καὶ ἐπακολούθως μετὰ τὰς ἄλλας ἰταλικὰς πόλεις, πού ἦσαν τότε πνευματικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ κέντρα τῆς Ἀναγεννήσεως. Ἡ ἐλληνικὴ δὲ παιδεία διτηρήθη κατ' ἀρχὰς μὲν ὅποια ἦτο καὶ πρότερον, ἐπὶ τῆς βυζαντινῆς δηλαδὴ ἐποχῆς, ἔπειτα δὲ καὶ σημαντικῶς ἐνισχύθη καὶ γόνιμος ἀπέβη, ἀναπτυχθεῖσης εἰς τὴν Κρήτην ἀξιολόγου λογοτεχνίας ἀπὸ τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος καὶ κατόπιν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ καθόλου μόρφωσις χάρις εἰς τὴν ἐπιχώριον παιδείαν εἶχον εὐδοκίμησαι, ὥστε πολλοὶ Κρήτες ἀπὸ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς τρεῖς ἐπομένους ν' ἀναδειχθῶν ἐπιφανεῖς εἰς τὰ γράμματα, τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας. Ἡδὴ ἀπὸ τοῦ 1439 συναντῶμεν τὸν Κρήτα Σόρβολον ἀνώτατον μηχανικὸν τῆς Βενετικῆς δημοκρατίας, ἐκτελέσαντα τεράστια διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔργα. Δύο μεγάλοι Κρήτες ζωγράφοι, ὁ κορυφαῖος Δομένικος Θεοτοκόπουλος (Γκρέκο) καὶ ὁ ἀξίος μαθητὴς τοῦ Βερονέζε Ἀντώνιος Βασιλάκης (Ἀλιένσε) ἀναδεικνύονται καὶ εἰς τὰ πανεπιστήμια τῆς

Πάδοβας, τῆς Βολωνίας, τῆς Λωζάνης κ.λ' οὐχὶ ὀλίγοι Κρήτες καθηγηταὶ διδάσκουν, ἐν οἷς καὶ ὁ διάσημος Μάρκος Μουσούρος.

Ἐξ ἄλλου ὀλίγον μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς τυπογραφίας (1440), ἥτοι περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, λόγιοι Κρήτες, ὁ Ἀλέξανδρος Γεωργίου καὶ ὁ Ζαχαρίας Καλλέργης ιδρύουν εἰς τὴν Βενετίαν τυπογραφεῖα ἐφάμιλλα μετὰ τὰ περίφημα τυπογραφεῖα τῶν Ἀλδο τῆς Ρώμης καὶ τῆς Βενετίας, ἔκτοτε δὲ καὶ μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος πλείστα καὶ ἀξιόλογα ἀρχαῖα, ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἄλλα ἔργα ἐλληνικὰ ἐτυπώθησαν ἐκεῖ.

Ἀλλὰ καὶ κληρικοὶ Κρήτες καθ' ὅλους τοὺς σκοτεινοὺς τῆς δουλείας χρόνους διεκρίθησαν εἰς τὰ γράμματα, τὴν πρῶτην μόρφωσιν αὐτῶν λαβόντες ἐν Κρήτῃ. —Εἰς τὸν Χάνδακα (τὸ κατόπιν Ἡράκλειον) ἐλειτούργει ἀπὸ τοῦ 1550 μέχρι τοῦ 1640, ἥτοι μέχρι τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Τούρκων, ἐλληνικὴ σχολή, ἐγκατεστημένη εἰς τὸ εὐρύχωρον τῆς μονῆς τοῦ Σινᾶ Μετόχι, τὸ μετατραπὲν ἔπειτα εἰς μουσουλμανικὸν τέμενος. Πρῶτος τοῦ ιδρύματος σχολάρχης ἀναφέρεται ὁ Ἰωάννης Μορεζίνος ἢ Μορζίνος, φίλος τοῦ διασχήμου γερμανοῦ σοφοῦ Κρουσίου. Σύγχρονός του δὲ εἰς τὴν αὐτὴν σχολὴν διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς ἦτο Μελέτιος ὁ Βλαστός, καὶ ὀλίγον μετ' αὐτοὺς ὁ ὀνομαστός Μελέτιος ὁ Πηγᾶς (1580) καὶ Ἰωάσαφ ὁ Δορυανός, ἔπειτα δὲ Μάξιμος ὁ Μαργούσιος, τοῦ ὁποίου μαθητὴς ὑπῆρξεν ὁ διάσημος Κύριλλος ὁ Λούκαρις, καὶ τέλος Μελέτιος ὁ Μακρῆς (1630).

Καὶ ἡ λαμπρὰ μὲν αὕτη σχολή, φυτῶριον πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ διδασκάλων, πού ἄλλοι εἰς τὴν μεγαλόνησον καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλας ἐλληνικὰς χώρας διέδιδαν τὰ γράμματα, ἐξέλιπεν ἀφ' ὅτου οἱ Τούρκοι ἐπάτησαν τὴν Κρήτην. Ἀλλὰ ὅμως μικραὶ σχολαὶ εἰς διάφορα κέντρα τῆς νήσου ἐξηκολούθησαν νὰ λειτουργοῦν, καὶ νέαι ιδρύθησαν, ὡς φαίνεται ἐξ ὧν ἀναφέρει ὁ ἐκ Ναούσης Ἀναστάσιος Μιχαήλ (1) τὸ 1707. Ἄλλως φαίνον τεκμήριον τῆς τότε εὐδοκίμησεως ἐν γένει μὲν τῆς παιδείας, ἐξαιρέτως δὲ μάλιστα τῆς

ἐλληνικῆς, καὶ δὴ ἀπληλαγμένης τοῦ παλαιοῦ σχολαστικισμοῦ, πρόκειται τὸ θαυμάσιον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην λογοτέχνημα τοῦ Βικεντίου Κορνάρου (1720) ὁ Ἑρωτόκριτος. Ἐκτοτε καὶ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος ἀδιάσπαστος σειρὰ σοφῶν ἢ ἐξαιρέτου παιδείας Κρητῶν ἐξακολουθεῖ. Ὁ Ἀντώνιος Στρατηγὸς (1745) καθηγητὴς εἰς τὸ φροντιστήριον τῆς Πάδοβας, ὁ Ἀθανάσιος Βαρούχας (1779) συγγραφεὺς ἱστορίας, ὁ Γεώργιος Σκοῦφος (1777) ὁ Γεράσιμος Καλογνώμων (1793) συγγραφεὺς λόγων, ὁ Δημήτριος Χαιρέτης καὶ ὁ ἀνεψιὸς του Κήρυκος (1820) ἱατροφιλόσοφος, ὁ Στέφανος Κανέλος (1820) ἱατρός, μαθηματικὸς καὶ ποιητὴς εἶνε ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων λογίων καὶ ἐπιστημόνων Κρητῶν, τὴν πρῶτην αὐτῶν παιδείαν λαβόντες εἰς τὴν γενέτειραν νήσον.

ΣΤ'. ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟΝ

Ὀλίγα ἔτη ἐνωρίτερον τῆς Κρήτης ἡ Κύπρος κυριευθεῖσα ὑπὸ τῶν σταυροφόρων τῆς τρίτης σταυροφορίας ὑπέστη ἐπὶ τρεῖς αἰῶνας (1192—1489) τὴν δεσποτείαν τῶν Λουζιανιάνων (Lusignan) παραχωρηθεῖσα δὲ εἰς τὴν Βενετικὴν Δημοκρατίαν διετέλεσε βενετικὴ κτῆσις μέχρι τοῦ 1570, ὅτε κατελήφθη ὑπὸ τῶν Τούρκων. Καὶ κατὰ μὲν τὴν μακρὰν περίοδον τῆς δεσποτείας τῶν Λουζιανιάνων, δεινοπαθήσας ὁ ἀκραίφνης ἐλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς νήσου, δὲν κατέλιπεν ἵχνη παιδείας ἐλληνικῆς, ἀλλὰ κατὰ τὴν βενετικὴν κατοχὴν βαθμὴδὸν ἀνακύψας ἔλαβε, διὰ πρωτοβουλίας ἰδίως τοῦ κλήρου, πρόνοιαν πρὸς διάδοσιν τῆς παιδείας. Καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς ἐν τῇ νήσῳ ἐκπαιδεύσεως πολλοὶ καὶ ἐπιφανεῖς λόγιοι, συγγραφεῖς καὶ διδάσκαλοι Κύπριοι ἀναδεικνύονται ἀπὸ τῶν μέσων περίπου τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος. Οἱ ἀδελφοὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάσων Σωζόμενοι (1570) ἐλληνομαθεῖς καὶ φιλόσοφοι διαπρέπουσιν εἰς τὴν Ρώμην, ὁ Ματθαῖος (1640) καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἰακώβος Κιγιάλλας καὶ ὁ Φίλιππος Πρωτονοτάριος (1639) φημίζονται ὡς συγγραφεῖς, Νεόφυτος ὁ Ροδινός (1650) γράφει εἰς ἀπλὴν γλῶσσαν, ὁ Γεώργιος Βουστρόνιος (1637) διδάσκει φιλοσοφίαν καὶ θεολογίαν εἰς τὴν Ρώμην, ὁ ἀρχιμανδρίτης Κυπριανὸς

(1788) συνθέτει χρονολογικὴν ἱστορίαν τῆς Κύπρου καὶ πλείστοι ἄλλοι Κύπριοι σοφοὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς Βενετικῆς κυριαρχίας καὶ κατὰ τοὺς χρόνους ἔπειτα τῆς ὑπὸ τὸν Τούρκον δουλείας διαπρέπουσιν εἰς τὰ γράμματα.

Συγκεκριμένως δὲ διὰ τὴν ἐπιτόπιον παιδείαν ἀναφέρονται τὸν ΙΗ'. αἰῶνα μικραὶ σχολαί, λειτουργοῦσαι ἰδίως εἰς τὰ μοναστήρια (2). Ἀλλὰ καὶ σημαντικώτερα σχολὴ εἰς τὴν Λευκοσίαν ἢ εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Κύκου μνημονεύεται, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδίδαξεν ὁ Ἀθηναῖος Ἐφραίμ (1767) ὁ μετὰ ταῦτα πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ἀκόμη δὲ καὶ ἄλλη σημαντικὴ εἰς τὴν Μονὴν Μαχαιροῦντος καὶ τρίτη τις σχολή, ἡ ὡς φαίνεται ἐπισημοτέρα, εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῆς νήσου, ἀναφερομένη ὑπὸ Γεωργίου Κωνσταντίνου (1757), καὶ τέλος ἀκόμη ἄλλη τις νεωτέρα εἰς τὴν Λεμευσόν.

Ζ'. ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΙΟΝ

Ἡ πλέον ἐλευθέρᾳ ἐκ τῶν ἐλληνικῶν χωρῶν τοῦ Αἰγαίου μετὰ τὸν Ἀθῶ ἦτο ἡ Χίος, διότι κατεχομένη ἀπὸ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ὑπὸ τῶν Γενουησίων διετήρησεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τούτων τοπικὴν τινα αὐτοδιοίκησιν, διαφυλάξασα οὕτω πολλὰ τῶν ἐθίμων τῆς. Ἐξ ἄλλου δὲ ἐκ τοῦ συγχρωτισμοῦ μετὰ τῶν Γενουησίων καὶ ἄλλων Ἰταλῶν, μετὰ τοὺς ὁποίους οἱ Ἕλληνες νησιῶται ἤλθον εἰς συνάφειαν, ἐπῆλθε βαθμὴδὸν ἐλευθερία τις εἰς τὰς κοινωνικὰς συνθεσίας καὶ καθόλου εἰς τὰ ἔθνη. Καὶ κατόπιν, ὅτε τῷ 1566 κατεκτήθη ἡ νήσος ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἄνευ ἀντιστάσεως, ἐλαφροὶ τινες φόροι μόνον ἐβλήθησαν, ἀξιόλογα δὲ προνόμια ἐχορηγήθησαν, ὥστε οἱ Χῖοι κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα εἶχον τὰ ἀγαθὰ τῆς ἡσυχίας, τῆς ἀνέσεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἄγνωστα τότε εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀνατολῆς. (3) Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πλοῦσιοι Χῖοι συνέστησαν σχολὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδίδασκοντο ὅχι μόνον τὰ ἐγκύκλια, ἀλλὰ καὶ ἡ φιλοσοφία καὶ τινες τῶν ἐπιστημῶν, ἰδίως δὲ ἡ ἱατρικὴ. Πλείστοι ἔκτοτε ἀνεδείχθησαν ἐκείθεν σοφοὶ ἄνδρες, ἐν οἷς ὁ Ἰωάννης Κορέσιος (1530), ὁ Γεώργιος Σεβαστόπουλος, ὁ Ἑρμόδωρος Λήσταρχος (1590), ὁ σοφώτατος καὶ πολυγρα-

1. Περιγηματικὸν Πτυχάτιον (παρὰ Βρετῶ Α' ἢ ἱ').

2. Pococke's Beschreibung des Morgelandes etc. σελ. 13.
3. Lacroix: îles de la Grece, σελ. 279.

φώτατος Λέων ο 'Αλλάτιος (1620) ιδρυτής του λεγομένου Μεγάλου Σχολείου, διατηρηθέντος μέχρι τοῦ 1822, ὁ Γεώργιος Κορέσιος (1640), ὁ 'Αντώνιος Κοραΐς (1670) πρόγονος τοῦ 'Αδαμαντίου Κοραΐ, ὁ 'Εμμανουὴλ Σκυλίτσας (1695), ὁ Κωνσταντῖνος Γορδάτος (1730), ὁ ἱατροφιλόσοφος Εὐστράτιος 'Αργέντης (1750), ὁ Κωνστ. Κοκκινάκης (1800) ἐκδότης τοῦ ἐν Βιέννῃ Λογίου 'Ερμού κ.ά.

'Ελευτούργουν δὲ κατὰ τὸν ΙΗ' εἰς τὴν πόλιν τῆς Χίου τρεῖς δημόσιοι σχολαὶ καὶ εἰς μίαν ἀπ' αὐτὰς ἐδίδασκεν ὁ θεῖος τοῦ 'Αδαμαντίου Κοραΐ Κύριλλος. Κατὰ τὸ 1792 τέλος διὰ γενναίων εἰσφορῶν συνέστησαν οἱ Χίοι τὸ περίφημον ἔκτοτε Γυμνάσιον πλουτίσαντες αὐτὸ μὲ ἀξιόλογον βιβλιοθήκην καὶ μὲ τυπογραφεῖα. Εἰς τὸ Γυμνάσιον τοῦτο, ὅπου ἐδίδασκαν πολλοὶ τῶν ὀνομαστῶν διδασκάλων τοῦ Γένους, 'Αθανάσιος ὁ Πάριος, Δωρόθεος ὁ Πρώιος, Νεόφυτος ὁ Βάμβας, Κωνσταντῖνος ὁ Βαρδαλάχος ἐφοίτων ἐν ἀρχῇ τοῦ ΙΘ' αἰῶνος 700 μαθηταί, ἐξ ὧν 200 ἦσαν ἐξ ἄλλων ἐλληνικῶν χωρῶν.

Η'. ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΜΟΝ

'Η μικρὰ τῶν Νοτίων Σποράδων νῆσος, διάσημος ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τὴν εἰς αὐτὴν ἐξορίαν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ 'Ιωάννου ἔλαβε κατὰ τοὺς τελευταίους βυζαντινοὺς χρόνους ἐξάιρετον ἀνάπτυξιν. Διότι οἱ Πάτμιοι ἐνωρίτερον τῶν ἄλλων Αἰγαίουπελαγιδῶν ἐπεδόθησαν καὶ εὐδοκίμησαν εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον. Οὐδὲ ἡ πρώτη ὑπὸ τῶν Τούρκων ὑποδούλωσις (1454) ἀνέκοψε τὴν πρόοδον τῆς νήσου. Συνέπεια δὲ τῆς προόδου καὶ τοῦ πλούτου τῶν Πατμίων ἦτο ἡ μέριμνα ὑπὲρ τῆς παιδείας. Οὕτω παρὰ τὴν πάντοτε καὶ εἰς πάσας τὰς ἐλληνικὰς χώρας, διάσημον Μονὴν τοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου τοῦ Θεολόγου ὑφίστατο κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα σχολή, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται διδάξας φιλοσοφίαν ἀπὸ τοῦ 1580—1600 Νικηφόρος ὁ Χαρτοφύλαξ. 'Αλλῃ δὲ κατόπιν σχολή, διάδοχος ὡς φαίνεται ταύτης, συνεστήθη

συνεργήσαντος εἰς τοῦτο τοῦ ἐξ ἀπορρήτων 'Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, ἡ περίφημος Πατμιάς Σχολή ('Ελληνομουσεῖον) συντηρουμένη ἀργότερον καὶ μέχρι τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰσνάφιον (συν-τεχνίαν) τῶν γουνάρεων, ἔχουσα δὲ λαμπρὰν βιβλιοθήκην. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἐλλήνων λογίων καὶ διακριθέντων κληρικῶν ἐσπούδασαν ἐκεῖ, ἄμιλλα δὲ μετὰ τῶν μαθητῶν τῆς Πατμίας Σχολῆς κατῆς τῶν 'Ιωαννιτῶν ἔδωκεν ἀμοιβαία παρωνύμια, κατὰ τὴν ὑφισταμένην καὶ εἰς τὴν Δύσιν συνήθειαν τῶν ἀπὸ τῆς 'Αναγεννήσεως χρόνων. Καὶ οἱ μὲν ἐν Πάτμῳ ἐπωνομάσθησαν ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων Γαζίται, ὡς ὁπαδοὶ τοῦ Γαζή, οἱ δὲ 'Ιωαννῖται ὠνομάσθησαν ὑπὸ τῶν Πατμίων Λασκαρίται ὡς ὁπαδοὶ τοῦ Λασκάρως.—Διάσημοι εἰς τὴν Πατμιάδα Σχολὴν διδάξαντες ἀναφέρονται πολλοὶ καὶ ἄλλοι, μάλιστα δὲ Μακάριος ὁ Πάτμιος, Γεράσιμος ὁ Βυζάντιος (1730), Δανιὴλ ὁ Κεραμεὺς (—1801) καὶ ὁ σοφὸς Παῖσιος Καραπατάς (1817). ('Επεται συνέχεια).

'Απὸ τὸ ἔργον «ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΜΥΗΣΙΣ» ὑπὸ Αἰμ. Φαγκέ.
Κεφ. Α'. Ἰνδικὴ Φιλολογία.

Ὁ Γιάμα ἀρπάζει τὴν ψυχὴν τοῦ Σατγιαβάνι.

Ἰνδικὴ Φιλολογία

Κεφ. ΚΑ' 'Επιτομὴς
Μάχα Μπαχαράτας

Στὴν πολύτροπη, ἀφθονὴ καὶ ἀσύμμετρη, σὰν τροπικὴ βλάστηση, φιλολογία τῶν 'Ινδῶν ἔχει ἑξέως καὶ μεγάλη σημασία ἡ Μάχα Μπαχαράτα, ἔπος ἀποτελούμενον ἀπὸ ἑκατὸ χιλιάδες διςτίχα σὲ δεκαοχτὰ βιβλία. 'Αναφέρεται σὰ συνθεμένο ἀπὸ ἑνα, τὸν Βιάσα, ἀλλὰ πραγματικῶς ἔχει γραφῆ ἀπὸ πολλοῦς καὶ σὲ διάφορες ἐποχές, συναρμολογημένο ἀργότερα (τὸν πρώτο Μ. Χ. αἰῶνα) σ' ἑνα σύνολο.—'Η λογοτεχνικὴ ἀξία τῆς εἶνε στὰ διάφορα μέρη τῆς ἀνίσχ' κ' ἐπίσης ἀνισότητά μετὰ τοὺς ἔχοντες οἱ φιλοσοφικὲς καὶ ἠθικολογικὲς ἐννοίαις τῆς. Κ' ἔτσι ὅμως τὸ σύνολο τῆς ἀποτελεῖ σὰν μιά αὐθεντικὴ ἐγκυκλοπαιδεῖα μυθολογίας, θεογονίας, φιλοσοφίας, ἠθικοθεωρίας, γνωσεολογίας τοῦ προχριστιανικοῦ κόσμου τῶν 'Ινδῶν, —ἐγκυκλοπαιδεῖα πού ὡς στὰ σήμερ' ἀκόμη κάθε σπουδασμὲνος 'Ινδὸς τὴ μελετᾷ μὲ ζήλο καὶ τὴ σέβεται. 'Ητανε δηλαδὴ καὶ εἶνε ἡ Μάχα Μπαχαράτα γιὰ τοὺς 'Ινδοὺς κάτι σὰν τὰ 'Ομηρικὰ ἔπη γιὰ τοὺς 'Ελλήνες ὡς στοὺς σωκρατικοὺς χρόνους. Πολλὰ δὲ κεφάλαιά τῆς καὶ καθ' ἑαυτὰ ἐνδιαφέρουν ὄχι μόνον τοὺς θρησκευτολόγους, τοὺς ἱστορικοὺς ἢ τοὺς μελετοῦντες εἰδικῶς τὴν παγκόσμια λογοτεχνία, ἀλλὰ καὶ γενικῶς κάθε φιλαναγνώστη, γιὰτὶ παρουσιάζουν ἀξιοπεριέργες ἐκδηλώσεις τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς τοῦ πανάρχαιου καὶ πιδ συγγενικοῦ μὲ τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς μεγάλου λαοῦ τῆς 'Ανατολῆς.—Τὰ δημοσιευόμενα ἀποσπάσματα εἶνε ἀπὸ τὰ πιδ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐκλαϊκευμένης ἠθικῆς, πού διδάσκαν μὲ μύθους καὶ ἀλληγορίες οἱ προβουδδικοὶ ἰδίως Βραχμάνες.

Ι. Ζερβός.

ΔΙΔΑΧΗ ΤΟΥ ΓΙΑΜΑ

'Εστειλε δούλο τοῦ ὁ Θεὸς τοῦ κάτου κόσμου, ὁ Γιάμα στὸν ἄδῃ τὸν Σαρμῆλα εὐθὺς νὰ φέρει, τὸν Βραχμᾶνα. Καὶ πῆγε ὁ δούλος ἄγγελος, μ' ἄφερ' ἄλλον γι' ἄλλον, πού σὰν τὸν εἶδε πρόσταξεν ὁ Γιάμα: «Φύγε ἀμέσως καὶ γύρισε στὸ σπίτι σου, γιὰτὶ ποτὲ κανένα προτοῦ νὰ ἔρθ' ἡ ὥρα τοῦ δὲν δέχομαι δῶ κάτου». Ρώτησε ὅμως τὸν Θεὸ πρὶν ν' ἀνεβῇ ὁ Βραχμᾶνας: «Ποῖο π' ἔργα στὴ ζωὴ τὴν ἀρετὴν μᾶς δίνει;» Κι ὁ Γιάμα τ' ἀποκρίθηκεν: «Ὁ ἄνθρωπος τοῦ κάτου τὸν Γιάμα ἀκούει, τὸν παιδευτὴν ἐμένα, καὶ φοβᾶται. Ὅποιος κρατᾷ τὰ πάθη τοῦ κρατᾷ τὸν ἐαυτοῦ, μέσ' στὴν ἐγκράτεια δυνατός. Καὶ χάριες εἶνε δύο ἐγκράτειες,—μιά στὴν ψυχὴ καὶ μι' ἄλλη γιὰ τ' ἀπέξω. Καὶ δέκα εἶνε τὴ λογιῶ ἡ ἐγκράτεια τῆς ψυχῆς μας: ἡ καλωσύνη, ἡ ὑπομονή, τὸ σπλάχνος, ἡ ἀλήθεια, ἡ ταπεινότη, ἡ χαρά, ὁ ἴσιος χαρακτήρας, τὸ μαλακὸ τὸ φέρισμο, τὸ βοήθημα στοὺς ἄλλους, τὸ μάκραιμα πὸ καθελὶ ξένο καὶ ἀλλότριον πρᾶμα.

Καὶ δέκα εἶνε τὴ λογιῶ ἡ ἐγκράτεια γιὰ τ' ἀπέξω: ἡ καθαρότη τοῦ κορμιοῦ, ἡ ἀσκήση, ἡ μελέτη, ὁ σωστός λόγος, ἡ σπουδὴ γιὰ μάθηση τῆς Βέδας, ἡ φρόνηση, ἡ λιγοφαγία, ἡ δύναμη νηστείας, ἡ φύλαξη τοῦ μυστικοῦ καὶ τὸ λουτρό.—'Ετσι ὅποιος τὰ χαλινάρια βάνει αὐτὰ στὴν ὑπαρξή του, γιναίνει ἴσια στὴ χώρα τοῦ Βιθνοῦ, χωρὶς νὰ ἰδεῖ τὸν ἄδῃ. Καὶ κάποια μυστικὴ ἀρετὴ ἀκούσε τὸρ' ἀκόμη.—'Απὸ τὸ στόμα τοῦ ἀρχηγοῦ καλογενεῖς Κασέπα τὸ θεῖο σουσάμι ἔχοντας βγεῖ, τὰ πάντα ξεμολοεῖ. Καὶ τὸ σουσάμι ὅποιος τιμᾷ, ὁ ὅποιος σουσάμι τρώει καὶ ὅποιος σουσάμι σὲ δισὶ Βραχμᾶνα δίνει,—ἐκεῖνος ποτὲ τοῦ ἐδῶ δὲν ἔρχεται στὸν πολυτάραχο ἄδῃ. Σουσάμι, ποῦχει δύναμη, καθέννας ἔτσι ἄς δίνει, τί μὲ τὴ χρῆση σουσαμιοῦ ὅ,τι ποθεῖ ἡ ψυχὴ τοὺς οἱ ἄνθρωποι τὸ χαίρονται.—Κι ἀκόμη ὅποιος κάνει σπῖτι πού νᾶνε βολικό, καὶ ὅποιος πηγάδι ἀνοίγει καὶ στέρνες φτιάχνει καὶ αὐλακίαι καὶ βρύσες γιὰ τὸν [κόσμο.

ἴσια τραβᾷ στὸν οὐρανὸ, χωρὶς νάρθει στὸν ἄδῃ. 'Ετσι σουσάμι καὶ χρυσό, νερό, φαί καὶ σπῖτι καὶ ντύμα σ' ἄγιο φτωχὸ Βραχμᾶνα ὅποιος δίνει καὶ ὅ,τι ἄλλο ἀκόμη αὐτὸς τραβᾷ στὸν οὐρανὸ ὀλοῖσα.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

τοῦ Μπρισαδάρεπη καὶ τῶν ἐπὶ τὰ ἀσκητῶν.

Μπρι. (βασιλιάς). Δὲν εἶν' ἀπαγορεύσιμο, μόν' εἶνε [προσταγμένο πάντα οἱ Βραχμᾶνες τὰ καλὰ νὰ δέχονται τὰ δῶρα. Πάρτε λοιπὸν ἄγιοι μου σεῖς τοῦτα πού σᾶς χαρίζω: Καλὸ χωριό, ρύζι, κριθή, βούτυρο καὶ ὅ,τι ἄλλο φαγώσιμο σᾶς ὀρεχτεῖ· καὶ ἀκόμα θὰ σᾶς δώσω καλὰ βουβάλια. Μὴ λοιπὸν καλὰ καὶ σῶνε τρώτε φοβήματα πούν' ἀταίριαχτο σ' ἄνθρωπο νὰ τὰ τρώει.

'Οσοι. 'Ο,τι καὶ ἂν δίνει ὁ βασιλιάς εἶνε γλυκὸ στὴ [γέφῃ μᾶς εἶνε φαρμάκι. Πῶς ἐσὺ λοιπὸν πού τὸ γνωρίζεις μᾶς λές τέτοια γλυκόλογα καὶ θεὸς νὰ μᾶς γελᾷσεις; Κάνει δέκα χασάπηδες ὁ ἑνας λαδοπούλης, καὶ οἱ δέκα λαδοπουλητὲς μόν' ἑνα κρassoπούλη, καὶ οἱ δέκα κρassoπουλητὲς μόνον μιά πόρνη κάνουν, καὶ οἱ δέκα πόρνες κάνουνε ὅσο ἑνας βασιλέας. Δέκα χιλιάδες σφάζει ζᾷ μόνῃμερα ὁ χασάπης, καὶ ἔτσι ὅσο αὐτὸς καὶ ὁ βασιλιάς τὸ ἴδιο, πῆς, ἀξίζει, γι' αὐτὸ δὲν εἶνε δέξιμα τὰ δῶρα ὅσα νὰ δίνει. Κι ὅποιος Βραχμᾶνας ζαλιστεῖ ἀπ' ἔρωτα τοῦ πλοῦ- [του καὶ ἀπ' ὅποιο βασιλεῖ δεχτεῖ χαρίσματα καὶ πάρει στὸν ἄγριο καὶ τὸ σκότεινο θὰ κολαστεῖ τὴν ἄδῃ. Κ' εἰπόντας τέτοια οἱ ὅσοι στὴν ἔρημο τραβήξαν.

Ἀπὸ τὴν Ψυχολογίαν τοῦ Παιδίου *

Μετάφρ. ZAMANH καὶ ΔΑΛΕΖΙΟΥ

ANEMT καὶ GAUP

Ἀντικείμενον παιγνιδίων (παιγνιδάκια) ἡμπορεῖ νὰ εἶναι πᾶν ὅ,τι κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ παιδίου. Ὅσον τὸ παιγνίδι εἶναι ἀπλούστερον καὶ φυσικώτερον τόσο εἶναι εὐαρεστότερον, ὅσον δὲ εἶναι πολυπλοκώτερον καὶ τεχνικώτερον τόσο εὐκολώτερον ὑπάρχει κίνδυνος ἀηδίας καὶ κόρου. Εἰς τὴν φύσιν (ὕδωρ, χιόνα, πῦρ, λίθους, ἄνθη, ζῶα) καθὼς καὶ εἰς τὸ πολιτισμένον περιβάλλον καὶ τὴν συναναστροφὴν μὲ ἄλλα παιδιὰ τὸ παιδί εὐρίσκει εἰς μεγάλην ἀφθονίαν παιγνιδία, συνάδοντα πρὸς τὰς ὁρέξεις του. Περισσότερον ἀπ' ὅλα ἀγαποῦν τὰ παιδιὰ τὸ νερὸ καὶ τὴ φωτιά. Δὲν εἶναι περίεργον ὅτι πρόκειται περὶ τῶν αὐτῶν στοιχείων, μὲ τὰ ὅποια ἤρχισε τὸν πολιτισμὸν τοῦ ἄνθρωπου; Αἱ πολυπλοκώτεραι ζωικαὶ ἐνέργειαι τοῦ ἀνθρώπου εἶναι δύο εἰδῶν: κατ' ἀρχὰς μεριμνᾷ περὶ τῆς πληρώσεως τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἰδίου τοῦ σώματος καὶ κατόπιν περὶ τῆς θεραπείας τῶν ἀναγκῶν τῶν μετ' αὐτοῦ συμβιούντων ἀνθρώπων, μετὰ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ μίαν κοινωνικὴν ὁμάδα. Ἡ πρώτη ζωικὴ ἐνέργεια εἶναι ἐκπολιτιστικὴ ἢ δευτέρα κοινωνικὴ. Δι' αὐτὸ καὶ τὰ βιολογικὰ παιγνιδία διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας εἰς ἐκπολιτιστικὰ καὶ εἰς κοινωνικὰ. Τοιαῦτα διὰ τῶν παιγνιδίων ἐκδηλουμένης ζωικῆς ἐνεργείας διαβλέπομεν εἰς πολλὰ λίαν διαδεδομένα παιγνιδία, ἐν μέρει μὲν δι' ἐπιπολαίας, ἐν μέρει δὲ διὰ περισσότερον ἐπισταμένης παρατηρήσεως.

Καὶ πρῶτον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκπλήξῃ τὸν ἀναγνώστην, — τοιαῦτα παιγνιδία εἶναι τὸ κυνηγτὸ καὶ τὸ κρυφτό.

Αὐτὰ τὰ παιγνιδία δὲν εἶναι τίποτε περισσότερον καὶ τίποτε ὀλιγώτερον παρὰ μίαν ἐκδηλώσειν τοῦ ἀρχεγόνου ὁρμευμένου τοῦ κυνηγίου, διὰ τοῦ ὁποῦ ὁ ἄνθρωπος πρὸ ἀπείρων αἰώνων ἐξησφάλιζε σημαντικὸν μέρος τῆς τροφῆς καὶ διασκέδασέας του, καὶ δι' αὐτὸ ὀνομάζονται κυνηγετικὰ παιγνιδία. Ἡ ροπὴ πρὸς τὰ παιγνιδία ταῦτα ἀφυπνίζεται ἤδη εἰς τὸ πολὺ μικρὸν τὴν ἡλικίαν παιδίου, τὸ ὁποῖον ἐκδηλῶνει μὲ ἀλαλαγμὸν τὴν χαρὰν του, ὅταν ἐν ἄλλο παιδί διέρχεται τρέχον δρομαίως πρὸ αὐτοῦ. Τὸ μεγαλύτερον τὴν ἡλικίαν παιδίον θεραπεύει τὴν κυνηγετικὴν τοῦ ροπῆν διὰ τῶν ἀνωτέρω παιγνιδίων, ἢ, εὐκαιρίας τυχεύσεως, κυνηγεῖ πραγματικῶς ζῶα: πεταλοῦδες, κανθάρους, σαύρας κλπ. Ἄλλα παιγνιδία ἐκπολιτιστικῶς εἶδους εἶναι τ' ἀρχιτεκτο-

νικὰ παιγνιδία δι' ἐργαλείων, τὰ χειροτεχνικὰ κ.λ.π. Τὴν κορωνίδα ὅμως τῶν παιγνιδίων ἀποτελοῦν τὰ παιγνιδία τῶν κοινωνικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς δηλαδὴ τὰ κοινωνικὰ παιγνιδία. Τοῦτο δὲ προέρχεται ἐκ τοῦ ἐξ ἐνστίκτου ἐνδιαφέροντος, ποὺ ἔχουν οἱ ζῶντες ὄργανισμοί, ὁ ἕνας διὰ τὸν ἄλλον. Τὸ παιδίον προτιμᾷ πρὸ παντὸς νὰ παίξῃ μὲ ἄλλα παιδιὰ. Ἡ παιδαγωγικὴ δὲ τοῦ γεγονότος τούτου σημασία εἶναι μεγάλη καὶ διὰ τοῦτο ὁ Jean Paul εὐλόγως ἐξαίρει τὴν κατὰ τὰ παιγνιδία συναδελφότητα. «Οἱ ἄνθρωποι, λέγει, ἐπλάσθησαν διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ συνεπῶς τὰ παιδιὰ διὰ τὰ παιδιὰ.» Τὰ παιγνιδία τῶν γαμηλίων δεσμών, (Liebes-spiele) ἐξαιρουμένων ὀλίγων τινῶν σχετικῶν ἐκδηλώσεων, ὑπεμφαινόμενων εἰς τὸ παιγνίδι μερικῶν

Τὸ εὐχαριστότερον παιγνίδι τοῦ παιδίου: τὸ νερό.

παιδίων ποὺ ὑπαδύνονται παίζοντα τὸν ρόλον πατρὸς καὶ μητρός, παρατηροῦνται βεβαίως πολὺ βραδύτερον, ἀλλὰ τὰ παιγνιδία τῆς περιποιησεως παρατηροῦνται πολὺ ἔντονα εἰς τὸ παιγνίδι μὲ τίς κουκλές, κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ κοριτσάκια παίζουσιν ρόλον μητρός. Τὰ διασκεδαστικὰ καὶ τὰ θεαματικὰ (θεάτρον, παραστάσεις, κυκλικὸι χοροὶ) καὶ ἡ σημασία των εἰς τὴν ζωὴν τοῦ παιδίου εἶναι τόσο γνωστά, ὥστε θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ αὐτῶν διεξοδικώτερον. Ἀλλ' ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ παιγνιδία λείπει ἀκόμη ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐξασφαλίζει τὸ μόνιμον ἐνδιαφέρον διὰ τὸ παρὸν καὶ δι' ὁλόκληρον τὸ μέλλον, δηλαδὴ ἡ ἀναμέτρσις τῶν σωματικῶν δυνάμεων: ἡ πάλη. Δι' αὐτὸ κανένα ἄλλο παιγνίδι δὲν κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ καθὼς καὶ τὸ τοῦ ἐνηλίκου, ὅσον τὰ ἀγωνίσματα. Τὰ ἀγῶρια παλαιῶν, παίζουν τὸν στρατιώτην, τοὺς ληστές, τοὺς ἐρυθροδέρμους, ἐνῶ οἱ ἐνήλικοι κάμνουν γυμναστικὰς ἀσκήσεις. Ὅλα αὐτὰ τὰ παιγνιδία εἶναι

ἀγῶν ἀντιμαχομένων ὁμάδων. Μία καθαρῶς πνευματικὴ μορφή ἀγωνίσματος εἶναι τὸ πείραμα.

Εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς ὑπάρχει σημαντικὸς ἀριθμὸς μονίμων πατροπαράδοτων παιγνιδίων. Τὰ παιγνιδία δὲ ταῦτα εἶναι, ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, ἐν μέρει μὲν δημιουργήματα τῶν παιδίων ἐπαγόμενα εἰς πολλὰς γενεάς, ἐν μέρει δὲ παραδόσεις, συνδεόμεναι πρὸς τὴν παιδικὴν αὐτῶν τούτων τῶν λαῶν ἡλικίαν.

Τὰ παιδιὰ παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ παιγνιδίου καὶ τοῦ χοροῦ, διὰ τῆς ᾠδῆς καὶ τοῦ ἄσματος πολλὰ προϊόντα τῆς ψυχῆς τοῦ λαοῦ, τὰ ὅποια πάλαι ποτὲ ὑπῆρξαν κτήσεις τῶν ἐνηλίκων. Τοὺς παραδοθέντας εἰς ἡμᾶς θησαυροὺς τῶν παιγνιδίων προσ-

επάθησε πρὸ τίνος ἡ παιδαγωγικὴ νὰ χρησιμοποιήσῃ ὡς μέσον φυσικῆς ἀγωγῆς. Ἡ παιδαγωγικὴ περισυλλέγει τοὺς θησαυροὺς τούτους ἀπὸ τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ καὶ διδάσκει πάλιν αὐτοὺς εἰς τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου. Ὅλοι γνωρίζουν τὰ παιγνιδία ἐκεῖνα, τὰ ὅποια οἱ συστηματικοὶ διαιροῦν εἰς παιγνιδία δρόμου (Σχοινάκι, τρέξιμο, κρυφτό), χοροῦ (κυκλικὸι χοροὶ κτλ.), ριψίματος σφαιρῶν (τόπι, foot ball κλπ.), ᾠδικὰ, μιμικά, παιγνιδία καὶ συγκεφαλαίου εἰς τὰ παιγνιδία ἐφήβων κινήσεως ἢ γυμναστικῆς ἀσκήσεως, καὶ ἐφ' ὅσον ταῦτα χρησιμεύουν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς δυνάμεως καὶ εὐτροφίας τοῦ σώματος, εἰς σωματικὰ ἢ γυμναστικὰ παιγνιδία.

ΛΕΞΙΚΑ — ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

ΠΛΗΡΩΜΗ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΔΡ. 20. ΚΑΤΩΤΑΤΟΝ ΟΡΙΟΝ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΔΡ. 225.

ΚΑΘΕ ΔΥΟ ΜΗΝΑΣ ΘΑ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟΜΟΣ

ΤΙΜΑΙ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΕΓΓΡΑΦΟΜΕΝΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΕΧΡΙ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1931

Τὰ κατωτέρω 6 λεξικά, γνωστά διὰ τὴν πρακτικότητά, τὴν ἀκρίβειαν, τὴν σαφήνειαν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν τῶν ἐκδόσεων, περιλαμβάνουσιν εἰς 1200—1300 σελίδας πᾶσαν τὴν χρησίμην ὕλην συμπληρωμένα μὲ τὰς μέχρι σήμερον δημιουργηθείσας νέας λέξεις.

Τιμᾶται ἕκαστον πανόδετον Δρ. 120.—

δεδεμένον δέγμα πανί > 140.—

Γαλλοελληνικὸν Λεξικὸν Ν. Κομποπούλου

Ἑλληνογαλλικὸν Λεξικὸν Ν. Κομποπούλου.

Ἀγγλοελληνικὸν Λεξικὸν Ι. Περβάνογλου.

Ἑλληνοαγγλικὸν Λεξικὸν Ι. Περβάνογλου.

Γερμανοελληνικὸν Λεξικὸν Ἀ. Γιάνναρη.

Ἑλληνογερμανικὸν Λεξικὸν Ρ. Ρουσοπούλου.

Αἱ κατωτέρω 4 μέθοδοι συντεταγμέναι κατὰ τὰς τελευταίας παιδαγ. ἀρχὰς εἶναι αἱ τελειότεραι εἰς τὸ εἶδος των διὰ τὴν ἐκμάθησιν ξένων γλωσσῶν ἀνευ διδασκάλου.

* Ἐκάστη μέθοδος χρυσὸδ. δρ. 45.—

Ἡ Γαλλικὴ Δι' Εἰκόνων. Hoelzel ἄνευ διδασκάλου ὑπὸ Π. Κουρῆ.

Ἡ Γερμανικὴ Δι' Εἰκόνων. Hoelzel ἄνευ διδασκάλου ὑπὸ Π. Ἡπειρώτου.

Ἡ Ἀγγλικὴ Δι' Εἰκόνων. Hoelzel ἄνευ διδασκάλου ὑπὸ Ἡλ. Κωνσταντινίδου.

Μέθοδος Ἰταλικῆς Γλώσσης, Καντακίδου.

Κάθε βιβλιοθήκη, πρέπει νὰ ἔχῃ τὰς ἀπαραιτήτους αὐτὰς Μεθόδους καὶ Λεξικά. «Ὅποιος ξεύρει μία ξένη γλῶσσα, ἀποκτᾷ καὶ μία νέα ψυχὴ». Μὴ λησμονῆτε τὸ ὀρθὸν αὐτὸ ἀπόφθεγμα.

Ἐκφυλοφόρησαν αἱ μέθοδοι

Γαλλικὴ, Ἀγγλικὴ, Ἰταλικὴ καὶ ὅλα τὰ Λεξικά (πλὴν τῶν συμπληρωμάτων αὐτῶν).

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε. - ΣΤΑΔΙΟΥ 4 - ΑΘΗΝΑΙ

* Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ ἔργον: «Ἡ ψυχολογία τοῦ παιδίου κατὰ τοὺς Ament καὶ Gaup, μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Ζ. Ζαμάνη καὶ Α. Δαλεζίου. Ἐκδοτικὸς οἶκος Δημητράκου, Ἀθήναι.

Εσάνια Βιβλία και Παλαιά Χειρόγραφα

Με περιλήψεις περιεχομένων, επεξηγηματικές σημειώσεις και δημοσιεύσεις πανομοιότυπων σελίδων.

Είς τὰς δημοσίας βιβλιοθήκας μας και είς πολλάς ξένας, αλλά και είς βιβλιοθήκας και είς αρχεία τῶν ἀνὰ τὰς ἑλληνικὰς χώρας ἀρχαιοτέρων Μονῶν, παλαιῶν Κοινοτήτων καὶ σχολικῶν ἰδρυμάτων εὐρίσκονται πλείστα χειρόγραφα, κώδικες ἱστοριογραφικοί, ἐκκλησιαστικοί, νοταριοί, ἀπομνημονεύματα, δημόσια καὶ ἰδιωτικά σημαντικά ἔγγραφα, γράμματα συνοδικά, ἐπισκοπικά, κοινοτικά, χρονογραφία, κατὰστιχα, ἐπιστολαὶ κ.λ. Τὰ περισσότερα ἀπομένουν ἀνέκδοτα· καὶ μετὰ τούτων πολλὰ εἶνε λίαν ἐνδιαφέροντα καὶ ἀξιοπερίεργα, ὅχι δὲ ὀλίγα περιέχουν πολύτιμον ὕλην διὰ τὴν γενικωτέραν καὶ τὴν κατὰ τόπους ἱστορίαν τῶν πέντε ἰδίως τελευταίων αἰώνων, διὰ τὴν λαογραφίαν μας, διὰ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆς καὶ διὰ τὸν λεκτικὸν πλουτισμὸν τῆς γλώσσης, διὰ τὴν κοινωνικὴν καὶ τὴν οἰκογενειακὴν ζωὴν τῶν περασμένων γενεῶν, ἀκόμη δὲ καὶ διὰ τὴν προδρομικὴν λογοτεχνίαν μας.

Ἡ ἐν τῷ συνόλῳ τοῦ σπουδαιότητος τοῦ ἀποκειμένου τούτου ἔθνικοῦ θησαυροῦ εἶνε πρόδηλος. Καὶ ἡ συστηματικὴ, κατὰ τὸ δυνατὸν πληρεστέρα, εἰς ὅλους δὲ προσιτὴ καταγραφή τοῦ ὅχι μόνον χρησιμωτάτη εἶνε εἰς τοὺς ἀσχολουμένους μετὰ τὴν ἑθνικὴν ἱστορίαν καὶ τὴν λαογραφίαν, μετὰ τὴν γλωσσικὴν, τὴν εκπαιδευτικὴν καὶ τὴν λογοτεχνικὴν ἐξέλιξιν μας, ἀλλὰ καὶ ζωηρὸν ἐνέχει ἐνδιαφέρον διὰ κάθε φιλαναγνώστην.

Ἐκ τῶν ἀντιλήψεων τούτων ὁρμηθέντες ἐπεδόθημεν εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ καταλόγου τῶν παλαιῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων διὰ τὴν δημοσιεύσασθαι αὐτὸν εἰς συνεχὴ φύλλα τῆς «Φωνῆς τοῦ Βιβλίου», ὑπομνηματίζοντες, ὅπου χρειάζεται, καὶ τινὰς τῶν τίτλων, ἐνίοτε δὲ, διὰ τὸ ἐνδιαφέρον ἢ τὸ περίεργον, παρέχοντες περιλήψιν τῶν περιεχομένων ἢ καὶ ἐπισυνάπτοντες πανομοιότυπους σελίδας ἐκ τῶν χειρογράφων.

Θέλοντες νὰ ἐπιτελέσωμεν μετὰ ὅλην τὴν δυνατὴν ἐπιμέλειαν τὸ ἔθνικὸν ἀληθὲς ὠφελείας ἔργον τοῦτο, ἐπικαλούμεθα τὴν συνδρομὴν καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν εἰδημόνων, τῶν φιλοστόρων, ἀλλὰ καὶ παντὸς ζηλωτοῦ δυνάμενου νὰ μᾶς παράσχῃ πληροφορίας διὰ οἰαδήποτε παλαιὰ χειρόγραφα εὐρισκόμενα ὅπου δῆποτε τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, ἐλευθέρων ἢ μὴ, σημεῖον δ' ἐπιπροσθέτως ὅτι ἡ τοιαύτη ἀρωγὴ ἐκαστοῦ συνεργάτου θ' ἀναφέρεται ὑπομνηματικῶς.

Ἀρχίζομεν ἀπὸ σήμερον τὴν δημοσίευσιν, μετὰ τὸν εἰς τὴν σειράν τῶν ἐν Ἀθήναις βιβλιοθηκῶν τὸν κατάλογον τῶν χειρογράφων τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας.

Α'. Κατάλογος τῶν ἀποκειμένων εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας χειρογράφων κατὰ τὴν ἤδη (1931) ὑφισταμένην ἀριθμῆσιν.

1. ΚΩΔΙΕ ἐπὶ χάρτου ἐκ σελίδων 609 γεγραμμένος κατὰ τὸν 10^{ον} αἰῶνα.—Μουσικὴ ὥρα καὶ ἐλευθέρη τέχνη. Ἀρχὴ τοῦ ἐσπερινοῦ. Ἀνοιξαντήρια σύντομα μελοποιηθέντα παρὰ Θεοδώρου Π. Παρά-

σχου Φωκέως.—τόμος Α'. ἐσταχωμένος, ἐν τέλει πινὰς τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν τῷ Α'. τόμῳ εἰς 80ν μεγ.

2. ΟΜΟΙΩΣ τόμος Β'. εἰς 80δον μεγ.

3. ΟΜΟΙΩΣ Γ'. Ἀκολουθία τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας τοῦ Χρυσοστόμου, μελοποιηθέντα παρὰ διαφόρων μουσικῶν παλαιῶν τε καὶ νέων διδασκάλων.—εἰς 80δον μεγ.

4. ΟΜΟΙΩΣ τόμος Δ'. ἀρχὴ τῶν κανονικῶν ὕμνων τῆς ἑβδομάδος μελοποιηθέντα παρὰ Πέτρου Λαμπάδρου.—Ἐν τέλει πινὰς εἰς 80ν μεγ.

6. ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ τοῦ 12^{ου} αἰῶνος εἰς 80ν Παναγιώτου Δοξαρά ἱππέως Πελοποννήσου ζωγράφου περὶ ζωγραφίας κατὰ τὸ ἀψῆς.

7. ΚΩΔΙΕ χαρτ. 12^{ου} αἰῶνος εἰς 80ν Θεμελίου Κορυδαλέως εἰς τὴν κατὰ Ἀριστοτέλην λογικὴν σχολαστικὰν σημειώσεις. (ἐν μέρει ἑλλιπές).

8. ΚΩΔΙΕ ἐπὶ περγαμ. εἰς 80ν ἐκ φύλλων 22, 1^η αἰῶνος περιέχων διάφορα ἔγγραφα Λατινικά καὶ Ἰταλικά ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἐβραϊκὴν κοινότητα. Κοσμεῖται ὑπὸ τριῶν πολυχρῶμων εἰκόνων 1) πίνακος οἰκοσήμεων 2) μεγάλου οἰκοσήμεου 3) τοῦ Μωυσέως.

9. ΚΩΔΙΕ χαρτ. εἰς 16ον 1^η αἰῶνος ἐν ᾧ περιέχεται «Ὁσπονδία, ἱστορία φιλοσοφικὴ εὐγαλμένη ἀπὸ τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ φιλοσόφου Ζωροάστρου».

10. ΚΩΔΙΕ χαρτ. 16ον 1^η αἰῶνος περιέχων μέλη τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

11. ΚΩΔΙΕ χάρτου 8ον μέγα, 1^η αἰῶνος, ἀκέφαλος καὶ κολοβὸς περιέχων 1) περὶ ἐκπορεύσεως τοῦ Ἀγ. πνεύματος, ἀκέφαλον:

Ἀρχεται 1) καὶ ἰδὼν κτιστὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, 2) Νικηφόρου τοῦ Βλεμίδου διδασκάλου πρὸς τοὺς μοναχοὺς τοῦ ἀνεγερθέντος παρ' αὐτοῦ φροντιστηρίου, τέλος καὶ τὴν ἐπιτολὴν δεχόμενοι χρῆσιν. Σελίδες ἐν ὅλῳ 162.

12. ΚΩΔΙΕ χαρτ. εἰς 80ν 1^η αἰῶνος, ἀκέφαλος καὶ κολοβὸς καὶ ἐν μέρει ἑλλιπής, περιέχων διάφορα ἀποφθέγματα καὶ ἀνέκδοτα.

13. ΚΩΔΙΕ χαρτ. εἰς 80ν 1^η αἰῶνος περιέχων τὴν λειτουργίαν τοῦ Χρυσοστόμου. Κοσμεῖται ὑπὸ κομψῶν ἀρχικῶν γραμμάτων.

14. ΚΩΔΙΕ χαρτ. εἰς 80ν 10^{ου} αἰῶνος περιέχων ὕλην εἰς σύνταξιν λεξικοῦ τεταγμένην ἀλφαβητικῶς πολλὰ κενά.

15. ΚΩΔΙΕ χαρτ. εἰς 80ν, 10^{ου} αἰῶνος ἀρχόμενος 1) Κανὼν παρακλητικὸς εἰς τὸν ζωοποιὸν σταυρὸν, ποίημα Νικηφόρου Ροδίου τοῦ Κρητὸς 2) ἕτερος κανὼν ἐν τέλει· ἐτελειώθη α α δ'. Φεβρουαρίου 1^η. παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ Διονυσίου ἱερέως τοῦ Ἀννίνου (κατωτέρω διὰ χειρὸς): ὑπάρχει αὐτῇ ἐμοῦ Δημητρίου ἱερέως Κωρωναίου φίλου—τρινῶν. Ἐν τέλει τοῦ κώδικος ὅπισθεν εὐχὴ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν ἀγῶνα ἀγωνιζομένων (ὑπ' ἄλλης χειρὸς).

16. ΚΩΔΙΕ χαρτ. εἰς 80ν 1^η αἰῶνος. Ἡ ἐρωφίλη τοῦ Χορτάτου γεγραμμένη διὰ λατινικῶν.

(Ἐπετα συνέχεια).

Τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ ἱατροῦ Παπαδάκη

Ἀπὸ τὰ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς ἑταιρίας χειρόγραφα, ὧν ἠρξίσαμεν δημοσιεύοντας τὸν κατάλογον, ἀξιοπερίεργον καὶ ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων ἀξιόλογον εἶνε τὸ ὑπ' ἀριθ. 214, ἀποτελούμενον ἐκ 50 φύλλων κατὰ τὴν ἀριθμῆσιν τοῦ ἀρχομένου ὅμως ἀπὸ φύλλου 5. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο προέρχεται ἐκ Μάνης, χρονολογούμενον ἀπὸ τοῦ 1716 μετὰ ὑστάτην χρονολογίαν (παρενθετικῶς ἐν τῇ 9 σελ.) τὸν Μάρτιον τοῦ 1763, περιέχει δὲ ἐν μέρει μὲν περιγραφὴν (μετὰ τινων σχεδιασμάτων) καὶ ἀπολογισμὸν τῶν χειρουργικῶν ἐπεμβάσεων τοῦ γράφοντος πρακτικοῦ χειρουργοῦ Παπαδάκη, ἐν μέρει δὲ καταγραφὰς εἴτε τῆς εἰς ἐκάστην οἰκογένειαν ἱατρικῆς ἀρωγῆς τοῦ, εἴτε τῶν καταβληθέντων εἰς αὐτὸν ὑπὸ ἐκάστης οἰκογενείας ἐτησίαν δοσιμάτων. Εἰς τέσσαρας δὲ σελίδας τοῦ (8, 15, 19 καὶ 13) ἀναγράφονται τὰ μετὰ τῆς Μάνης συμφωνητικά, καθορίζοντα τὰ δόσιμα.—Πλείστα οἰκογενειακὰ τῆς Μάνης ὀνόματα, μέχρι σήμερον σωζόμενα, καὶ χαρακτηριστικὰ παρωνύμια καὶ τοπωνύμια καὶ γλωσσικοὶ διαλεκτικοὶ τύποι ἀποτελοῦν ἀξιόλογον συμβολὴν εἰς τὴν λαογραφίαν μας. Ἀλλὰ τὸ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον εἶνε ἡ συνεχὴς ἐν αὐτῷ μνεία ἐνόπλων τοπικῶν συγκρούσεων (πολέμων, ὡς τοὺς μνημονεύει ὁ Παπαδάκης) καὶ αἱ περιγραφαὶ τῶν παντοειδῶν ἐκ διαφόρων ὅπλων, μὴδὲ τῆς σφενδόνης ἐξαίρουμένης, τραυμάτων. Πρόδηλον ἐκ τῶν περιστατικῶν αὐτῶν περιγραφῶν προκύπτει ὅτι ὁ λαὸς τῆς Μάνης πολὺ πρὸ τῆς ἐξεγέρσεως τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐξεδήλῳ ἢ μάλλον διετήρει τὴν πολεμικὴν αὐτοῦ διάθεσιν, μέγα δὲ μέρος τῆς κοινωνικῆς αὐτοῦ ζωῆς ἐσθίριζεν ἐπὶ τῆς ἰσχύος τῶν ὅπλων καὶ συνεπῶς ἀπῆλθεν, ὡς ἄλλως καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας γνωρίζομεν, ἀξιολόγου, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας, τοπικῆς ἐλευθερίας.—Ἐκ τῶν ἀπόψεων τούτων ὁρμώμενοι δημοσιεύομεν ἐν συνεχείᾳ ὡς λίαν ἐνδιαφέρον ὁλόκληρον τὸ Ἡμερολόγιον τοῦτο τοῦ ἱατροῦ Παπαδάκη κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν.

ΤΟ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ

Φύλλον 5.

1716

Πόλεμος λαγῆας

1716 Ελαβοθὶ ἡ θία μου ἡ νηκολοῦ μπαλοτῆ εἰς τὸ κεφάλι καὶ εὐγαλε κόκαλα ληγὰ ὀξοπήσο Ελαβοθὶ ὁ σκληρόκολος με μπαλα στον ἴδιον τοπο Ελαβοθὶ ὁ διμητράκης ὁ Βοηδοηκολακῆς μπαλοτῆ· ἡς ταφτῆ· ἔξοκουρι.

Ελαβοθὶ ἡ τζουρογιάνου μπαλοτῆ στὶ μπλάτη Ελαβοθὶ ὁ γερακῆς ὁ κουτζιογιανῆς πετρία εἰς τὸ μαγούλο αγχαμῆ Ελαβοθὶ ἡ Βερουχῆνα μπαλοτῆ στο πτέρνα Εγιατρεψα τὸν γιάνακῆ το νηκολοπουλο μπαλοτῆ ἡς τὸ ατζήσποριό το κοκαλον. Εγιατρεψα τ' ἔργινα τὴν Βοηδοηκολήτζα ἡς τὸ αὐγὸ τοῦ μαγούλου ὅπου ἡχε πετριά Εγιατρεψα τὸν παπαγιώργι στελετῆ στα παῖδια Εγιατρεψα τὸν κηρακουλακῆ τὸν μηελῆ πετριά στο καίφαλῆ καὶ φανῆ τομνηάλη μαύρο Εγιατρεψα τὴν γερακαρῆ καβληδοηνοηφῆ μπαλοτῆ ἡς τὸ Βηζῆ ἡ μπαλα μεσα.

Φύλλον 5 (ὅπισθεν)

στεμπερ 2 πόλεμος λαγῆας χρῆ Εγιάνε νηκολας ξαρχογγονος στὸ στραγκαλι. μπαλα

Ομαυροηδῆς θεδοροπουλος μπαλοτῆ στο χερῆ

Ἡ Γηνεκα τοῦ στατζῆ τουφεκῆ. Τ' ἀνηψίτου ὀνηκολοπουλος στοπόδι μπαλοτῆ Ὁ γηανος μηχελῆκης πετριά στο κεφαλῆ Ὁ γηοργατῆκης ὁ γηοργὸ μπαλοτῆ στο μερῆ Ὁ σολομὸς τζερεκακῆς μπαλοτῆ στο μερῆ Ὁ δηκακῆς πετριά στο κεφαλῆ Ὁ στρατῆτζα μπαλοτῆ στο μερῆ. Ὁ κορχολογκονῆ μπαλοτῆ στον κολομερῆ Ὁ γιαλιστρατῆτζα σπαθιά στο κεφαλῆ Ὁ γιγλιστρατῆτζα στο ποδῆ μπαλοτῆ Ὁδορακῆς πετρητακος στα μουτρα πετριά Ὁ γηνεκα τοῦ στο ποντήκη μπαλοτῆ Το πεδὺ τοῦ στο ποδῆ σαρκῆ εὐγῆς το τζαχ. Παπαγιώργῆς στα μουτρα ἀπο κρέμισμα Τζερεκῶγγονῆ παρασῆ (1) μπαλοτῆ στο χερῆ Ἀδελφὸς τῆς στο ποδῆ πλάκαμα. Ὁ ΦηνοΒασηλῆς πετρηά στο κεφάλι Ὁ Γιανῆς ὁ διμυτροπουλος μπαλοτῆ στο πόδι

Φύλλον 6.

Παλῆ ὁ παπαγιωργῆς πετριά στο κεφαλῆ Παπαδογιωργῆκενα πετριά στο κεφαλῆ :- Ὁ κασῆκης μπαλοτῆ στο ποντήκει :- Τὸ πεδὺ τοῦ γιανῆ δικεουλακῆ στο κεφαλῆ :- Ὁ Βρετὸς Φταξῆας στα παῖδια μπαλα: παλῆ αλῆ ἡς τὸ γόνα μπαλοτῆ :- Νηκολὸς καμπιλορῆκος μπαλοτῆ στο πόδι ληκογιανῆς στο κεφαλῆ πετριά :- καβαλογγονος πετριά στο κεφαλοῖ :- Φταξῆογγονῆ γιάνου στο κεφαλῆ κρεμισμα καπηλορῆγγονῆ σαρκῆ στα 2 πόδια Ροδῆς στελετῆ στὶ μπλάτη :- Το ληΓόρι (2) Γουνελά μπαλοτῆ στο νόμο. πάλι ἄλι στο κεφαλῆ Ὁ γιδῆτου μπαλοτῆ στὶ Βεδρά: Ὁ ἀδελφὸς τοῦ ὁ καλογερος στο πόδι εἰτιά

(1) Παρασῆ=Παρασκευῆ, Παρασκευούλα. (2) Το ληΓόρι=Τὸν Γρηγόριον

στηκαν οι δύο τους πολλή ώρα, και άκουαν το Δεσπότη να του μιλάει γλυκά, αλλά δεν άκουαν τί του έλεγε. "Αξαφνα τον άκουε ν' άγριεύει να τον καταριέται, να τον αναθεματίζει και βλέπουν τον καπετάν Μηνά να πετιέται έξω άγριεμένος και τρομαγμένος και να φεύγει κατά το μώλο σαν τρελλός...

Ήταν η τελευταία φορά που πάτησε το πόδι του σε κόσμο.

Εγώ επήγαινα ταχτικά· η καυμένη ή καπετάνισσα με είχε σαν άδερφό της· αλλά παράπονο δεν έλεγε ποτέ της· από κόσμος όλος για μένα, έλεγε κάποτε, είναι ο άνδρας μου και το παιδάκι μου, να μου το χαρίσει ο Θεός.

Και μόλα ταύτα μαράζωνε, έλυωνε κάθε μέρα από την όμορφη της, δεν είχαν μείνει παρά τα μαύρα μάτια της βαθουλωμένα κι' αυτά, και τα πλούσια κακάμυρα μαλλιά της, που είχαν αρχίσει κι' αυτά να σπρίζουν παράκαιρα.

Ο καπετάν Μηνάς την έλάτρευε τη γυναίκα του και την κόρη του—ήταν ο ίδιος και νουνός της, γιατί την έβαφτίσαμε μ'έναν παπά εκεί άπάνω στον "Αι-Νικόλα.

Εγώ όμως, τί να σου πω! "Ας μην τον βαρύνει ο λόγος μου· μου φαίνεται πως δεν έζούσαν πια σαν άνδρόγυνο· γιατί κάποτε που τύχαινε να πάω πολύ νωρίς, έβλεπα τα στρώματα του καπετάν Μηνά στο μπαλκόνι του φαναριού.

Δώσε, δώσε—ο άνθρωπος δεν είναι από σίδερο—η Έρασμιά άρρώστησε. Το κοριτσάκι τότε ήταν τριών-τεσσάρων χρονών. Τί να της κάμει! λάτρα ήθελε κι' αυτό. Ο καπετάν Μηνάς γίνηκε στρατσά να τον πατούνε. Αύτος να κάνει και τον πατέρα και τη μάνα, και τη δούλα, και τη νοσοκόμα και το γιατρό. Στο τέλος αποφάσισε και μούπε κι' έφερα από τη χώρα το γιατρό τον κύρ Βαγγέλη, το γέρο. Δεν ξέρω τί κατάλαβε και τί είπε ο γιατρός· μα το άλλο πρωί, εκεί που έφευγα εγώ από τον "Αι-Νικόλα, βλέπω μια βάρκα που πήγαινε το Δεσπότη, χωρίς το διάκο του, που δεν τον χωρίζοταν ποτέ.

Κάτι μούπε η καρδιά μου κακό, κάτι με κράτησε δεμένος εκεί πολλήν ώρα, ως πού-τί να ιδω! το λέω κι' ανατριχιάζω άόμοια· βλέπω το Δεσπότη να κατρακυλάει με τα τέσσερα τη χαλασμένη σκάλα του φαναριού και κοντά του να τρέχει ο καπετάν Μηνάς—έδω τον έχει εκεί τον έχει—μ' ένα λάζο δίκικο στο χέρι τόσο, άγριεμένος σαν φονιάς.

»Παναγία βοήθα, λέω και πηδάω έξω, μπαίνω ανάμεσα κι' άγκαλιάζω σφιχτά τον καπετάν Μηνά. «Μη για το Θεό, καπετάνιο μου, συλλογίσου την ψυχή σου, μή»!

»Όπως ήταν μανιωμένος εύκολο ήταν να μου χάση έμένα στην πλάτη το λάζο, μα αυτό δεν το σκέφθηκε εκείνη τη στιγμή, αλλά ούτε κι' αυτός το σκέφθηκε βέβαια· παράλυσε με μιάς, πέταξε το λάζο από τα χείρια του, ξέφυγε από τα δικά μου και τραβώντας τα μαλλιά και σκούζοντας σαν άγρίμι, έτρεξε άπάνω στο φανάρι.

»Έτρεξε κι' εγώ κοντά του, και σταθήκαμε και οι δύο σαν παράλυτοι μπροστά στην πόρτα του σπιτιού του. Ήταν μισάνοιχτη, μα δεν την έσπρωχνε, στέκονταν εκεί σαν απολιθωμένος· όσο πού ένα χεράκι την άνοιξε και πρόβαλε το προσωπάκι της Άγγελικούλας περισσότερο ώργισμένο παρά τρομαγμένο. Μέσα πήρε το μάτι μου την Έρασμιά γονατιστή άπάνω στο κρεβάτι με το πρόσωπο γυρισμένο κατά τον τοίχο που είχε τα κόνισματα, να

κρατή το κεφάλι της με τα δύο της χέρια. Χωρίς να πη λέξι ο καπετάν Μηνάς, έσκυψε να πάρη στα χέρια του το κορίτσι του. Εκείνο όμως έβγαλε μιάν άγρια φωνή, σαν να τάγγιζε φειδί, κέδωκε στην πόρτα μια σπρωξιά. Είδα τα μάτια του καπετάν Μηνά θολά, σαν άσπρο σύννεφο του πονέντη. "Υστερα ώργησε πάλι στη σκάλα κέφτασε ώστ' γιαλό· κοντά κι' εγώ χωρίς να λέω λέξι. Πήδησε στη βάρκα μου, πάω κι' εγώ να πηδήσω, άξαφνα καταλάβαινω στα πόδια μου κάτι σαν να μάγκύλωνε, κι' άκούω ένα παραπονιάρικο ανιάου, νιάου». Γυρίζω και τί να ιδω! τη Ζαμπλάνα, μια γατούλα που είχε άρρωστιάκι (γι' αυτό δε και τη λέγανε Ζαμπλάνα), και έτοιμόγεννη, που μ'ας είχε ακολουθήσει, φαίνεται, και κοίταζε να πηδήσει κι αυτή στη βάρκα. Είπε για θάμμα, άφεντικό μου. Μα πής πως τη χάιδευε ο καπετάν Μηνάς! μα εκείνος δεν ήθελε να ιδη ζωο μπροστά του· άλλο από κλωτσιές δεν είχε ιδη από δαύτον η Ζαμπλάνα.

Τότε όμως είδα και δεν έπίστευα τα μάτια μου· είδα τον καπετάνιο να την παίρνει στα χέρια του απαλά, να την άγκαλιάζει και να κλαίει, μάλιστα να κλαίει· και το ζωο έβαλε τα μπροστινά του πόδια γύρω από το λαιμό του και νιαούριζε τρυφερά, σαν να τον παρηγορούσε.

»Πού θα πάμε, καπετάνιε;» ρώτησα φοβισμένος. «Τράβα σ' "Ασβεστονήσι», μου είπε πνιχτά και άγκάλιασε πάλι τη Ζαμπλάνα.

Τον έφερα έδω· ήταν ιδιοκτησία του πατρική· δεν άξιζει δα και τίποτε· άλλο από πουρνάρια δε φυτρώνουν· κι' ο πύργος του ήταν πεσμένος από το σεισμό και μονάχα στο κατώγι μπορούσες να φυλαχθής.

Η καπετάνισσα έγινε καλά· ο Δεσπότης άμέσως την επήρε στη χώρα μαζί με το κορίτσι της, πήρανε εύκολα διαζύγιο από τον καπετάν Μηνά, που τον πέρασαν για τρελλόν, και με το δίκιο τους· την ξαναπάντρεψε ο Δεσπότης την Έρασμιά μ' ένα καλό παιδί στη Στερεά, που την έχει σαν τα μάτια του, καθώς και το κορίτσι της, και το Δεσπότη σαν πατέρα του. Έρχονται κάθε καλοκαίρι στο νησί και κάνουν λουτρό, και είναι όλοι εύτυχισμένοι· και κάνεις δε θυμάται τον καπετάν Μηνά, ούτε η θυγατέρα του που γνώρισε άλλον για πατέρα.

Μα ούτε κι' αυτός τους μελέτησε ποτέ, όσο έζησε, μαύρη ζωή που έκαμε όχτώ χρόνια· κατ'άμους πότε στον ήλιο και πότε στον ήσιο, θα πέθαινε άμέσως από την πείνα, τη δίψα και την ψείρα, αν εγώ και η γρηά μου δεν τον έγνοιαζόμαστε. Σπάνια κατέβαινε στο γυαλό κι' εψάρευε μ' ένα καλαμίδι, όχι για τον εαυτό του, για τα γατιά του.

Πώς καταντάει ο άνθρωπος! στη Ζαμπλάνα έρριξε όλη την άδυναμία του και η πρώτη χαρά που φανέρωσε ήταν, όταν η Ζαμπλάνα γέννησε με το καλό άρσενικό και θηλυκό για να μη χαθής το σόι· το θηλυκό είναι τούτη η Ζαμπλάνα, για να μη χαθής και τ'όνομα—που είδες με τα μάτια σου· τάρσενικό το βάφτισε Έρημίτη· ο Έρημίτης όμως χάθηκε μια τρομερή νύχτα που ο βοριάς ξεριζώνει τα δένδρα· τον έζητήσαμε πολλά ήμερονύχτια και τον εκλάψαμε περισσότερο· σε λίγο θάψαμε και τη μάνα του· το παιδί του Έρημίτη είναι ο Φουκαράς· τον έβαφτίσε έτσι ο καπετάν Μηνάς, γιατί γεννήθηκε στην άρρώστεια του και θάμνε όρφανός.

Και τί άρρώστεια δά! Μιάν άγγούσα είχε στο λαιμό του, και του περνούσε σε λίγες ώρες.

Ός τόσο μια φορά ο βοριάς μέμπόδιζε κάνα δυο μέρες να πάω σ' "Ασβεστονήσι· επήγα και τον βοήθα πεθαμένον. Χαλκόμενιες έγέμιζαν το στόμα του· η Ζαμπλάνα κ' (ή δεύτερη) καθόταν στο κεφάλι του τον έγλυφε και τον έκλαιγε σαν γυναίκα· ο Φουκαράς τη βύζαινε ξέγνοιαστος· έφερα έναν παπά και τον έθάψαμε πλάι στον παλιό τον πύργο του. Αυτό τότε κάνω αυτή τη δουλειά σαν είδες, γιατί δε θέλω να βαρύνω τη ψυχή του ευεργέτη μου· οι πατριώτες μου με βρίζουν για παλαβό· γιαυτό και σου τα είπα όλα—με συμπαθής και που σε ζάλισα άφεντικό· για να μη με πάρης και του λόου σου για παλαβό».

Ο Θωμάς έσώπασε και σε λίγο μου είπε σιγά-σιγά.

—Τώρα, η γρηά μου λέει να τα πάρωμε τα όρφανά στο σπίτι μας, να λείψω κι' εγώ από την έγνοια και την κακογλωσσία. Μα εγώ φοβούμαι μην του βαρύνει το καπετάν Μηνά, να τα πάρωμε από κοντά του· η Ζαμπλάνα, τις περισσότερες ώρες κάθεται άπάνω στον τάφο του. Τί γιός και η άφενκά του; ν' άκούσω τη γρηά μου;

—Ξέρω κι' εγώ τί να σου πω, Θωμά μου· άφεντ' να το σκεφθούμε σοβαρώτερα αυτό το ζήτημα.

25 ΕΚΛΕΚΤΑ ΕΡΓΑ ΔΡ. 2.700

α'. ΕΚΠΤΩΣΙΣ 45 ο|ο. Ο έγγραφόμενος συνδρομητής εις όλην την σειράν των 25 έργων πληρώνει δρ. μόνον 1.500

β'. ΕΚΠΤΩΣΙΣ 30 ο|ο. Ο έγγραφόμενος κατ' έκλογήν εις βιβλία της σειράς των 25 έργων άξίας δρ. 1000 και άνω έχει έκπτωσιν 30 ο|ο.

(Δεν γίνονται έγγραφαι μικρότεροι των δραχ. 1000.—).

ΠΛΗΡΩΜΗ ΕΙΣ ΜΗΝΙΑΙΑΣ ΔΟΣΕΙΣ ΕΚ ΔΡ. 50.

Δια προπληρωμην πρόσθετος έκπτωσις 10 ο|ο.

Η σειρά περιλαμβάνει τους κατωτέρω 30 τόμους.

	Δραχ.
1. Παγκόσμιος Ιστορία. Η. G. Wells. Τόμοι 2 μετά πολλών χαρτών και εικόνων...	350.—
2. Πανδέκτης ή Εγκυκλοπαίδεια κατά κλάδους, περιλαμβάνουσα εις 2 πυκνοτυπωμένους τόμους όλας τας ανθρώπινες γνώσεις	500.—
3. Μεγάλη Γεωγραφία της Ελλάδος. Τόμοι 2 μετά πολλών Χαρτών και Εικ. ..	300.—
*4. Μπέρτον Ν. Ο Τζιόττο, πολυτελής έκδοσις μετά 40 εικόνων.	100.—
5. Ο δρόμος προς την επιτυχίαν. Είναι ένας πολύτιμος οδηγός δι' όλους πώς να εύτυχήσουν και να μη σκοιτάζουν εις την ζωήν των	75.—
6. Ο Γιατρός του Σπιτιού. Χαριτάκη Ε. Ιατρού, τόμοι 2	125.—
7. Πρόχειρος Δικηγόρος. Κουντουριώτου Ν. και Πατισούρου Ρ. δικηγόρων.	150.—
*8. Γατοπούλου, Τά έκατό Έλληνικά Χρόνια. Έκδοσις εικονογραφημένη	50.—
9. Καμπούρογλου Δ. Απομνημονεύματα μιάς μακράς ζωής. (Απομεινάρια έντυπώσεων και μελετών (1852—1862)	50.—
10. Λίψ. Αί περί του Κόσμου και της ζωής άντιλήψεις και τα ιδεώδη περί μορφώσεως, μετάφρασις Παναγιωτίδου	75.—
11. Μύθοι της Αρχαίας Ελλάδος και Ρώμης, υπό Guerber	100.—
12. Μύθοι και παραδόσεις των βορειών Λαών, υπό Guerber	100.—
13. Μύθοι και παραδόσεις των Κελτικών φυλών (Γάλλων)	100.—
14. Μύθοι και παραδόσεις του Μεσαίωνα, υπό Πέτροβιτς	100.—
15. Μύθοι και παραδόσεις των Σέρβων, υπό Πέτροβιτς	100.—
*16. Βουτυρά Δημόστ. Η Έπανάστασις των ζώων. Συμβολικό και μη συμβολικό διήγημα που σέρνει σειρά διηγημάτων άλλων	50.—
17. Νισβάνα Παύλου, Από το παράθυρο. Έκλεκτά διηγήματα	35.—
18. Ούιλιαμς. Η βασιλεία του Ροβεσπιέρου (1793-1794) μετ. Μπάμπη Άννινου.	35.—
19. Καζαντζάκη Γαλ. Οι έπτά άδελφές. Μυθιστόρημα	35.—
20. Παλαμά Κ. Δεκατετράστιχα	50.—
21. Σκίπη Σ. Μεγάλοι Λογοτέχνες, ή ζωή και τα έργα των	50.—
22. Τανάγγρα Α. Νενίκηκας με Ναζωραίς. Ιστορικόν μυθιστόρημα	50.—
23. Τουργένιεφ, Βροχές Άνοιξιάντικες, μυθιστόρημα μετ. Μπάμπη Άννινου	50.—
*24. Φαγκέ. Φιλολογική Μύσις. Μεταφ. Γερ. Βάκων	50.—
25. Wundt. Τα Έθνη και ή φιλοσοφία των, μετ. Γ. Παπαϊωάννου	35.—
Σύνολον Δραχ. 2,700	

Ἡ Γῆ ἐν Χώρῳ καὶ Χρόνῳ

Ἀπὸ τὸ ἔργον
Παγκόσμιος Ἱστορία

H. G. WELS

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἄς ἐπανέλθωμεν τώρα εἰς τὴν γῆν. Ἡ διάμετρος τῆς ὑδρογείου σφαίρας εἶναι κατὰ τι μικροτέρα τῶν 13000 χλ. Ἡ ἐπιφάνειά της εἶναι ἀνώμαλος καὶ τὰ μὲν προεξέχοντα μέρη αὐτῆς εἶναι τὰ ὄρη, εἰς δὲ

Ἀπλοῦν στίγμα εἰς τὸ ἄπειρον τοῦ διαστήματος.—Μετὰ παρατήρησιν αἰώνων, οἱ Βαβυλώνιοι καὶ Κινεῖς ἀστρονόμοι ὑπέθεσαν ὅτι ἡ γῆ εἶνε ἐπίπεδος. Πρῶτοι οἱ Ἕλληνες ἰσχυρίσθησαν ὅτι ἡ γῆ εἶνε σφαιρική, ὑποστηρίζαντες οὐχ ἦντον ὅτι αὕτη εἶνε τὸ κέντρον τοῦ σύμπαντος.

τὰς κοιλότητας τῆς ἐπιφανείας ὑπάρχει λεπτὸν στρώμα νεροῦ, οἱ ὠκεανοὶ καὶ αἱ θάλασσαι. Τὸ στρώμα αὐτὸ τοῦ νεροῦ ἔχει πάχος ὀκτώ χμ. εἰς τὸ βαθύτατον αὐτοῦ σημεῖον, δηλαδὴ ὀκτὼ χιλιόμετρα εἶναι τὸ μεγαλύτερον βάθος τοῦ ὠκεανοῦ. Τοῦτο δὲν εἶναι πολὺ μικρὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν ὄγκον τῆς γῆς.

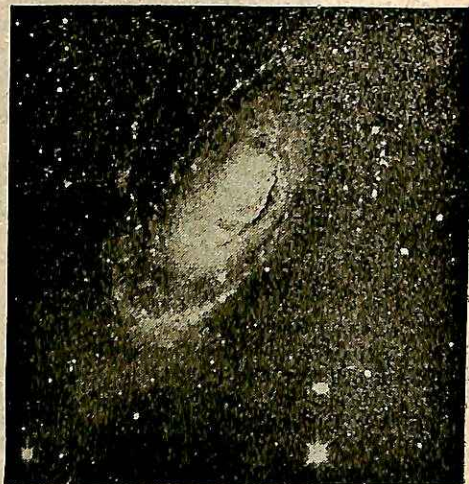
Περὶ τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν ὑπάρχει λεπτὸν ἐπίσης στρώμα ἀέρος, ἡ ἀτμόσφαιρα. Καθὼς ἀνερχόμεθα εἰς τὰ ὕψη ἐπὶ ἀεροστάτου ἢ ἀναβαίνομεν ὄρος, ὃ ἀὴρ γίνεται ὀλονὲν ἀραιότερος, ἕως ὅτου χάνει τὸσον εἰς πυκνότητα, ὥστε δὲν δύναται νὰ συντηρήσῃ ζωὴν. Εἰς ὕψος τριάκοντα δύο χμ. δὲν ὑπάρχει σχεδὸν καθόλου ἀὴρ. Τὸ ὑψηλότερον σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον δύναται νὰ φθάσῃ ἓνα πτηνόν, εἶναι περίπου ἐξ χιλιομέτρων—ὃ κόνδρον λέγεται ὅτι δύναται νὰ κατορθώσῃ μίαν τοιαύτην πτήσιν. Τὰ περισσότερα ὅμως πτηνὰ καὶ ἐντομα, τὰ ὁποῖα μεταφέρονται ἐκεῖ ἐπάνω ὑπὸ ἀεροπλάνου ἢ ἀεροστάτου πίπτουν ἀναίσθητα εἰς πολὺ χαμηλότερα ὕψη καὶ τὸ μέγιστον ὕψος εἰς τὸ ὁποῖον ὀρεϊβάται ἀνῆλθον ποτὲ εἶναι μικρότερον τῶν ὀκτὼ χιλιομέτρων. Ἀνθρώπος ἀνῆλθε δι' ἀεροπλάνου εἰς ὕψος ἀνωτέρον τῶν 11,000 μέτρων καὶ ἀεροστάτα φέροντα ἀνθρώπους ἐφθασαν σχεδὸν

εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος, ἀλλὰ διὰ νὰ κατορθώσουν τοῦτο οἱ ἐπιβαίνοντες ὑπέφεραν πολὺ.

Μόνον εἰς τὰ πρῶτα ἑκατὸν μέτρα πάχους τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ εἰς τὰ κατώτερα ἐπίπεδα τοῦ ἀέρος ὄχι ὑπεράνω τῶν ἐξ χιλιάδων μέτρων εὐρίσκεται ζωὴ. Δὲν γνωρίζομεν ἐὰν ὑπάρχῃ ζωὴ πέραν τῶν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου ὄντως λίαν ἀβαθῶν αὐτῶν στρωμάτων ἀέρος καὶ ὕδατος. Συμφώνως πρὸς τὰς γνώσεις μας, ὅλον τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ ἀπείρου χώρου εἶναι ἀκόμη ἄνευ ζωῆς. Οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες συνεζήτησαν τὴν δυνατότητα τῆς ὑπάρξεως τῆς ζωῆς ἢ ποῖας τινος παρεμφεροῦς λειτουργίας ἐπὶ τῶν πλανητῶν Ἀφροδίτης καὶ Ἀρεως. Ἀλλὰ πρόκειται ἀπλῶς περὶ ὑποθέσεων ἀμφισβητήσιμου πιθανότητος.

ΑΠΟ ΠΟΤΕ ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΓΗ

Αὐτὰ περὶ τῆς Γῆς ἐν χώρῳ. Ἄς ἐξετάσωμεν τώρα τὸ θέμα μας ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ χρόνου. Οἱ ἀστρονόμοι καὶ οἱ γεωλόγοι καὶ οἱ φυσιοδίφαι εἶναι τώρα εἰς θέσιν νὰ μᾶς εἰπὺν κατὰ τι περὶ τῆς γενέσεως τῆς γῆς. Αὐτοὶ θεωροῦν, ὅτι πρὸ ἀμετρήτων αἰώνων ὁ ἥλιος ἦτο περιδινουμένη πυριφλεγῆς μᾶζα ὕλης, ἥτις δὲν εἶχεν ἀκόμη συγκεντρωθῇ εἰς ἓνα συμπαγὲς κέντρον θερμότητος καὶ φωτός, σημαντικῶς μεγαλύτερα ἀπὸ ὅτι εἶναι τώρα καὶ περιδινουμένη

Στροβίλοι καὶ νέφη φωτεινοῦ ἀτμοῦ.—Ἐνα ἐλικοειδὲς νεφέλωμα «κηλίδες ἐκ φωτεινῆς ὕλης» εἰς ἀπόστασιν δισεκατομμυρίων μιλίων.

πολὺ ταχύτερον, καθ' ὅτι κατὰ τὴν περιδίνεσιν αὐτὴν σεῖρά τεμαχίων ἀπεσπάρσθησαν ἀπὸ αὐτὴν καὶ ἀπέτελσαν τοὺς πλανήτας. Ἡ γῆ ἡμῶν εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς πλανήτας αὐτοὺς. Ἡ πυριφλεγῆς μᾶζα ἢ ὁποῖα ἦτο τὸ ὑλικὸν τῆς γῆς, διεσπάρθη εἰς δύο καθὼς

περιδινεῖτο, καὶ δὴ εἰς ἓνα μεγαλύτερον τεμάχιον τὴν σημερινὴν γῆν, καὶ ἓνα μικρότερον, τὸ ὁποῖον εἶναι τώρα ἡ νεκρὰ καὶ ἥρεμος σελήνη.

Οἱ ἀστρονόμοι παρέχουν εἰς ἡμᾶς ἀρκετὰ πειστικὸς λόγους διὰ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἥλιος καὶ γῆ καὶ σελήνη καὶ ὅλον αὐτὸ τὸ σύστημα περιδινούντο τότε μὲ ταχύτητα πολὺ μεγαλύτεραν τῆς σημερινῆς, καὶ ὅτι ἀρχικῶς ἡ γῆ ἡμῶν ἦτο διάπυρος εἰς σημεῖον, ὥστε δὲν ἦδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ζωὴ ἐπ' αὐτῆς. Μᾶς ὑποχρεώνουν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ ἥλιος, μολονότι διάπυρος εἶναι τώρα πολὺ ψυχρότερος ἀπ' ὅτι ἦτο ἄλλοτε, ὅτι τώρα περιστρέφεται βραδύτερον καὶ ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποψύχεται καὶ νὰ βραδύνῃ ὀλονὲν περισσότερο. Καὶ δεικνύουν ἐπίσης εἰς ἡμᾶς ὅτι καὶ ἡ ταχύτης, μὲ τὴν ὁποίαν περιστρέφεται περὶ ἑαυτὴν ἡ γῆ ἐλαττοῦται καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἐλαττοῦται, τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι ἡ ἡμέρα ἡμῶν γίνεται ὀλονὲν μεγαλύτερα καὶ ὅτι ἡ θερμότης εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς βραδέως ἐξαντλεῖται. Ὑπῆρξε καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἡμέρα δὲν ἦτο καὶ τὸ ἡμισυ οὔτε τὸ τρίτον τῆς σημερινῆς ἡμέρας, ὅτε ἓνας φλέγων ἥλιος, πολὺ μεγαλύτερος ἀπὸ ὅτι εἶναι σήμερα, θὰ ἐκινεῖτο ὁρατῶς—ἐὰν ὑπῆρχεν ὀφθαλμὸς νὰ τὸ σημειώσῃ—ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν ἕως τὴν δύσιν διασχίζων τοὺς οὐρανούς. Θὰ ἔλθῃ καιρὸς ὅταν ἡ ἡμέρα θὰ ἔχῃ τὸ μῆκος τοῦ σημερινοῦ ἔτους, ὃ δὲ ἀποψυχόμενος ἥλιος ἀπογυμνούμενος ἀπὸ τὰς ἀκτίνας του θὰ κρέμαται ἀκίνητος εἰς τοὺς οὐρανούς.

Ἀπὸ πότε ὑπάρχει ὁ κόσμος; θὰ ἐρωτήσῃ καποῖος ἀναγνώστης. Ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν ἐρωτήσιν αὐτὴν πρέπει νὰ παραμείνῃ ἀκόμη πολὺ ἀόριστος. Αἱ γνώμαι τῶν εἰδικῶν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀφίστανται πολὺ. Οἱ γεωλόγοι μελετοῦν τὴν ταχύτητα, μὲ τὴν ὁποίαν τὰ στρώματα συσσωρεύονται εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν καὶ ἐπεὶ ὑπολογίζουν τὸ πάχος τῶν πετρωμάτων καὶ κάμνουν τὴν σχετικὴν ἀναλογίαν. Οἱ μῦλοι ὅμως τῆς γεωλογίας δὲν ἀλέθουν μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα ὅπως ἄλλοτε. Εἰς τὸ παρελθὸν ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα περιστρέφετο ταχύτερον,

ὁ ἥλιος ἦτο πλησιέστερον, ἡ γῆ περισσότερον εὐπλαστος, αἱ παλιόρροιαι ἦσαν ἰσχυρότεραι, οἱ δὲ ἀνεμοὶ καὶ τὰ κύματα εἶχον μεγαλύτεραν σφοδρότητα. Οἱ γεωλόγοι πιθανόν νὰ εἶναι ὑπερβολικοὶ ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν τῆς γῆς. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς παλαιοντολόγους, οἱ ὁποῖοι χρειάζονται μακρὰς χρονικὰς περιόδους διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῶν εἰδῶν. Διαφωνοῦν ὅμως ἀναμεταξύ των καὶ εἶναι δύσκολον νὰ εἰπῇ τις διατὶ χρειάζονται τόσον μακρὸν χρόνον. Ὁ Σερ Arthur Keith εἶπεν ἐσχάτως ὅτι ὁ ἀνθρωπος ὑπέστη ἀσφαλῶς σημαντικὴν τροποποίησιν εἰς 500 μόνον γενεάς. Αὐτὸ ἀποτελεῖ συγκατάβασιν ἐκ μέρους του.

Οἱ ἀστρονόμοι καὶ οἱ μαθηματικοὶ, οἱ ὁποῖοι στηρίζουν τοὺς ὑπολογισμούς των εἰς τοὺς βαθμοὺς τῆς ταχύτητος, μὲ τὴν ὁποίαν ἀποψύχονται τὰ οὐράνια σώματα καὶ εἰς διαφόρους λειτουργίας διαχύσεως καὶ ἀτομικῆς μεταβολῆς, εἶναι διατεθειμένοι νὰ συντομεύσουν τὸν χρόνον. Πάν ὅ,τι δυνάμεθα νὰ κάμωμεν ἐδῶ εἶναι νὰ δώσωμεν τὰ ὅρια τῶν διαφορῶν ὑπολογισμῶν. Τὸ χρονικόν, λοιπόν, διάστημα, τὸ ὁποῖον παρήλθεν ἀπ' ἧς τὸ πρῶτον ἐστερεοποιήθη ὁ φλοιὸς τῆς γῆς μέχρι τῆς σήμερον εἶναι σχεδὸν μετὰ βεβαιότητος πλέον τῶν 20,000,000 (εἴκοσι ἑκατομμυρίων) ἐτῶν, καὶ εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἑλασσον τῶν 2,000,000,000 (δύο δισεκατομμυρίων) ἐτῶν. Αὐτὰ εἶναι ὅρια ἀπέχοντα τεραστίως ἀπ' ἀλλήλων. Εἶναι δὲ ἀξία προσοχῆς ἡ ἀντίθεσις τῆς ἀβεβαιότητος τῶν περὶ χρόνον ἀριθμῶν αὐτῶν πρὸς τὴν ἀκρίβειαν καὶ ἐμπιστοσύνην τῶν ἡμετέρων καταμετρήσεων τοῦ χώρου. Γνωρίζομεν τὴν ἀπόστασιν τοῦ ἡλίου ἐπὶ παραδείγματι, μολονότι ἡ ἀπόστασις αὕτη φθάνει εἰς σχεδὸν 150,000,000 χμ. καὶ γνωρίζομεν ὅτι τὸ περιθώριον τοῦ σφάλματος κατὰ τὰς διαφόρους ἐκτιμήσεις τῆς ἀποστάσεως αὐτῆς δὲν ὑπερβαίνει κατ' ἀνώτατον ὅριον ὀλίγας χιλιάδας χιλιομέτρων.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΝΕΑΙ ΝΟΜΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ Ἰσχύοντες μέχρι 30 Ἰουνίου 1931

ΣΠΥΡ. ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ: ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (τόμοι δύο) Ἐκδόσεις τρίτη ἐπεξεργασθεῖσα καὶ συμπληρωθεῖσα ὑπὸ Κ. Γ. Παπαδοπούλου Ἀρεοπαγίτου Τιμὴ δρχ. 850.—Διὰ τοὺς συνδρομητὰς δρχ. 750.—πληρωμὴ εἰς δόσεις δρχ. 30.—

Ὁ πρῶτος τόμος ἐκυκλοφόρησε. Ὁ δεῦτερος ἐντὸς τοῦ 1931. Ὁ πρῶτος τόμος θὰ παραδίδεται μετὰ τὴν καταβολὴν δρχ. 420.—ὁ δὲ δεῦτερος μετὰ τὴν καταβολὴν τοῦ ὑπολοίπου δρχ. 330.—

ΛΕΞΙΚΟΝ ΝΟΜΙΚΗΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ (τόμοι 10 σελίδες 7,000) Συντασσόμενον ὑπὸ συντακτικῆς ἐπιτροπῆς. Τιμὴ δρχ. 2.100.—Διὰ τοὺς συνδρομητὰς δρχ. 1.890.—πληρωμὴ εἰς δόσεις ἐκ δρχ. 30.—Κάθε 15 ἡμέρας ἐκδίδεται ἐν τεύχῳ σελίδες 96 τιμὴ δρχ. 30.—Κάθε 3 1/2 μῆνας εἰς τόμος, τιμὴ δρχ. 210.—(ἐκυκλοφόρησαν οἱ τρεῖς πρῶτοι τόμοι). Παράδοσις τεύχους γίνεται μετὰ τὴν καταβολὴν 1 δόσεως, τόμου δὲ μετὰ τὴν καταβολὴν 7 δόσεων. (Ὁ τελευταῖος τόμος θὰ δοθῇ ἄνευ πληρωμῆς).

DERNBURG: ΡΩΜΑ-ΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ὡς τοῦτο ἰσχύει νῦν ἐν Ἑλλάδι (τόμοι πέντε). Ἐκδόσεις τρίτη ἐπιβλεπόμενὴ ὑπὸ Γ. Δουβονουώτου. Τιμὴ δρχ. 800.—Διὰ τοὺς συνδρομητὰς δρχ. 600.—Πληρωμὴ εἰς δόσεις ἐκ δρχ. 30.—Τὸ ὅλον ἔργον θὰ κυκλοφορήσῃ μέχρι τοῦ Αὐγούστου 1931. Ἐκυκλοφόρησαν οἱ τόμοι: Ἐμπράγματον, Ἐνοχικόν, Κληρονομικόν. Ἐκαστος τόμος δίδεται μετὰ τὴν καταβολὴν 5 δόσεων. (Ὁ τελευταῖος τόμος, Γενικαὶ ἀρχαί, θὰ δοθῇ ἄνευ πληρωμῆς).

ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΤΡΙΑ ΕΡΓΑ

Γίνονται δεκταὶ ἐγγράφαί καὶ διὰ τὰ τρία ἔργα εἰς τὴν τιμὴν τῶν δρχ. 2.610 Πληρωμὴ εἰς δόσεις ἐκ δρχ. 30.—Παράδοσις τόμων ὡς ἀνωτέρω μετὰ τὴν ἐπὶ πλέον διαφορὰν ὅτι καὶ οἱ τέσσαρες τελευταῖοι τόμοι τοῦ λεξικοῦ θὰ δοθῶσι δωρεάν. ΔΙΑ ΠΡΟΠΑΛΗΡΩΜΗΝ γίνεται ἐκπτώσις 100)ο).

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Οι Έφτά Μικρές Άδελφές

Από το δμάνυμο έργο της
J. ANDREWS

Παιδική Βιβλιοθήκη
ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

ΠΕΝ ΣΕ,

Η ΜΙΚΡΗ ΚΙΝΕΖΟΠΟΥΛΑ

‘Ο ήλιος πάει, έφυγε, βασίλεψε. Πάμε, αν θέλετε κι εμείς από κοντά του. Την ώρα αυτή οι φωτεινές άχτινες του λάμπουν επάνω στα γαλανά νερά κάποιου ποταμού, με πολλά καράβια. Καράβια που δε μοιάζουν διόλου με τα δικά μας. Νά! κοιτάζτε κάτι τετράγωνες σχεδίες χωρίς πανιά, που έχουν επάνω τους μικρά σπιτάκια ή παραγωγύλες στηλωμένες μέσα στο ποτάμι.

Γύρω σ’ αυτό το ποτάμι είναι ή πολιτεία της μικρούλας Πέν Σε, που γεννήθηκε μέσα στους λόφους και στις πεδιάδες, όπου φυτρώνει το τσάι, πέρα μακριά από το ποτάμι.

‘Εδώ σ’ αυτή την όμορφη γή, είδε το φως του ήλιου και βύζαζε το γάλα της μανάς της κι έμαθε να μιλά και να παίζει. Τώρα, που ξετινάχτηκε και μπορεί να βοηθά στις δουλειές τους γονείς της, τρέχει πίσω από τον πατέρα της και μαζεύει και ξεραίνει και βάζει σε πακέτα τα φύλλα του τσαγιού, που θα σταλή σε μās.

Μαζεύει ακόμα και φύλλα από τις μουριές για τα μεταξοπούλια. Βοηθά τη μανούλα της να βγάξει το μετάξι από το κουκούλια. Μια μέρα φωτιά αναπάντεχη τους έκαψε το καλαμένιο καλύβι τους, που ήταν στημένο επάνω εκεί στους λόφους. Κι ο πατέρας της τους κατέβασε από τότε εδώ στο ποτάμι. Από τότε έχουν σπίτι καινούργιο, αυτή την παραγωγύλα, που βρίσκεται στημένη πάνω σ’ αυτό το ποταμό-πλοιο.

‘Η Πέν Σε, καθισμένη στο πορτί της καλύβας τους, δουλεύει. Δουλεύει και τραγουδεί με τη συρτή φωνούλα της το τραγούδι της, σά μοιρολόγι. Τα καλά κορίτσια τραγουδούν και δουλεύουν. Ύψώνει το μάτι της προς τους λόφους και λαχταρά το παλιό της σπίτι. Γυρίζει γύρω το ματιά της, και βλέποντας τις άκρο-ποταμιές κατάφυτες και δροσερές, πάλλ χαίρεται. ‘Η αλλη της έχει πανηγύρι. Οι πάπιες της—άμέ-

τηρητο κοπάδι από πάπιες—πρωί τώρα—άνηυχνες γυρίζουν κι’ άγουροζύπνητες και ακούραστα φωνάζουν κβάκ κβάκ. Ι μέσα στο κοτέτσι τους. ‘Έχουν ξυπνήσει με τις φωνές τους τον άφέντη πατέρα τους—Κάγκ Χύ, που κοιμάται στη μέση του καραβιού. Νά τος, βγαίνει τώρα στο κατώφλιο της πόρτας του παράξενου σπιτιού. Θα τις δώση φαγι. Τόν ακολουθεί κι ή Πέν Σε, ή κόρη του, γιατί της άρέσει να βλέπη τις πάπιες πόσο λαίμαργα ρίχνονται στο φαγι.

‘Ο Κάγκ-Χύ άνοίγει μια πόρτα στον πλεχτό το φράχτη, που τριγυρίζει το μεγάλο κοτέτσι. Και όλες οι πάπιες νά! πατώντας ή μια επάνω στην άλλη τρέχουν να βγουν έξω και να ριχτούν στο νερό. Φτάνει μια νύχτα όλοακρη, που πέρασαν κλεισμένες μέσα στο κοτέτσι.

Κι άρχιναν το λούτρό τους. ‘Α, όλα κι όλα! Πρωτα πρέπει να λουστούν. Κι ή μια πίσω από την άλλη ρίχνονται στα γλυκά νερά του ποταμού. Τι βουτιές χαριτωμένες είναι αυτές! Τι τινάγματα συμπαθητικά!

Τώρα νά κι ο γέρο πάπιος μπαίνει μπροστά, και ξεκινούν να χωθούν στής άκροποταμιές τα βαλτο-νέρια, όπου όλη τη μέρα θα βοσκήσουν, θα χορτάσουν, θα χαρούν τον ήλιο και τη δροσιά, για να γυρίσουν τη νύχτα, όταν ακούσουν το στριγγό σφύριγμα του Κάγκ Χύ, που τις καλεί να γυρίσουν σπίτι. Καιρός να κοιμηθούν πιά.

‘Ωρα για το φαγητό. ‘Η Πέν Σε κι ο πατέρας της θα μπουν και αυτοί μέσα να γευματίσουν κάτω από τη σκεπή, που σκεπάζει το μεσιανό του καραβιού μέρος.

Το τραπέζι στρωμένο τους προσμένει. ‘Ολοι πίνουν τσάι. Κι επάνω στο τραπέζι, μέσα σε πιάντα βαθουλά, τους έχει βάλει ρύζι ή μητέρα τους. ‘Η Πέν Σε βαστά στα δάχτυλά της δυο μικρά ξυλαράκια φέρνει το πιάνο στο στόμα της σιμά και με τα ξυλαράκια παίρνει το ρύζι. Με πόση ευκολία τρώγει χωρίς να χύνεται το ρύζι. Πόσο εύκολο φαίνεται, μα πόσο δύσκολο είναι! ‘Αν θα θέλαμε και μείς να φάμε

έτσι, θαρρώ πως δε θα μπορούσαμε να βάλουμε στο στόμα μια μπουκιά. Θα λερώναμε τα ρούχα μας μονάχα. ‘Ομως αυτή δίχως καμιά δυσκολία τρώγει με όρεξη. Κι ο Λύν, το άδερφάκι της, πολύ επιτήδεια τρώγει κι αυτό και γρήγορα, γιατί απ’ άρχης έχει μάθει έτσι.

Το φαγι τελείωσε τώρα. ‘Η οικογένεια σηκώνεται για τη δουλιά. ‘Ο Κάγκ Χύ μπαίνει στη βάρκα του—την τάγκα—και παίρνει τα κουπιά στο χέρι. Πάει κατά το λιμάνι, όπου θα κατεβάση όπωρικά. ‘Εκεί που το ποτάμι χύνεται στη θάλασσα.

‘Η Πέν Σε συνοδεύει τη μητέρα της και πάει κάτω στην πολιτεία. ‘Εκεί στο παζάρι θα πουλήσουν φορτωμένες τα πουλερικά τους. Περνούν δρόμους και δρόμους! Είδαν πολύχρωμες ρεκλάμες, είδαν σημαίες, μάγειρους πλανόδιους, που μαγειρεύουν ρύζι σε φουφούδες, και το σερβίρουν στους πεινασμένους διαβάτες. Είδαν γύφτους, που μπαλάνουν άξινες, φτυάρια, τσεκούρια, είδαν κουρείς να ξουρίζουν τα κεφάλια των άστών μέσα στους δρόμους, είδαν πραγματευτάδες που πουλούν ώραία κλαδωτά πανιά, βεντάλιες, ψαθιά, όμπρέλες, όλα καμωμένα από καλάμια χρωματιστά. ‘Από μπροστά τους πέρασαν νερούλαδες, που πάν βιαστικά. Φορτωμένοι δυο μεγάλους κουβάδες, γεμάτους νερό, κρεμασμένους στις δυο άκρες κάποιου ξύλου από πολύ χοντρό καλάμι, πάν να κουβαλήσουν νερό.

‘Αντάμωσαν στρατιώτες, με μακριά τουφέκια, και σοφούς μανταρινούς με ρόμπες χαλί, με γαλάζιες μπάντες όλόγυρα και με χρυσά πουλιά επάνω στους σκούφους τους. Σ’ ένα δρομάκι στενό παρα-μέρισαν να περάση μια ψηλή και σενή κάσα, που τη βαστούσαν σε ξύλα στερεωμένη δυο άνθρωποι, ένας μπρός κι άλλος πίσω· είναι το συνηθισμένο άμάξι της Κίνας. Μέσα καθόταν μια κυρία, που βγήκε να κάνει περίπατο και να πάρη καθαρό άέρα, κλεισμένη σ’ εκείνο μέσα το κουτί.

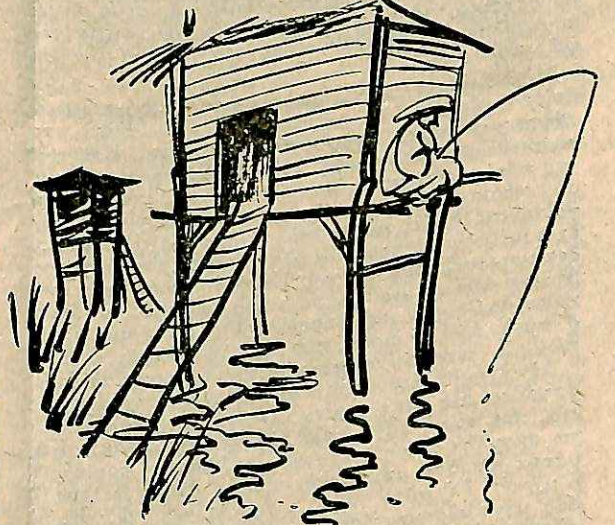
Νά ή αγορά. ‘Η Πέν Σε με τη μητέρα της έφτασαν. Σωστή κοσμοπολημύρα! ‘Αντρες, γυναίκες, παιδιά σκουντούν ο ένας τον άλλο να περάση. ‘Ο ένας πουλά, ο άλλος ψουνίζει, κι ο καθένας κάτι κάνει.

Σε τούτο το μέρος της αγοράς, το άριστοκρατικό, πουλούν ποδάρια άρκουδας, πουλούν γάτες, σκυλιά, ποντίκια, πουλούν φωλιές πουλιών, κι άμάλλιστα πουλάκια, που μόλις βγήκαν από τ’ αυγό τους. Πουλούν αυγά, που τα βρίσκουν μέσα στους βράχους του ‘Ωκεανού, όπου τα θαλασσοπούλια ζούν άμέτρητα σαν της θάλασσας τον άμμο.

‘Ο Λύν, ο πιό μεγάλος άδερφός της Πέν Σε, είναι φαράς. Φαρενεί όχι με δίχτια και δολώματα και πετονιές. ‘Εχει πουλιά γυμνασμένα, που βουτούν στο ποτάμι και του βγάνουν ψάρια. ‘Εχει τους κορμολάνους, όπως τους λένε. ‘Ο Λύν με κορμολάνους τα παντάλνια του επάνω από τα γόνατα, ξυρισμένα τα παντάλνια του άπασα του. Προστάζει στέκεται όρθος στην ψαροπούλα του. Προστάζει ένα ένα τα πουλιά του να βουτήξουν με τη σειρά τους. Στο πρόσταγμα του μονομιές βουτά ένα μέσα στο νερό και με την κίτρινη του μύτη άρπάζει και φέρνει και δίνει προσπαχή σ’ άλλο πουλι για να βουτήξη. Οι κορμολάνοι είναι τόσο καλοί φάραδες, που σε δυο τρεις ώρες γεμίζουν τα δυο του μεγάλα πανέρια με ποταμόψαρα. Κι άφου γεμίσουν τα πανέρια, τότε πιά έλεύτεροι βουτούν για λογαριασμό τους, ώστου να χορτάσουν.

‘Ο Λύν βάνει τώρα στον άμο ένα ξύλο από χοντρό καλάμι. Στις δυο άκρες κρεμά τα πανέρια του και πάει στην πολιτεία να πουλήση τα φρέσκα ψάρια του. Σιγά σιγά ο ήλιος τώρα βασίλεψε. Πριν χαθή μās κάνει να χαρούμε με τα ώραία του χρώματα, τα έβαψε τη φύση. Τα βουνά, οι κάμποι, τα λιμάνια, τα ποτάμια με την πυκνή πρασινάδα των δέντρων και τα ζωτικά σπίτια των Κινέζων, όλα στολιστηκαν στον άποχαιρετισμό του ώραία και θαυμαστά.

Γυρίζει κι ή Πέν Σε με τη μητέρα της, άφου πούλησαν τα πουλερικά τους. Γυρίζει κι ο Κάγκ Χύ

από το λιμάνι, κι ο Λύν από το ψάρεμα. Τρώνε καθισμένοι στο τραπέζι όρεχτικά. Με λαίμαργία καταπίνουν ποντικούς τηγανισμένους. Στα ύστερα ξαπλωμένος ο Κάγκ Χύ, ο πατέρας της Πέν Σε, εκπνίζει το τσιμπούκι του. Σε λίγο θα κοιμηθούν κουρασμένοι, όπως πάει να κοιμηθ ή ήλιος. Το φεγγάρι σε λιγάκι θα φανή να τον βοηθήση. Τώρα βοηθούν τ’ άστέρια, που λαμποκοπούν και σπιθοβολούν στον ουρανό.

Την ώρα αυτή εμείς χορτάσαμε τον ύπνο μας και με τα χαράματα τρέχουμε στη βρύση να πλυθούμε. Θα θυμάστε βέβαια πως ή Πέν Σε καθόταν πάντα στο καράβι άκροπόταμα. Μα δε μπορούσε. Γεννήθηκε σε τόπο που βγαίνει το τσάι μέσα σε λόφους και θηκε σε τόπο που βγαίνει το τσάι μέσα σε λόφους και νοσταλγούσε να γυρίση πίσω σ’ ένα μέρος κοντινό του παλιού σπιτιού τους.

Τώρα τους ήρθε ένα γράμμα από το θεό της, που βρίσκεται στο Χάου Τσάου. Το γράμμα έλεγε: ‘‘Ελα, άδερφέ μου, να με βοηθήσης στα μεταξοπούλια, έλα και συ και τα παιδιά σου να δουλέψουμε.’’

Και ο πατέρας της Πέν Σε γρήγορα γρήγορα πούλησε το καράβι με τις πάπιες στο γείτονά του τον ‘Αχ Φου κι ο Κάγκ Χύ παίρνοντας τη γυναίκα του και τα τρία του παιδιά ξεκίνησε για το Χάου-Τσάου.

Πήγαιναν όλοι να δουλέψουν στο μεταξοτροφείο του άδερφού του και το μικρό κοριτσάκι του ακόμα. Και τί ήταν αυτό το μεταξοτροφείο; Χιλιάδες άτέλειωτες σειρές από κοντές κοντές μουριές, σά θάμνοι, που με τα φύλλα τους θρέφουν τα μεταξοπούλια.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

I. ZEPBOY

N. Μπέρτου.—ΤΖΙΟΤΤΟ. Οί μεγάλοι καλλιτέχνες. (Εκδοτικός οίκος Δημητράκου, Αθήναι 1934).

Το έργο του ο συγγραφέας μετρίοφρονα τὸ παρουσιάζει σὲ διδακτικὴ μονογραφία γιὰ τὸν Τζιόττο, τὸν πρῶτον μεγάλο καλλιτέχνη, δημιουργὸ καὶ διδάσκαλο τῆς Ἰταλικῆς στὴν ζωγραφικὴ Ἀναγέννησης. Καὶ εἶνε βέβαια τέτοια μονογραφία, περιεχτικὴ, σωστὴ, ἐξακριβωμένη καὶ μάλιστα τόσο ἀπλῶς διατυπωμένη, ὥστε ν' ἀπευθύνεται καὶ σ' ὅσους ἔχουν σχετικὴ μόρφωση, ἀλλὰ καὶ σ' ὅσους δὲν ἔχουν. Εἶνε ὅμως συνάμα καὶ κάτι γενικώτερο καὶ μάλιστα εἰδικῶς γιὰ τοὺς ἐλλληνικοὺς πνευματικοὺς κύκλους ἐξαιρετικὰ ὠφέλιμο. Καὶ πρέπει ἴσως ἐδῶ νὰ προσθέσω πὼς εἶναι καὶ ἓνα ἀπὸ τὰ λίγα—μετριοῦνται στὰ δάχτυλα—ἐλληνικὰ βιβλία ποὺ παρέχουν βάσιμη αἰσθητικὴ μόρφωση, ξεκάθαρη, μεθοδική, συγχρονισμένη, μὲ ξέχωρη μάλιστα ἱκανότητα στὴ συνθεσὶ τοῦ καὶ μὲ λογοτεχνικὴ ἐπιπλέον ἀξία. Ἦτοι, ἀντίθετα πρὸς ὅτι συμβαίνει μὲ πολλὰ παλαιότερα, ἀλλὰ καὶ τινὰ—ἀς τὰ ποῦμε—δοκίμια φιλοσοφίας, γενικῆς ἐπιστήμης, αἰσθητικῆς τοῦ λόγου ἢ τῆς τέχνης, πρωτότυπα ἢ καὶ μεταφρασμένα, ὅπου σὰν καθρεφτίσματα ἀδαρμοσύνης ἐμφανίζονται ἡ ἀσάφεια, ἡ ἀσυναρτησία, ἡ κακὴ διατύπωση, ἡ ἀκυριολεξία, ὁ Τζιόττο τοῦ κ. Μπέρτου μᾶς παρουσιάζει τὴ διαύγεια, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὴν εὐρυθυμία τοῦ ἱκανοῦ συγγραφέα, ἐκείνου ποῦ, ὅπως εἶπε κάποιος: «ἔχει μέσα του ἑκατὸ φορές πιότερα ἀπ' ὅσα δίνει.»

Καὶ ὅτι ὁ κ. Μπέρτος δίνει ἐδῶ δὲν εἶνε μόνο τὸ θαυμάσιο κ' ἐξόχως σημαντικὸ γιὰ τὴν τέχνη τῆς Ἀναγέννησης ἔργο τοῦ Τζιόττο, ἀλλὰ καὶ ἡ καλὰ μελετημένη καὶ σωστὴ τοποθέτηση τοῦ ἔργου τοῦ ποῦ μέσα στὴν ἐποχὴ του, ἡ ἐξάρτησή του—ὡς ἐκεῖ ποῦ ἔχει ἐξάρτηση—ἀπὸ τὴν προηγούμενη τέχνη, ἡ ἐπίδρασή του στὴ μεταγενέστερη ζωγραφικὴ τοῦ κουατροτσέντο, ἀκόμα καὶ τοῦ τσινκοτσέντο, συνάμα δὲ ἡ διαστολὴ του ἀπὸ τὴ συνολικὴ τῶν δύο τούτων αἰώνων καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωση ποῦ καὶ διάφορα ἄλλα στοιχεῖα καὶ ἄλλες μεγάλες ιδιοφυτεῖς τῆς διαμόρφωσαν.

Τέτοια ἡ σύνθεση, ἀπαλλὼς ἀπαραίτητη γιὰ νὰ δοθεῖ στὸ Ἑλληνικὸ κοινὸ ξεκάθαρη ἰδέα, περιγραφὴ, ἐκτίμηση τῆς τέχνης καὶ τῆς ἀξίας τοῦ Τζιόττο, ὑποκρέωσε τὸν συγγραφέα νὰ καταπιαστῇ ὅττο, ὑποκρέωσε τὴν ἱστορίαν καὶ τῆς κριτικῆς τῆς μὲ γενικά θέματα τῆς ἱστορίας, βασισμένης τέχνης, συνδεμένα μάλιστα μὲ ἀκόμα γενικώτερα ζητήματα καθολικῆς ἱστορίας, βασισμένης ὅπως καὶ ὅσο πρέπει σὲ πλατύτερες κοινωνιολογικὰς ἀντίληψεις. Τέτοια δὲ ἀνάπτυξη, ποῦ πάντα εἶνε δύσκολη, γίνεται δυσκολώτερη καὶ πὲς ἐπικίνδυνον ὅταν πρόκειται νὰ διατυπωθεῖ μὲ πολλὴ συντομία σὰν εἰσήγηση ἢ παρέκβαση στὸ κύριον θέμα. Γιατὶ χρειάζεται σωστὴ διακρίσιμότης, συνάμα δὲ σαφήνεια κ' ἐπάρκεια σὲ χαρακτηρισμοὺς καὶ σὲ γεγονότα,—ὅλ' αὐτὰ μὲ ἀπλὴ ἐκφραση, ὅταν μάλιστα, ὅπως σὲ μᾶς ἐδῶ, ὁ συγγραφέας δὲν ἀπευθύνεται σὲ εἰδήμονες. Ὁ κ. Μπέρτος νίκησε ὅλες αὐτὲς τὶς δυσκολίες. Ὁ κ. ἐκαμὲ κάτι παραπάνω: μᾶζι μὲ τὶς

γνωστὰς, ἀναγνωρισμένους θεωρίαις κ' ἀντίληψεις διατύπωσε κάποιες δικῆς του βάσιμες γνώμες. Ἔτσι γίνεται ὄχι μόνο ἀξιὸς διδάσκαλος, ἀλλὰ καὶ γόνιμος θεωρητικὸς. Φωτίζει ἐκείνους ποῦ δὲν ἔχουν τὴν ἀπαραίτητα χρειαστὴ σὲ κάθε ἀναπτυγμένον αἰσθητικὴν μόρφωση, ἀλλὰ καὶ δίνει μὲ τὸ ἔργο του ἀξιόλογον συμβολὴν στὴν ἔρευνα, τὴν ἐπισκόπηση, τὴ μελέτη τῆς χριστιανικῆς καὶ τῆς μετέπειτα ζωγραφικῆς.—Θὰ μπορούσαν, ἀν' μού' ἐπέτρεπε ὁ χώρος, νὰ τ' ἀποδείξω βάνοντας ἐδῶ συναρμολογημένα λίγα κατεβατὰ ἀπὸ τὸ ἴδιον τὸ ἔργο τοῦ κ. Μπέρτου. Ἀλλὰ καὶ χωρὶς αὐτὰ, μὲ μόνον τὴν ἀπαιθμητικὴν κάποιων περιεχομένων φανερώνεται ἡ σημασία τοῦ βιβλίου αὐτοῦ.

Ἔτσι λοιπὸν στὸ πρῶτον κεφάλαιόν του, τὸ γενικώτερον, προσδιορίζεται ἡ χρονικὴ ἀφετηρία τῆς Ἀναγέννησης τῆς τέχνης στὴν Ἰταλία, δεικνύονται τὰ αἷτια τῆς, ἡ ἐννοία καὶ ἡ σημασία τῆς, ξεχωρίζονται οἱ ἐξελικτικοὶ σταθμοὶ τῆς. Στὸ δεύτερον κεφάλαιον σαφηνίζεται τί εἶνε καὶ πὼς ἔγινε καὶ διατηρήθηκε ἡ βυζαντινὴ ζωγραφικὴ, ποῖο εἶνε τὸ περιεχόμενον κ' ἡ ὁμορφία τῆς, ὡς ποῖο βαθμὸν εἶχε ἐπικρατήσει στὴν Ἰταλία: μιὰ συνοπτικὴ μνεία γιὰ τὶς ἄλλες, καὶ ὡς στίς σημερινὰς ἐκδήλωσης στίς εἰδικαστικὰς τέχνας χρησιμεύει γιὰ νὰ δοθεῖ ἡ σωστὴ—ὡς ἓνα σημεῖον—προοπτικὴ, ποῦ μᾶς χρειάζεται γιὰ νὰ βλέπουμε δίχως ὑποκλήσεις, ἀλλὰ καὶ δίχως ὑπερβολὰς τὴ βυζαντινὴ ζωγραφικὴ.—Τὸ τρίτον κεφάλαιον ἀναφέρεται στὸν Τσιμαμπουέ, τὸν δάσκαλον τοῦ Τζιόττο, τὸν προδρομικὸν καὶ σὲ κάποιες λεπτομέρειας ἀμφισβητημένον Φλωρεντίνον ζωγράφον τοῦ 13ου αἰῶνα. Μιὰ φράση ἀπ' αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, χαρακτηριστικὴ τῆς περιεχτικότητος καὶ τῆς σαφήνειας ποῦχει τὸ ὅρος τοῦ κ. Μπέρτου, τὴν βάνω ἐδῶ: «Ὁ Τσιμαμπουέ «ἔχει δική του ἐμπνευση, δικό του πνεῦμα, μὰ τὰ χέρια τοῦ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζονται τὰ χρῶμα καὶ τὸ σχέδιον τῶν Βυζαντινῶν. Γιατὶ ἡ τεχνικὴ σὲ μιὰ τέχνη ἐξυπνίζεται πρὶν ἀπ' αὐτὴν ἐμπνευσθῇ τῇς».—Τὸ τέταρτον κεφάλαιον, ποῦ κάνει μιὰ γενικὴ ἐπισκόπηση τοῦ ἔργου τοῦ Τζιόττο ἀπλώνεται σὲ μιὰ διδασκαλίαν τοῦ τί θὰ πεῖ ἀνάλυση εἰκαστικοῦ ἔργου, πὼς πρέπει νὰ γίνεται, ὡς ποῦ ὠφελεῖ καὶ ἀπὸ ποῦ μὲ τὴ βοήθειαν τῆς ἀρχίζει ἡ πρωτοβουλία ἐκείνου ποῦ τὴ διδάσκει, ἡ προσωπικὴ του αἰσθητικὴ ἐκτίμηση καὶ ἀπόλαυση. Δὲν ξέρω ἀν' ὁ κ. Μπέρτος εἶχεν ὑπ' ὄψιν του τὸ τελευταῖον ἐκδομένον σχετικὸν ἔργο τοῦ διευθυντῆ τῆς National Gallery σὲρ Clermont Witt: «How to look at pictures», μὲρὸν ὅμως νὰ σημειώσω πὼς ἡ ἴδια φωτισμένη αἰσθητικὴ ἀντίληψις, ποῦ ἐκτεταμένον μᾶς τὴν παρουσιάζει ὁ ἀγγλὸς τεχνολογικὸς, ἐμπνέει καὶ τὸν δικὸν μᾶς συγγραφέα: γι' αὐτὸ καὶ θὰ εὐχόμενον μιὰ πλατύτερη πᾶν σ' αὐτὸ τὸ θέμα ἐργασία του.—Τὸ πέμπτον κεφάλαιον εἶνε περιγραφὴ τῶν ἔργων τοῦ Τζιόττο καὶ τὸ ἔκτο μορφολογικὴ ἀνάλυσίς τούς, πλουτισμένη μὲ ἀξιόλογους διδακτικὰς γενικότητες.—Ἀκολουθοῦν σημειώσεις ἐξηγητικὰς τοῦ κειμένου, ὅσες ἀπαραίτητα χρειάζονται, εὐχάριστες, δίχως σχολαστικισμὸν, δίχως τὴν γνώσιν τὴν σύνθησιν σὲ μᾶς προσπάθεια ἐπιδεικτικῆς πολυμάθειας. Καὶ σὰρὰντα

Κάθε πρωὶ τώρα, τὴν ὥρα, ποῦ ἀκόμη τὰ φύλλα τῆς μουριᾶς ἔχουν ἐπάνω τους τὴ δροσιά, πηγαίνουν τὰ μικρὰ κορίτσια τοῦ Κάγκ Χὺ μὲ τὴ μάνα τους μᾶζι νὰ μαζέψουν φύλλα καὶ νὰ γιομίσουν τὰ καλάθια, ποῦ κρατοῦν στὰ χέρια. Καὶ σὰν τὰ γεμίσουν τραβοῦν ἴσια σ' ἓνα καμωμένο ἀπὸ καλάμια μ. π. α. μ. π. ο. ὅ, ποῦ ἔχει παρὰθῦρα μὲ κουρτίνες, καὶ βρίσκεται σ' ἓνα δροσερὸ καὶ ἡσυχον μέρος, στὴν πέρα ἀκρῆ τοῦ χωραφιοῦ. Ὁ Κάγκ Χὺ βρίσκεται ἐκεῖ μπροστὰ τοὺς καὶ βλέποντάς τοὺς νὰ γυρίζουν ἀπὸ τὸν τρύγο τῶν φύλλων, μὲ τὰ καλάθια γεμάτα φρέσκα φύλλα, τοὺς ἀνοίγει τὴν πόρτα λιγάκι:—«Μπάτε, τοὺς λέγει, προσεχτικὰ γιὰ νὰ μὴν ταραξώμε τὴν ἡσυχίαν τῶν κουκουλιῶν». Καὶ κλείνει γρήγορα τὴ θύρα μὴν μπῆ φῶς πολὺ μέσα.

Μὴ νομίζετε πὼς κοιμᾶται μέσα κανένα μωρὸ, ποῦ δὲν πρέπει νὰ τὸ ζυγνήσωμε. Ἄν θέλετε κοιτάξετε γύρω σας. Ἐγὼ δὲ βλέπω πούθενά. Καὶ τότε τί τὰ θέλετε τὰ φύλλα; Ἡ Πέν Σὲ μὲ τὸ καλάθι τῆς πάει κοντὰ στοὺς μικροὺς δίσκους, ποῦ βλέπετε σὰν κόκκινα παντοῦ. Ἀπὸ τὸν ἓνα στὸν ἄλλο πηγαίνοντας βάζει μέσα ἀπὸ τὰ φρέσκα φύλλα, ποῦ ἔχει μαζέψει τὸ πρωί. Κι ὅλο ἀκούεται ἓνας ψιθύρος, ἓνα μουμουρίσμα σιγανό. Εἶναι ὁ μικρὸς ἦχος, ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὶς χιλιάδες τὰ μικρὰ στόματα, ποῦ ἀδιάκοπα δουλεύουν καὶ μασσοῦν. Γιὰ ρίξετε μιὰ ματιὰ σ' αὐτὸν ἐδῶ τὸ δίσκον, ποῦ εἶναι κοντὰ σας, νὰ δῆτε πὼς τὰ πεινασμένα μεταξοποῦδια προγεματίζουν.

Δὲν ἔχω δὴ ἄλλους πρὸ λαίμαργους καὶ ἀόρταχους φαγάδες. Μὰ ὅταν κανέναν ἔχη νὰ κάνει πολλὴ δουλιὰ, πρέπει νὰ φάγῃ καλὰ γιὰ νὰ ἔχη δύναμη. Καὶ τὰ σκουλήκια αὐτὰ ἔχουν νὰ κλῶσουν τριακόσια μέτρα κλωστή μεταξωτῇ, προτοῦ ἀκόμα τελειώσῃ ὁ μήνας. Γι' αὐτὸ τρῶνε τρῶνε νὰ μεγαλώσουν, καὶ ὅσο μεγαλώσουν τόσο τρῶνε πιότερο. Καὶ σὰν δὲ τὰ χωρεῖ πιά τὸ πετόι τους, ἀπλοῦστατα τ' ἀλλάζουν καὶ βγάζουν νέο μαλακὸ καὶ ἑλαστικόν, καὶ ἔτσι μποροῦν καὶ μεγαλώνουν ὁσόνον περισσότερον.

Εἶμαι βέβαιος πὼς κάποτε στὴ ζωὴ σας θὰ προσέξατε τίς διαφορὰς χρυσαλλίδες, ποῦ βγάζουν οἱ κάμπιες τὸ φθινόπωρον. Τὰ παιδιὰ πολλὰς φορές τὶς μαζεύουν μέσα σ' ἓνα κοντί. Τὴν ἀνοιξὴ ἀπ' αὐτὲς βγαίνουν πεταλούδες. Κάποτε οἱ χρυσαλλίδες εἶναι ξερὰ καὶ σὰν κερατάνια. Μὰ κάποιον κάποιον εἶναι καὶ σὰν μεταξωτὲς. Ἀπ' αὐτὲς τὶς μεταξωτὲς βγαίνουν τὰ σκουλήκια αὐτὰ, ποῦ ἔχουν ἓνα χρῶμα χρυσοῦ καὶ ἀδύνατον.

Ἡ Πέν Σὲ θὰ βοηθήσῃ στὸν καιρὸ νὰ τὶς μαζέψουν. Ἡ μανούλα τῆς πάλι θὰ μαζέψῃ τὸ μετὰ καὶ κἀνοντάς το ὁμορφες μαλακὲς καὶ χνουδωτὲς κουβαρίστρες θὰ πάη στὴν ἀγορὰ νὰ τὸ πουλήσῃ. Ἡ Πέν Σὲ εἶναι ὅλη χαρὰ. Χίλιες φορές προτιμᾷ τὴ δουλειὰ αὐτῇ, παρὰ νὰ τραβᾷ κοντί.

Σιγὰ σιγὰ ἀγάπησε πολὺ τὰ μικρὰ σκουλήκια βλέποντάς τα νὰ μασσοῦν ἀδιάκοπα. Καὶ τὰ διαφεντεύει μὲ κρυφὴ χαρὰ. Σ' αὐτὰ ἔχει τὸ νοῦ τῆς πάντα. Παστρεῦει τοὺς δίσκους καλὰ κάθε πρωὶ καὶ ἀλλάζει τὰ φύλλα, βάζοντάς τοὺς τὰ πρὶν καλὰ καὶ τὰ πρὶν φρέσκα. Καὶ δὲ βλέπει μὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν ὥρα, ποῦ καὶ αὐτὴ θὰ μεγαλώσῃ, νὰ μαζεύῃ τότες μόνον τῆς μετὰ. Κι ἀπὸ τόση θέλει νὰ δοκιμάσῃ, μὰ ἡ μάνα τῆς λέγει:—«Ὅχι, ὄχι ἀκόμη!»

Μ' αὐτῇ, ὅπως ὅλα τὰ παιδιὰ στὴν Κίνα, δὲν κατεβάζει τὰ μούτρα τῆς μιὰ πῆχη, οὔτε χτυπᾷ τὸ πόδι τῆς μὲ πείσμα. Ἡ Πέν Σὲ περιμένει μὲ ὑπομονή.

«Θάρρη ἡ ὥρα, λέγει, καὶ γιὰ μένα!» Καὶ σὲ λίγες μέρες νὰ ἡ εὐκαιρία!

Στὸ λόγγο ἔξω, ὡς μισὸ μίλι μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι τῆς, βρῆκε μερικά ἄγρια μεταξοκούληκα ποῦ ἔκλωθαν ἀμέριμνα καὶ αὐτὰ τὸ πανί τοὺς σὲ μιὰ μουριὰ ἐπάνω. Σημάδεψε τὸ μέρος λέγοντας: «Σὲ λίγες μέρες ἔρχομαι καὶ τὰ μαζεύω.» Καὶ λοιπὸν μιὰ μέρα, μιὰ βδομάδα κατόπι, ἔφτασε στὴ μάνα τῆς τρεχάτη καὶ χαρούμενη μὲ τὸ μικρὸ τῆς καλάθι ὀλόγεμον ἀπὸ ἄγρια βομβύκια.—«Καὶ ποῦ τὰ βρῆκες, παιδί μου, καὶ μοῦ τᾶφες;»

—«Στὸ λόγγο, μανούλα μου».

—«Καὶ τώρα τί θὰ τὰ κάνης;» τὴ ρώτησε ἡ μάνα τῆς.

—«Μπορῶ, μιὰ καὶ εἶναι δικὰ μου τώρα καὶ ἐγὼ νὰ μαζέξω τὴν κλωστή τους;» ρώτησε.

Κι ὅταν ἡ μάνα τῆς τῆς ἔδειξε πὼς νὰ μαζεύῃ, ὡ πόση δοκίμασε χαρὰ καὶ πόση περηφάνεια, εὐτυχία ἐνοίωσε ἡ καμμένη ἡ Πέν Σὲ. Καὶ κάθισε μαζεύοντας μὲ χαρὰ πιά τὸ μετὰ ἀπὸ τὰ κουκούλια τῆς.

Δὲν ἦταν τόσο λεπτὸ οὔτε μαλακὸ καὶ ἴσιο, ὅπως τὸ μετὰ τῆς μάνας τῆς—γιατὶ τὸ ἄγριο μετὰ ποτὲ δὲν εἶναι τὸ καλύτερον—κι ὅμως ἦταν γερό καὶ στερεὸ γιὰ ἓνα πανί λίγο χοντρότερον. Κι ἄς ἦταν μιὰ λίτρα! Μὲ τί χαρὰ θὰ πῆγαινε νὰ τὸ πουλήσῃ καὶ αὐτὴ στὴν ἀγορὰ, ὅπως ἡ μάνα τῆς!

Δὲν ξέρω ἀν' θὰ θέλατε νὰ ζήτε σ' ἓναν τόπον, ποῦ θὰ μπορούσατε νὰ βρίσκετε ἄγριο μετὰ στὸ λόγγο. Ὅμως ἡ Πέν Σὲ, μικρὸ ἀκόμη κορίτσάκι, ἔχει πολλές βαριὲς δουλειὲς νὰ κάνει καὶ μάλιστα τώρα, ποῦ ὁ πατέρας τῆς δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη βοήθειαν καὶ ἀπὸ τὸ Λύν, ποῦ πάει σκολειό. Κι ἡ Πέν Σὲ θὰ ἤθελε ἡ καμμένη νὰ πάη σκολειό, μὰ στὸν τόπον τῆς—πὼς νὰ σὰς τὸ πῶ;—δὲ μαθαίνουν γράμματα τὰ κορίτσάκια. Δὲν ταιριάζει, λένε, νὰ ἔχουν γράμματα, οὔτε νὰ γράφουν οὔτε καὶ νὰ διαβάζουν. Γιὰ συλλογιστῆτε τώρα καὶ τὴν Ἀγκουνάκι καὶ τὴ Τζεμιλά. Μήπως καὶ αὐτὲς πῆγαν σκολειό, μήπως ξέρουν γράμματα;

Ὁ Λύν εἶναι ἀγόρι, καὶ τ' ἀγόρια πρέπει νὰ μαθαίνουν γράμματα. Ὅσο ποῦ νὰ διαβάζουν καὶ νὰ γράφουν. Κι αὐτὸ εἶναι ἀρκετό.

Ἄν θυμᾶστε τὴν πρώτη μέρα ποῦ πῆγατε στὰ σκολειά, θὰ σὰς ἀρέσῃ βέβαια ν' ἀκούστε πὼς ὁ Λύν πρωτοπερπάτησε καὶ αὐτὸς ὡς τὴ θύρα τοῦ σκολειοῦ.

Ὁ πατέρας του κοίταξε στὸ ἡμερολόγιον. Κοιτάζοντας γύριψε νὰ δῇ ποῖα ἦταν μέρα τυχερὴ γιὰ ἓνα μικρὸ παιδί νὰ πρωτοπάη στὸ σκολειό. Καὶ σκαλίζοντας τὸ μεγάλο κατάλογον, ποῦ ἔχει μέσα τὶς τυχερὰς ἡμέρας. «Ὅχτῶ Ἰουνίου». Αὐτὴ ἡ μέρα, εἶπε, εἶναι καλὴ νὰ πρωτοπάη ἓνα παιδί στὸ σκολειόν. Καὶ δὲν ἔχασε καιρό. Πῆρε ὅλα τὰ χρειαζόμενα καὶ τὸ Λύν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τράβηξε ἴσα στὸ σκολειό. Τοῦ πῆρε, θὰ λέτε τώρα σῆς, μιὰ πλάκα, ἓνα κοντί καὶ ἓνα βιβλίο. Δὲν εἶν' ἔτσι; Τί ἄλλο θὰ χρειάζεσθαι τοῦ Λύν; Καὶ ὅμως τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ. Τίποτε!

Πῆρε μᾶζι του δυὸ κερὰ μακριὰ, λίγα μωσαντισμένα ξυλαράκια, μερικά μικρὰ χαρτάνια ψεύτικα νομίσματα—καὶ τίποτ' ἄλλο. Ὁ Λύν βαστοῦσε τὸν πατέρα του ἀπὸ κοντὰ. Ἐφτασαν τώρα στὸ χωριό, ὅπου εἶναι τὸ σκολειό. Ἐφτασ ἀπὸ τὴν πόρτα νὰ καὶ ὁ δάσκαλος. Ὁ Κάγκ Χὺ προφταίνοντάς τον τὸν χαιρέτισε μὲ σεβασμὸ καὶ τοῦ εἶπε:

(Συνέχεια)

γνιαστικά διαλεγμένες κ' εξαιρετικά καλοτυπωμένες εικόνες συμπληρώνουν και σαφηνίζουν το κείμενο.— Τέτοιο το έργο του κ. Μπέρτου πλουτίζει αληθινά τη φιλολογία μας, —ωφέλιμο, διδακτικό και μωρὸ νὰ πῶ ἀκόμη, πολύτιμο γιὰ κάθε μορφωμένο μας.

Μ. Φιλήντα.—ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ἡ τόσο έντονη γλωσσολογική ιδιοφυΐα δὲν ἐλάττωσε τὸ λογοτεχνικὸ ἄλγαντο τοῦ κ. Φιλήντα, ποὺ παράλληλα μὲ τὰ γραμματικὰ καὶ τὰ γλωσσικά του μᾶς ἔχει δώσει ἀξιόλογα διηγήματα, ποιήματα καὶ ἄλλα ἔργα τοῦ λογοτεχνίας. Τὸ τελευταῖο ἐκδομένο εἶναι οἱ «Ἀνατολικὲς ἱστορίες», ποὺ ὁ συγγραφέας τὶς ἔχει ἀκούσει ἀπὸ ντόπιους Ἀνατολίτες καὶ τὶς σημείωνε, μᾶς τὶς δίνει δὲ τώρα μὲ δική του σύνθεση. Κάποιες ἀπ' αὐτὲς μπαίνουν στὸ εἶδος ποὺ λέμε χαρακτηριστικὲς—εἶδος ποικιλότροπο παλαιότατο φανερωμένο σὲ μύθους, ὅχι μόνον τοὺς δικούς μας Αἰσωπεύει, ἀλλὰ καὶ Ἰνδικούς καὶ Κινέζικους, φορμαρισμένο δέ, ὡς γνωστό, στὴν ὀριστατικὴ καὶ συνολικὴ του μορφὴ ἀπὸ τὸν Θεόφραστο. Ἄλλες ἱστορίες τοῦ κ. Φιλήντα εἶναι ἡθογραφικὲς καὶ κάποιες εἶναι μόνον εὐφυολογήματα, ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ καλὸκαρδὸ καὶ ἀπλοῦ χιούμορ. Ὅλες ὅμως οἱ ἱστορίες αὐτὲς κοινὸ γνῶρισμά τους ἔχουν ὁμορφὴ καὶ ξάστερη ἐκφράση καὶ μιὰ ἄνεση στὸ ὕφος, χαρακτηριστικὴ τοῦ γλωσσολόγου μας λογοτέχνη.

Βελ. Φρέρη.—Ο ΠΑΝΤΑΧΟΥΠΑΡΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΓΓΟΝΑΚΙΑ ΤΟΥ: Παιδικὴ ὑπερέττα σὲ τρεῖς πράξεις. Στίχοι καὶ μουσικὴ Μαρ. Β. Φρέρη (Ἐκδοτικὸς οἶκος Δημητράκου, Ἀθήναι 1931).

Ὁ γνωστός λογοτέχνης κ. Β. Φρέρης τόλμησε νὰ συνθέσῃ ἔργο θεατρικὸ γιὰ παιδιὰ. Καὶ λέω τόλμησε, γιατί βεβαίως εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ ἐπικίνδυνα τῆς θεατρικῆς φιλολογίας τὸ εἶδος αὐτό. Κι ἂν, τὸ νὰ γράφεις λογοτεχνία γιὰ παιδιὰ θέλει ἐξέχωρη ιδιοφυΐα, συνδυασμένη μ' ἐξαιρετικὴ ἱκανότητα στὸ διάλεγμα τῆς λέξης καὶ φτιαχίμο τῆς φράσης, τὸ νὰ γράφεις ἢ καὶ μόνον νὰ διασκευάσεις θεατρικὸ ἔργο, προσαρμοζόμενο ὅχι μόνον στὴν πνευματικὴ διάθεση καὶ στὴν ψυχολογία, ἀλλὰ καὶ στοὺς καθωρισμένους ἠθικούς κανόνες τῆς παιδικῆς ἡλικίας εἶν' ἐξαιρετικὰ δύσκολο. Καὶ λίγα εἶναι, ἀκόμη καὶ στὴν παγκόσμια φιλολογία, τὰ τέτοια ἔργα, ποὺ δυνηθῇ νὰ ἐπιβληθοῦν καὶ ν' ἀνθῆξουν στοῦ καιροῦ τὸ πέρασμα.—Ὁ κ. Φρέρης τόλμησε λοιπόν, καὶ μὴν νὰ ποῦμε πῶς ἡ προσπάθεια του δὲν εἶναι ἀποτυχημένη. Πέρνοντας ἕνα κοινὸ μοτίβο τῶν παραμυθιῶν, ἐκεῖνο ποὺ σὰν θαυματουργικὰ μεταμορφώνει τὴ δυστυχία, ξαφνικὰ σὲ μεγάλη εὐτυχία, τὸ στόλισε μ' εὐθυμία καὶ εὐκολονόητη γιὰ τὰ παιδιὰ ἡθογραφία, ἔβαλε καὶ διακοσμητικὰ ἕνα τύπο σχολαστικοῦ δασκάλου (κάπως παρασπρωγμένο) καὶ στήριζοντας τὸ σύνολο πάνω στὸ τραγούδι, μὲ στίχους εὐκόλους, ἀλλὰ εὐχάριστους καὶ προσαρμοσμένους στὴν παιδικὴ διάθεση, ἔφτιαξε τὸ θεατρικὸ τοῦ ἔργο σὰν ὑπερέττα. Ἐστὶ συνθεμένο δὲν εἶναι μόνον ἀπὸ κείμενα ποὺ χρησιμοποιοῦν γιὰ τὶς σχολικὲς γιορτές, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ πιτυχημένο βιβλιαράκι, ψυχαγωγικὸ καὶ κατὰλληλο γιὰ παιδιὰ.

Γεωρ. Παπανδρέου.—ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ.

Ἡ ζωηρὴ ἀγάπη ποὺ ὅλοι σχεδὸν οἱ Ἕλ-

ληνες φανερῶνουμε στὴν ἰδιαιτέρη τοῦ ὁ καθένας μας πατρίδα, στὴν ἐπαρχία του δηλαδὴ καὶ στὸ χωριὸ του, χαρακτηριστικὴ τῆς ἐθνικῆς μας ψυχολογίας, μᾶς ἔχει δώσει ἄφθονη τοπικὴ ἱστοριογραφία, τόσο ἄφθονη ὥστε μετὰ τὴ στιχουργικὴ καὶ διηγηματικὴ παραγωγή, εἶναι ἴσως ἡ ὀγκωδέστερη. Καὶ μῶλο ποὺ σπανίως γίνεται μὲ μέθοδο καὶ μὲ συμμετρία, ἐμφανιζόμενη συνήθως μὲ ἀκατάστατη σύνθεση καὶ παραγεμισμένη μὲ ὀνόματα καὶ συμβάντα προοριζόμενα νὰ εὐχαριστοῦν ἐφήμερες μικροφιλοδοξίες, ἐν τούτοις στὸ σύνολό τῆς εἶναι πολὺ σημαντικὴ, ἰδίως σὰν πρῶτο ἀνεπεξέργαστο ὕλικό γιὰ τὴ γλῶσσα, τὴ λαογραφία, τὴν ἡθογραφία καὶ τὴν ἀληθινὰ ἐθνικὴ ἱστορία μας.

Μιὰ ἀπὸ τὶς τέτοιες τοπικὲς ἱστοριογραφίες, καὶ ἂς προσθέσω ἀπὸ τὶς καλύτερες, εἶναι τὸ πολυσέλιδο βιβλίο τοῦ γυμνασιάρχου κ. Γ. Παπανδρέου, γνωστοῦ καὶ ἀπὸ ἄλλα ἀξιόλογα ἔργα του. Ἀν ἴσως εἰδικὸι λόγοι δὲν ἔκαναν τὸν ἐμπειρο συγγραφέα ν' ἀσχοληθεῖ μὲ πολλὰς ὅχι σημαντικὲς λεπτομέρειες, τὸ ἔργο του θάτανε καὶ συντομώτερο καὶ ἀρτιότερο στὴ σύνθεσή του. Ἀλλὰ κ' ἔτσι ὅπως εἶναι περιέχει πολλὰ γενικώτερης ὠφέλειας καὶ σημασίας. Ἰδίως ἐνδιαφέροντα εἶναι τ' ἀναγόμενα στὴν ἀρχαιολογία, στὴ γεωλογία καὶ στὴ γλωσσολογία, σὰ γλωσσικὰ καὶ σὰ ἔθιμα τῆς ἐπαρχίας Καλαβρυτῶν.

Βελ. Φρέρη.—ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ. Μονόπρακτο δρᾶμα σὲ δυὸ εἰκόνες (Ἐκδοτικὸς οἶκος Δημητράκου 1931).

Ἐν ἀπὸ τὰ πιὸ τραγικά, ἀλλὰ καὶ πιὸ δοξασμένα ἐπεισόδια τοῦ ἐθνικοῦ μᾶς ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα διαδραματίσθηκε στὸ Ἀρκαδί, τὸ ἔσκουστο μοναστήρι τῆς Κρήτης. Ἡ ἐκεῖ ἀπαράμιλλη αὐτοθυσία, σὰ σὲ δίπτυχη εἰκόνα, πᾶει δίπλα στὴν ὁμοία τῆς ἡρωικῆς πράξης τοῦ Καυλὸν στὸ Μεσολόγγι. Γιατὶ ἀλήθεια καὶ στίς δυὸ εἰκόνες πατριωτικῆς ὁλοκαύτωσης ἡ ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πατρίδας ἐκδηλώνεται σ' ἐνέργεια ποὺ ἀψηφώντας τὴ ζωὴ φανερῶνει μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ ἥρωα κυρίαρχο τὸ ὑπέρτερο ἔνστικτο τοῦ ἐθνισμοῦ, ἐκεῖνο ποὺ σὲ ὅλη ὥς τώρα τὴν ἱστορία δεικνύεται νὰ πρωτοστατεῖ στὴν ἀνάπτυξη καὶ στὴν πρόοδο τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν πολιτισμῶν.

Τὸ ἡρωϊκὸ τραγικὸ ἐπεισόδιο τοῦ Ἀρκαδιοῦ πῆρε ὑπόθεσιν στὸ δρᾶμα τοῦ ὁ κ. Φρέρης. Καὶ μῶλο ποὺ τόσο μεγαλεῖο δυσκολώτατα καθρεφτίζεται σὲ μιὰ δραματικὴ ἀναπαράσταση, μπόρεσε ὁ κ. Φρ. νὰ δώσει στὴ σύνθεσιν τοῦ ἔργου του καὶ ἰδίως στὸ διάλογο κάτι ἀπὸ τὴν τραγικὴ πνοὴ τῆς ἱερῆς στιγμῆς. Κι ἀκόμη δυνήθηκε νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἐπεισοδιακὰ κάποιες χαρακτηριστικὲς ψυχολογίες τοῦ παλλακιστοῦ ἀγῶνα τῆς Κρήτης, ποὺ σὰν συνέχεια τοῦ εἰκοσιένου ἐξακολουθῆσε σ' ὅλο τὸν 19ο αἰῶνα νὰ τονώνει τὴν ἐθνικὴ ψυχὴ. Κ' εἶν' ἔτσι τὸ μικρὸ δρᾶμα ἀπὸ τὰ λίγα τῆς τορινῆς λογοτεχνίας μας ἔργα, τὰ προωρισμένα νὰ ἐξυπηρετοῦν τὸ ἐλληνικὸ φρόνημα—τὸ σεβασμὸ στὸ προγονικὸ μεγαλεῖο, τὴν ἀγάπη μας στὴν ἐλληνικὴ πατρίδα.

Πετρί.—Ἡ ΝΕΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (Ἀθήναι 1931).

Τὸ ἔργο θέλει νὰ μᾶς ἐμφανίσῃ μιὰ συνοπτικὴ εἰκόνα τῆς νέας (ὕπαρχει καὶ ἀρχαία;) βουλγαρικῆς λογοτεχνίας. Ἀλλ' ἂν καὶ ἀπροέρχεται ἀπὸ

ἄνθρωπο ποὺ εἶναι σὲ θέση καὶ νὰ νοιώθῃ τὰ ξενόγλωσσα αὐτὰ βιβλία στὸ πρωτότυπο καὶ νὰ τὰ μεταφέρῃ (γράφῃ μεταφράζῃ) στὴ γλῶσσα του μὲ κάποια ὁμορφία καὶ καλαισθησία, ὅπως μᾶς βεβαιώνει ὁ ἴδιος, ὅμως τὴν εἰκόνα ποὺ θέλει νὰ μᾶς δώσει, «γιὰ μιὰν ἐνημερωσύνη μας» δὲν μᾶς τὴν δίνει. Μᾶς ἀναφέρει πιὸ παρά πηνήντα, θαρῶ, ποιητὲς καὶ λογοτέχνες βουλγάρους, μᾶς λέει τοὺς τίτλους ἀπὸ τὰ ἔργα τους, συνοδεύοντάς τους μὲ ἀόριστους καὶ ἀκατατόπιστους χαρακτηρισμούς, φτάνει πλῆθος ἄσχημες καὶ ἀχρεϊαστες λέξεις καὶ φράσεις (μεταβέβαι, στιχηρὲς ἀνθολογίες, ραφινάτος ἐκπρόσωπος, ποιηματάκια μικρούλια, ἀνοιχτοσιὰ πνευματικοῦ ὀρίζοντα, μπλάβια καὶ μουνητὸ ὄψι τοῦ Μπαλκανιοῦ, ἐπαναστάτρια ποιήτρια κ.λ.), παραβάλλει κάπου τὸν ἀξιόλογο βούλγαρο ποιητὴ Πάντσιο Σλαβέικοφ, μὲ τὸν Κωστή Παλαμᾶ («μὰ στίς καλύτερες τοῦ ὄρες»), μᾶς δίνει ἄλλου καὶ τὴν εὐχάριστη εἰδηση πῶς ζεῖ ὁ Μωρίς Μαίτερλικ (:) καὶ μόνον γιὰ κανένα βούλγαρο λογοτέχνη δὲν μᾶς κάνει νὰ καταλάβουμε ποῖα εἶναι ἡ σκέψη του, ποῖα εἶναι ἡ φόρμα του, ποῖα εἶναι ἡ σημασία του. Ἀς ἐλπίσουμε πῶς τὸ περιεχόμενο ἄλλων αἰτισκῶν τοῦ τετραπτύχου ἔργου τουν ποὺ μᾶς προαγγέλλει, θὰ μᾶς δώσει μὲ κείμενα τῶν βουλγάρων ποιητῶν πιὸ ἐκάθαρη εἰκόνα τῆς βουλγαρικῆς λογοτεχνίας, ἂν, ἐννοεῖται, δὲν μετὰβέβηκεν τόσο τὴν Ἑλληνικὴ μας ὥστε μετὰ φερμένοι σ' αὐτὴν οἱ βούλγαροι νὰ χάσουν τὴ λογοτεχνικὴ τους ἀξία.

Ἀλέκου Μουντζουρίδη.—ΟΙ ΩΡΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΝΟΥΝ (Ἀθήνα 1931).

Καλοτυπωμένος τόμος λυρικών τραγουδιῶν. Χαρακτηριστικὸς τοὺς εἶναι τὸ αἶσθημα, ἐμπνευσμένο ἀπὸ τρυφερότητα καὶ ἀπὸ κάποια μελαγχολία, ἂς προσθέσουμε ὅχι συμβατικὰ ρομαντικὴ, ἀλλὰ προσερχο-

μένη ἀληθινὰ ἀπὸ τὴν ψυχικὴ διάθεση τοῦ ποιητῆ. Οἱ στίχοι ἐπιμελημένοι κ' ἡ γλῶσσα ὅχι ἀντιποιητικὴ. Ἰσως ἂν ὁ κ. Μουντζ. ἔκανε ἐκεῖνο ποὺ λέει κάπου ὁ Γκαίτε: «ἂν κανεὶς αὐστηρότερος γι' αὐτὰ ποὺ γράφει ὁ ἴδιος παρὰ γιὰ κείμενα ποὺ γράφουν οἱ ἄλλοι»—καὶ ξεδιαλέγοντας τύπωνε λιγώτερα θὰ παρουσίαζε πιὸ καλὴ ἐκδήλωση τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς τέχνης του.

Κώστα Πασαγιάννη.—ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΞΙΔΙΑ.

Ἡ Ἑλληνικὴ χώρα, ἰδωμένη μὲ τὴν ἱκανότητα καὶ τὴ διαίσθησιν ἐνὸς ποιητῆ καὶ ἱστορημένη μὲ τὴ δύναμη περιγραφῆς καὶ τὸ θέλητρο ἐνὸς λογοτέχνη—ἰδοὺ τὰ ἐξαιρετικὰ χαρίσματα ποὺ εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ξεχωρίζει ὁ ἀναγνώστης στὸ νέο βιβλίο τοῦ κ. Κ. Πασαγιάννη. Ἐν' ἄλλο ἀπαραίτητο προσόν γιὰ τὰ τέτοιαις λογῆς λογοτεχνήματα μᾶς φανερῶνεται ἄρτιο: ἡ σωστὴ περιγραφή, ἡ σαφήνεια δηλαδὴ κ' ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ ξεδιάλεγμα κ' ἡ ἐπάρκεια σ' ὅλες τὶς πραγματικὲς λεπτομέρειες, ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ λαβαίνουμε ἐξακριβωμένην ἰδέαν τοῦ κάθε τόπου, τοῦ κάθε χωριοῦ, τοῦ κάθε τοπίου, ποὺ ὁ συγγραφέας μᾶς παρουσιάζει. Καὶ στὸν ὁμορφὸ αὐτὸ τόμο τῶν 160 σελίδων πράγματι ζωγραφίζονται καὶ περιγράφονται ὁλόκληρη ἡ Ἀττικὴ, σ' ὅλες τὶς ἐνδιαφέρουσες λεπτομέρειες καὶ μ' ὅλες τὶς ὁμορφίαις τῆς, ἡ Ρούμελη μὲ σεμνὴ εἰκόνα τῶν σεπτῶν ἀρχαίων τόπων τῆς, μέσ' στὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ παλιοῦ ἀρματωλισμοῦ τῆς συνάμα καὶ τῆς σύγχρονης ζωῆς τῆς, καὶ ἀκόμα ἡ Ἠπειρο στὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς, τὰ τόσο διάφορα, ἀλλὰ καὶ τόσο ἀρμονισμένα μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς γειτονικῆς τῆς Ρούμελης. Καὶ τὸ ὕψος; Ὁ κ. Πασαγιάννης εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πολὺ λίγους ποὺ ξέρουν καὶ μποροῦν νὰ γράφουν τὴ ζωντανὴ γλῶσσα μας ἀπλᾶ, εὐχάριστα καὶ καλλιτέχνα.

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α.Ε. - ΑΘΗΝΑΣ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΑΘ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΜΕΓΑ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΚΤΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

Τόμοι 5. Σχήμα μέγα 18×25.

Σελίδες περίπου 5.500.

Τιμή.—Διὰ τοὺς ἐγγεγραφομένους συνδρομητὰς μέχρι 30 Ἰουνίου

ἀδετον	Δρ.	700.—
δεδεμένον ὅλο πανί	»	900.—
δεδεμένον δέρμα πανί	»	1000.—

Πληρωμὴ δραχμαὶ 20 μηνιαίως.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ 'Η Ελληνική πατρίς. σ. 12 δρ. 5.—
ΑΣΤΡΑΡΗ ΕΜ. Γεωργικοί συνεταιρισμοί σελ. 210 δρ. 40.—
ΒΟΛΩΝΑΚΗ ΜΙΧ. Λόγος πανηγυρικός εις την ΚΕ'. Μαρτίου σελ. 20 δρ. 10.—

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ—ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

ΖΑΝΕ Π. 'Ο χαρακτήρ και ή ἀρετή (μετάφρασις Ι. Παναγιωτοπούλου, 'Εκδοσις «Ερεύνης») 'Αλεξάνδρεια σελ. 30 δρ. 10.—
HUGUENIN ΕΛ. 'Η συνεκπαίδευσις τῶν δύο φύλων. Μετάφρασις Κ. 'Αραποπούλου δρ. 35.—
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΥ Κ. Εισηγήσεις ἐν τῷ συνεδρίῳ τῆς Θ'. 'Εκπ. περιφέρειας. Τρίπολις σ. 127 δρ. 40.—
ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Χ. Προβλήματα φυσικῆς. σελ. 121 δρ. 85.—
ΤΣΙΡΙΜΠΑ ΑΝΤ. Πῶς διδάσκονται τὰ νέα 'Ελληνικά κατὰ τὸ σχολεῖον ἐργασίας, μετὰ σχεδίων καὶ ὑποδειγματικῆς διδασκαλίας. σ. 96 δρ. 30.—

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ Κ. Ὑποπλοῦρχου, Στοιχεῖα λογισμοῦ παρατηρήσεων σελ. 208 δρ. 150.—
ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΙΟΜ. Αἱ πολυμορφίαι τῆς ψυχικῆς ἡμῶν καταστάσεως σελ. 104 δρ. 25.—
ΣΟΥΒΑΛΙΩΤΗ Π. 'Η ραδιοφωνία δι' ἔλους. Μέρους Α'. σελ. 96 δρ. 20.—

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

ΒΑΣΣΑΜΟΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛ Πατριαρχική κατήχρησις, ἐκδιδόντος Μαν. Γεδεών 'Εν Καρυαῖς 'Αγ. Όρους σελ. 14 δρ. 10.—
ΜΑΛΙΚΟΤΣΑΚΗ ΓΑΒΡ. 'Αρχιμανδρίτου. 'Ο ἀληθὴς ὁδηγὸς τοῦ Χριστιανοῦ. Τόμος Α'. τεύχη 3. 'Εν Πάτραις. σελ. 96 δρ. 20.—
ΜΥΛΩΝΑ Μ. 'Ο Γολγοθᾶς. 'Εξιστόρησις ἐκλαττευμένη τῶν Παθῶν τοῦ Σωτῆρος σελ. 75 δρ. 15.—
SCHOFIELD Α. 'Ο στενὸς δρόμος πρὸς τὸν οὐρανόν. Μετάφ. Α. Μεταλληνού. σελ. 118. δρ. 10.—

ΙΑΤΡΙΚΗ—ΥΓΙΕΙΝΗ

ΔΟΞΙΑΔΟΥ—ΒΟΓΓΑ—ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ. 'Ιατρικὸν θεραπευτικὸν ἐγκόλπιον. σελ. 172 δρ. 175.—
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ Α. Τεχνητὸς πνευμοθώραξ. σελ. 118 δρ. 75.—
ΛΑΜΠΑΤΟΥ Π. Πρῶται βοήθειαι ἐν ἀπουσίᾳ ἱατρῶν καὶ στοιχεῖα ὑγιεινῆς. σελ. 111 δρ. 35.—
ΠΑΜΠΟΥΚΗ ΔΡΟΣΟΥ, Γυναικολογικὴ Θεραπευτική, μετὰ 40 ὁλοσελίδων εἰκόνων (θὰ κυκλοφ. ῥῆση τέλος 'Ιουνίου).
ΤΣΑΜΠΟΥΛΑ—ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΥ. Κλινικὴ — ὑδροθεραπεία—λουτροθεραπεία. σελ. 302 δρ. 150.—

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

ΒΕΝΤΗΡΗ Γ. 'Η Ἑλλάς τοῦ 1910—1920. Τόμος Α'. σελ. 386 δρ. 100.—
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ Π. Ν. Πελασγικὴ Ἑλλάς. — Οἱ προέλληνες. σελ. 350 δρ. 100.—
ΘΡΑΚΙΚΑ. 'Εκτακτὸν τεύχος ἐπὶ τῇ Α'. ἐκατοντατηρίδι τῆς 'Εθνικῆς Ἀνεξαρτησίας. Περιέχει μελέτας σχετικὰς μετὰ τὴν Θράκην σελ. 342 δρ. 100.—
ΚΡΙΑΡΗ Π. 'Ιστορία τῆς Κρήτης. Τόμος Α. σελ. 428 δρ. 75.—
ΜΕΣΣΑΙΩΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ. Τεύχος Β'. Περιλαμβάνει μελέτας περὶ μυνῶν, περὶ δημογεροντιῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν, περὶ τοῦ χιακοῦ πολιτεύματος κ. ἄ. σελ. 103 δρ. 30.—

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΚΕΥ ΕΛΛΕΝ. 'Η γυναῖκα καὶ ὁ φεμινισμός. σελ. 79 δρ. 15.—
ΣΥΚΟΥΤΡΗ Φιλοσοφία καὶ ζωὴ. σ. 50 δρ. 15.—

ΔΙΑ ΤΟΥΣ κ.κ. ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

'Ο 'Εκδοτικὸς Οἶκος Δημητράκου παρακαλεῖ τοὺς κ.κ. Συγγραφεῖς τῶν ὁποίων τὰ ἔργα ἀγγέλλονται εἰς τὴν ΦΩΝΗΝ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ νὰ ἀποστέλλωσιν ἐγκαίρως ἀντίτυπα πρὸς πώλησιν ἵνα μὴ καθυστεροῦνται παρ' αὐτοῦ αἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν διαβιβάζόμεναι παραγγελίαι.

NOMIKA

ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΛΛΙΡΟΗΣ. Φεμινισμός καὶ οἰκογένεια. σελ. 32 δρ. 6.—
ΓΕΡΑΓΑ Κ. Περὶ τὸ διοικητικὸν πρόβλημα. 'Ανασυγκρότησις ἢ περισυλλογή; σελ. 84 δρ. 25.—
ΣΦΥΡΗ Κ. Ὑπὸ ποίας προϋποθέσεις ἢ 'Ελλάς εἶναι βιώσιμος. σελ. 72 δρ. δρ. 50.—
ΦΛΩΡΟΥ Π. Εἶνε δυνατός Νεοελληνικὸς πολιτισμός; σελ. 38 δρ. 10.—

ΚΑΛΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΚΡΑΤΣΕ ΜΠ. μεταφρ. Ι. Οικονομίδου. Αἰσθητικὴ. σελ. 132 δρ. 25.—
ΚΡΑΤΗ, Στοιχεῖα προοπτικῆς ἰχθυογραφίας 20.—
ΤΖΕΛΕΠΗ Πάνος 'Αραβαντινός. σ. 31 δρ. 15.—

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ

ΑΝΤΑΛΙΑΝ ΕΥΑΓ. Συμριναῖκὲς ἀγάπες. (Μυθιστόρημα) σελ. 292 δρ. 40.—
ΑΡΚΑΔΗ ΝΩΝΤΑ. Μεταπολεμικὴ ἀγωνία. Διηγήματα σελ. 200 δρ. 25.—
ΒΟΥΓΙΟΥΚΛΑΚΗ Τὸ φιδίσιο βλέμμα δρ. 18.—
ΒΕΛΛΙΑΔΟΥ Η. Νέα ποιήματα (διάλογοι καὶ κωμωδία) Θεσσαλονίκη σελ. 183 Δρ. 35.—
ΓΚΙΝΟΠΟΥΔΟΥ Σ. Ν. Τῶν ἄλλων τὰ παθήματα... (ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ Βελιγράδι καὶ τῆ Βουδαπέστη (εἰκονογρ.) Δρ. 30.—
ΔΡΟΣΟΥ Δισταγμοί, ποιήματα. σελ. 32 δρ. 20.—
ΖΙΤΣΑΙΑΣ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ. Μενεξεδένια δειλινὰ (ποιήματα) σελ. 101 δρ. 25.—
ΚΡΑΟΥΣ Ρ. Τὰ ἡρωϊκὰ τραγούδια διὰ τὰ 'Εκατόχρονα Σελ. 15 δρ. 5.—
ΚΟΝΤΟΥ Κ. Τὰ τραγούδια τοῦ χωριότη σελ. 128 Δρ. 30.—
ΚΥΠΡΑΙΟΥ Θ. 'Η φιλικὴ 'Εταιρεία (ἔθνο-ηρωϊκὸν δράμα) Θεσσαλονίκη σελ. 44 .. δρ. 12.—
ΛΟΥΚΗ 'Ολόψυχα στὸν ἔρωτά των. σελ. 190. δρ. 30.—
ΜΟΥΝΤΖΟΥΡΙΔΟΥ ΑΛ. 'Ωρες ποῦ περνοῦν σελ. 128 δρ. 30.—
MACHARD R. Τὰ δύο φιλιὰ. (Μυθιστόρημα) Μετάφρασις σελ. 208 δρ. 25.—
ΟΥΤΚΕΡΦΟΝΤ μεταφρ. Alex. 'Η Ντόρη παντρεύεται. σελ. 174 δρ. 28.—
ΠΕΤΡΙ. 'Η νέα βουλγαρικὴ λογοτεχνία. δρ. 25.—
ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ ΚΩΣΤΑ 'Ελληνικὰ ταξίδια. Τόμος πρῶτος (εἰκονογραφ.) σελ. 158 .. δρ. 25.—
ΣΑΝΑΤΥ ΜΑΡΙΖ. 'Ενα μῆνα μετὰ τὰ κορίτσια (Δημογραφικὴ ἔρευνα, διακρινομένη διὰ τὴν 'Ελευθεροστομίαν τοῦ τῇ ὁποίᾳ ὑπολαμβάνει τὸ διδάγμα) Μετάφ. Θ. Βρυσοῦλα σελ. 208 δρ. 25.—
ΣΕΦΕΡΗ Γ. Στροφή (ποιήματα) σελ. 438 δρ. 25.—
ΣΠΗΡΑΑ Γ. Τὸ παιδί. Νουβέλλα σελ. 70 Δρ. 10.—
ΦΙΛΗΝΤΑ 'Ανατολίτικες ἱστορίες. σ. 126 δρ. 15.—
ΧΑΤΖΑΡΑ Ν. Εἰδύλλια. Ποιήματα ('Εκδοσις «Μουσικῶν Χρονικῶν») σελ. 32 δρ. 25.—

ΔΕΡΜΠΟΥΡ ΕΡ. Σύστημα Ρωμαϊκοῦ Δικαίου. Τόμος Γ. Οἰκογενειακὸν δίκαιον μετάφ. Γεωρ. Δουβουνιώτου δικηγόρου. 'Εκδοσις τρίτη βελτιωθεῖσα καὶ ἐπανωξηθεῖσα, (Μάιος 1931) σχῆμα μέγα σελίδες 216. 'Εκδοτικὸς Οἶκος Δημητράκου. Τιμὴ Δρ. 75.—

ΘΗΒΑΙΟΥ Ν. Περὶ τοῦ ἀρνητικοῦ τῆς συμβάσεως διαφέροντος σελ. 148 δρ. 125.—

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ Π. Διεθνῇ ποινικοσωφρονιστικὰ συνέδρια. σελ. 76 δρ. 25.—

ΛΕΞΙΚΟΝ ΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ καὶ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ. (Νομικὴ 'Εγκυκλοπαίδεια). Τεύχη 22 καὶ 23. (Τόμος Δ'.) περιλαμβάνουσι 70 ἄρθρα ἀπὸ τῆς λέξεως ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ μέχρι τῆς λέξεως ΕΚΘΕΣΙΣ, τῶν κ. κ. Κ. Γ. Παπαδοπούλου, 'Αγγ. Ν. Μπουροπούλου, Φ. Ζήρα, 'Αλέξ. Διγενοπούλου, Φ. Βεγλερῆ, Γρ. Κάτσα, Ν. Α. Χωραφᾶ, Μ. Δ. Στασινοπούλου, Γ. Παπαχατζῆ, Γ. Δ. Σπυροπούλου, Ι. Οἰκονόμου καὶ ἄλλων.

'Εκαστον τεύχος Δρ. 30.—

ΜΠΟΣΔΑ Δ. 'Η καλὴ τῇ πίστει κτῆσις νομίμων ἐνεχυρῶν ἢ προνομίων ἰδίᾳ ἐπὶ εἰσκομισθέντων ἀλλοτριῶν. σελ. 70 δρ. 50.—

ΡΑΜΜΟΥ Περὶ κυρίως παρεμβάσεως, ἱστορικῶς, δογματικῶς, συγκριτικῶς. σελ. 224 Δρ. 100.—

ΣΤΕΡΓΙΟΥ Α. 'Ο σωφρονισμὸς τῶν νεαρῶν ἐγκληματιῶν παρ' ἡμῖν. σελ. 16 δρ. 15.—

ΣΕΡΒΟΥ Σ. 'Οδηγὸς τῶν φορολογουμένων ἐν 'Ελλάδι. σελ. 73 δρ. 15.—

ΤΖΩΡΤΖΟΠΟΥΛΟΥ Χ. 'Ενοχὴ ἀπόπειρα, συμμετοχὴ ἐν τῷ σχεδίῳ 'Ελληνικοῦ ποινικοῦ κώδικος σελ. 24 δρ. 10.—

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΖΟΛΩΤΑ Ε. 'Η δανειακὴ ἐπιβάρυνσις τῆς 'Ελλάδος σελ. 124 δρ. 50.—

FICHER I. μεταφρ. ΑΛ. ΔΟΒΕΡΔΟΥ. Νομισματικὰ πλάναι σελ. 236 δρ. 50.—

ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ Δ. 'Η εἰσροὴ ξένων κεφαλαίων σελ. 230 δρ. 200.—

ΛΑΜΠΡΙΝΑΚΗ Β. Τὸ Δημόσιον Λογιστικὸν καὶ ὁ ἐλεγχὸς τῶν κρατικῶν δαπανῶν σελ. 23 δρ. 10.—

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΧΑΛΙΑΡΗ Ν. 'Ιδρύματα λαογραφικά. Τόμος Δ'. σελ. 179 Δρ. 20.—

ΦΙΛΙΠΠΑ ΣΠ. Οἱ δῆθεν γαλλισμοὶ τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσης σελ. 32 δρ. 10.—

ΠΕΤΣΗ ΙΩΑΝ. Συλλογὴ ἀνεκδότων δημοτικῶν ἀσμάτων. Μακεδονίας. Χαλκιδικῆς, Θράκης. σελ. 184 δρ. 60.—

ΒΑΛΒΗ ΣΤ. Οἱ Πέρσαι τοῦ Αἰσχύλου (μετάφρασις) σελ. 60 δρ. 5.—

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΪΟΥ 1931

IBAN TOYPKENIEΦ

ΒΡΟΧΕΣ ΑΝΟΙΣΙΑΤΙΚΕΣ

Μετάφρ. ΜΠ. ΑΝΝΙΝΟΥ

Τιμάται ἄδειον δρ. 50.—

» χροσόδ. » 60.—

(Τόμος Μαΐου τῆς σειρᾶς 25 Ἐκλεκτὰ ἔργα).

Στὴ ρωσικὴ ἀλλὰ καὶ στὴν παγκόσμια λογοτεχνία ὁ Τουρκένιεφ εἶνε ἓνας ἀπὸ τοὺς διαλεχτοὺς λογοτέχνες στὸ διήγημα καὶ στὸ ρομάντο. Κ' ἐν ἀπὸ τὰ καλότερα καὶ χαρακτηριστικώτερα ρομάντα του, ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τῶν κριτικῶν τὸ μεταφρασμένο τώρα ἀπὸ τὸν κ. Μπάμπη Ἀννίνο: «Βροχὲς ἀνοιτιάτικες». Ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸν ζωντανὸ ρεαλισμό, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ θέλητρο καὶ τὴ γοητεία τῆς ρωσικῆς λογοτεχνίας, προικισμένο δὲ συνάμα μὲ τὴν περιπάθεια, ποὺ χωρὶς νὰ ξεφεύγῃ ἀπὸ τὴ φυσικότητα καὶ μέσα στὰ ὅρια τῆς σωστῆς ψυχολογικῆς παρατήρησης ἔχει νὰ δῇ ὁ Τουρκένιεφ, θανάσιο καὶ συνάμα ἀβίαστο στὴν πλοκή, συγκρατεῖ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἀμείωτο τὸ ἐνδιαφέρον. Τέτοιο, — εἶνε ἀπὸ τὰ πὺδ καλὰ σθῆτα καὶ πὺδ ὠραία ἔργα στὴ φιλολογία τοῦ ρομάντου. — Ἡ ἐκτύπωσή του σὲ ὀγκώδη τόμο ἐπιμελημένο.

ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
ΣΕ 80 ΗΜΕΡΑΣ

Τιμάται δεδεμ. δρ. 40.—

(Τόμος Μαΐου Παιδικῆς Βιβλιοθήκης
ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ β' σειρᾶς).

Τὰ ἔργα τοῦ Βέρν διδάσκουν καὶ διασκεδάζουν τοὺς μικροὺς, ἀλλὰ ὠφελοῦν καὶ τοὺς μεγάλους. Παρέχουν πλῆθος γνώσεων, γεωγραφικῶν, ἐθνογραφικῶν, φυσικῆς ἐπιστήμης, μέσα εἰς πλοκήν εὐχάριστον πάντοτε, μ' ἐπεισόδια ποὺ συγκροτοῦν τὸ ἐνδιαφέρον, μὲ διάλογον ποὺ φυσικὰ καὶ ἀβίαστα συναρμολογεῖται μὲ τὴν διήγησιν καὶ τὴν συμπληρώνει. Ὁ «Γύρος τοῦ κόσμου εἰς 80 ἡμέρας» ἀπὸ τὰ καλότερα σὰν μυθιστόρημα εἶνε συνάμα καὶ ἀπὸ τὰ πληρέστερα εἰς ὀφέλειαν καὶ διδακτικὴν ἔλκιν. Διότι ὁ ἥρωας του, ὁ Φιλέας Φόγγ, περνᾷ ἀπὸ χώρας τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀνατολῆς, βλέπει πλῆθος λαοῦς, εὐρίσκειται ἐν μέσῳ παντοίων ἠθῶν καὶ ἐθίμων. Ὅλα δὲ αὐτὰ τὸσον ζωντανὰ περιγράφονται, ὥστε ἐνῶ παρακολουθεῖ ὁ ἀναγνώστης τὴν περιπετειώδη πλοκήν, ἀποτυπώνονται συνάμα εἰς τὴν μνήμην του πλοῦσαι παραστάσεις πραγματικῶν καὶ ἀληθῶς ὠφελίμων γνώσεων. — Ἡ μετάφρασις λογοτεχνικὴ καὶ ἡ ἔκδοσις κοσμημένη ἀπὸ τῶν εἰκόνων τῆς πολυτελοῦς ἐν τῷ ποιοτικῷ ἐξέδεως.

PAUL GEORG MÜNCH

ΒΕΒΑΙΑ ΦΤΑΙΕΙ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ !..

Μετάφρ. Γ. ΖΗΣΗ καθηγητοῦ.

Τιμάται ἄδειον δρ. 45.—

» χροσόδ. » 55.—

Ὁραία καὶ σωστά μὲ κομψὸ ὕφος μεταφρασμένο εἶναι τὸ βιβλίο αὐτὸ ἀπὸ τὰ νεώτερα, τὰ πὺδ ζωντανά, τὰ πὺδ διαφωτιστικά καὶ τὰ κοινῶς ὠφέλιμα τῆς ἐποχῆς μας. Συγγραφέας του ὁ διάσημος σύγχρονος παιδαγωγὸς Paul G. Münch καὶ θέμα του τὸ Νέον Σχολεῖον ἢ ἀλλῶς Τὸ Σχολεῖον Ἐργασίας, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν νέαν ἀντίληψιν τῆς παιδαγωγικῆς, βασιζομένην εἰς τὴν πραγματικὴν ψυχολογίαν τοῦ παιδιοῦ, ἀπευθυνομένην εἰς τὴν πνευματικὴν του δυνατότητα, προσανατολισμένην εἰς τὴν ἀληθινὴν ἀντίληψιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ὅπως ἥδη ἐξελλίσσεται. Αὐτὸ τὸ Σχολεῖον καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ θεματός του εἶναι τόσον ἐξακριβωμένη καὶ διαφωτιστικὴ, ὥστε οὐ μόνον οἱ διδάσκαλοι, ἀλλὰ καὶ οἱ γονεῖς καὶ ἀκόμη ὅλοι ὅσοι θέλουν νὰ εἶναι πνευματικῶς συγχρονισμένοι πρέπει νὰ τὸ διαβάσουν. Εἶναι ἀπὸ τὰ λίγα ἔργα ποὺ μ' ὅλην τὴν σοβαρότητα τοῦ περιεχομένου διαβάζονται εὐχαρίστως.

JANE ANDREWS

ΕΠΤΑ ΜΙΚΡΕΣ ΑΔΕΛΦΕΣ

Τιμάται δεδεμ. δρ. 40.—

(Τόμος Μαΐου Παιδικῆς Βιβλιοθήκης
ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ α' σειρᾶς).

Ἀπὸ τὰ γοητευτικώτερα καὶ μαζὶ διδακτικώτερα νέα βιβλία γιὰ παιδιά, γνωστὸ παντοῦ καὶ φημισμένο εἶνε τὸ ἔργο τοῦτο τῆς J. Andrews. Σὲ ὁμορφὴν ὅσο καὶ ἀπλὴ σύνθεσιν, τέτοια ποὺ ὁ μύθος μὲ χαρακτηρισμένα ἐπεισόδια νὰ συγκρατῇ ζωηρὸ τὸ ἐνδιαφέρον, χωρὶς ὅμως νὰ πνίγῃ τὴν σκοπιμότητα, δηλαδὴ χωρὶς νὰ ἐλαττώνῃ τὴν προσοχὴν τοῦ παιδιοῦ στὶς πολλὰς ὀφέλιμες, χαρακτηριστικὰς τόπων καὶ ἠθῶν γνώσεις γιὰ τὸν κόσμο ποὺ περιγράφεται, ἀποτελεῖ τὸ ἔργο αὐτὸ σὰν μὲ ἐγκυκλοπαιδεία γιὰ παιδιά. Καὶ μπορεῖ νὰ πούμε πὺς τὸ διάβασμά της δίνει μαζὶ μὲ τὴν αἰσθητικὴ ἀπόλαυσιν καὶ μιὰ πραγματικὴν διδασκαλίαν, περισσότερη παρ' ὅτι δέκα πᾶνω στὸ ἴδιο θέμα εἰδικὰ διδακτικὰ βιβλία. Ἡ μετάφρασις ἀπὸ τὸν κ. Κ. Γεωργιάνην μὲ συνεργασία τοῦ κ. Π. Παπαχριστοδούλου λογοτεχνικὴ. Καὶ ἡ πλοῦσα εἰκονογραφημένη ἔκδοσις ἀπὸ τὶς τελευταῖες.

Γεωφυσικὸς Χάρτης τῆς Ἀσίας, ὑπὸ Δ. Δημητράκου. Κλίμαξ 1: 20.000.000 μεγεθος χάρτου 0.61x0.81. Τιμάται εἰς φύλλα δρ. 7.50. Εἰς βιβλίον μὲ ἐξώφυλλον δρ. 8.50. Ἐπὶ πανίου μετὰ πλαισίου ἐτοιμος πρὸς ἀνάρτησιν 62.50.

Θεοφράστου Χαρακτήρες. Ἐκδοσις στερεότυπος, ἐπιμελεῖ Ἀχιλ. Τζαρτζάνου. Εἶναι ὁ εἰκοστὸς πρῶτος τόμος τῆς γνωστῆς βιβλιοθήκης (Στερεότυποι ἐκδόσεις ἀρχαίων ἑλλήνων συγγραφέων Δημητράκου.) Τιμὴ δραχ. 12.—

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

ΔΥΝΑΣΘΕ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΕΤΕ
40 ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΥΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΙΣ ΤΙΜΗΝ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ

Ὅλα εἶναι βιβλία γραμμένα ἢ μεταφρασμένα ἀπὸ λογοτέχνους καὶ παιδαγωγοὺς εἰς γλῶσσαν ἀπλὴν ἢτοι ἀπὸ τοὺς: Ἀννίνο Μπάμπη, Βουτυράν Δ., Καζαντζάκη Γαλάτ., Καζαντζάκη Ν., Καμπούρογλου Δ., Κλεάνθους Μυρσ., Νιρβάναν Π., Παπαντωνίου Ζαχ., Παπαχριστοδούλου Πολυδ., Σπεράντζαν Στυλ., Στρατηγόπουλον Ἀν. καὶ ἄλλους.

ΤΙΜΑΙ ΙΣΧΥΟΥΣΑΙ ΜΕΧΡΙ 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 1931

Ἐκάστη σειρὰ 20 τόμων ἰσχύει Δρ. 400.—

Δετικά ἑκάστου τόμου » 7.50

Τὰ ὑπογραμμισμένα ἐκκυκλοφόρησαν.

ΗΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΚΛΕΞΕΤΕ 20 ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ
ΕΚ ΤΩΝ ΔΥΟ ΣΕΙΡΩΝ τῆς ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟ-
ΘΗΚΗΣ πληρώνοντες δρ. 20 μηνιαίως. Οἱ
προπληρώνοντες ὁλόκληρον σειρὰν ἔχουν
ἐκπτώσιν 10ο)ο.

ΣΕΙΡΑ Α.

20 ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ 7-12 ΕΤΩΝ

Θὰ ἐκδίδεται ἓνα τὸν μῆνα, ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου.

1. Μυθολογία γιὰ παιδιά I. (Οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου) ὑπὸ Baldwin
2. Μυθολογία γιὰ παιδιά II. (Οἱ ἥρωες) ὑπὸ Baldwin
3. Μῦθοι Αἰσώπειοι ὑπὸ Baldwin
4. Μῦθοι ὑπὸ Lafontaine
5. Ὁραῖες Παιδικῆς Ἱστορίες Grimm
6. Τὰ ὠραιότερα Παραμῦθια τοῦ Andersen
7. Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσεια τοῦ Ὀμήρου
8. Ροβινσὼν Κρούσος ὑπὸ Defoe
9. Ὁν Κιχῶτος ὑπὸ Cervantes
10. Δὺ περιπέτειες τοῦ βαρῶνου Μυνχάου-
ζεν ὑπὸ Mund
11. Ταξίδια τοῦ Γκιούλιβερ ὑπὸ Swift

12. Ἱστορίες γιὰ παιδιά ἀπὸ τὸν Ἡρόδοτον

13. 20 Παραμῦθια ἐκλεκτὰ διαφόρων λαῶν (ἐκλογαί).

14. Οἱ ἑπτὰ μικρὲς ἀδελφές Andrews Jane ἢτοι: Ἀγκωνάκ ἢ Ἐσκιμῶα, Τζεμιλά ἢ κόρη τῆς Ἐρήμου, ἢ Πεν-Σε ἢ Κινέζα. Λουίζα ἢ κόρη τῶν βουνῶν κλπ. (Γεωγραφικόν).

15. Δέκα παιδιά ποὺ ἔζησαν κατὰ ἐποχές ἀπὸ τὸν παλὸ καιρὸ ὡς τώρα ὑπὸ Andrews Jane. (Ἱστορικόν).

16. Δραματικὰ διηγήματα καὶ Παιχνίδια.

17. Παιδικὰ Τραγούδια ὑπὸ Ζαχαρ. Παπαντωνίου καὶ Λαμπελί.

18. Ὁ Σέρλοκ Χόλμς τῶν τετραπύλων, παιδικὸ μυθιστόρημα, τοῦ ὁποῦ τὰ πρόσωπα εἶναι ζῶα. (Φυσικοὶ χαρακτηρισμοὶ τῶν ζώων κατὰ τρόπον ἀστεϊστάτον).

19. Ἡ Πεντάμορφη Νεράιδα. (Ὁραιότατα διηγήμ. Ὑγείας).

20. Ἐνας μικρὸς ὄμιλος διηγείται τὴν ζωὴν του, ἢτοι τερπνότερες ἱστορίες ζώων καὶ πτηνῶν.

ΣΕΙΡΑ Β.

20 ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ 10-16 ΕΤΩΝ

Θὰ ἐκδίδεται ἓνα τὸν μῆνα. Τὸ πρῶτον θὰ κυκλοφορήσῃ πρὸ τῆς πρωτοχρονιάς.

1. Οἱ μεγάλοι ἄνδρες τοῦ παρελθόντος.
2. Πέντε Ἐνδοξοὶ Λαοὶ ὑπὸ Guerber
3. Τὰ μεγαλύτερα γεγονότα τῆς ἀνθρωπότητος ὑπὸ Guerber
4. Αἱ μεγαλύτεραι πράξεις.
5. Οἱ μεγάλοι θαλασσοπόροι (Κολόμβος, Βάσκο δε Γάμ, Μαλελαιο, Κούκ κλπ.)
6. Οἱ μεγάλοι ἑφευρέται καὶ αἱ ἐφευρέσεις των. ὑπὸ Bachman
7. Οἱ μεγάλοι εὐεργέται τῆς Ἑλλάδος.
8. Ὁ Κόσμος στὴ δουλειά του (ἓνα βλέμμα εἰς τὴν ζωὴ τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὡς σήμερον) V. Louthier
9. Ἀνὰ τὴν ἔρηρην καὶ τὴν θάλασσαν.
10. Ὑγιεινὲς συνήθειες Λαμπαδίου Ε.
11. Βυζαντινὲς Ἱστορίες Diehl Σλουμπορζέ.
12. Τί τρώγει ὁ κόσμος, νέα σειρὰ Carpenter
13. Πῶς ἐνδύεται ὁ κόσμος: νέα σειρὰ Carpenter
14. Πῶς στεγάζεται ὁ κόσμος: νέα σειρὰ.
15. Τὸ Ἀρχιπέλαγος εἰς ἀναστάτωσιν I. Βέρν.
16. Περιπέτειες Κινέζων Ἰουλιὸν Βέρν.
17. Ἄνω κάτω ὑπὸ Ἰουλιὸν Βέρν.
18. Ἡ χώρα τῶν ἀδαμάντων Ἰουλιὸν Βέρν.
19. Ὁ Γύρος τῆς Γῆς εἰς 80 ἡμέρας, Βέρν.
20. Ἡ μικρὴ μάγισσα τοῦ ξάσους W. Bonsels. Ἐνα μοναδικὸ βιβλίο σὲ περιγραφὰς τοῦ ξάσους (ζώων, φυτῶν) καὶ ἓνας μεγαλοπρεπὴς ὕμνος στὴ δημιουργία.

ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΟΙΚΟΝ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε. - ΑΘΗΝΑΙ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε. - ΣΤΑΔΙΟΥ 4 - ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

Γ' ΣΕΙΡΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου—30 Ἰουνίου 1931.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 40 πολυτελείς τόμοι εἰκονογραφημένοι ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χαρτὸν διὰ παιδιὰ 7 - 16 ἐτῶν εἰς 2 σειρὰς ἀπὸ 20 τόμους ἐκάστη. Πληρωτέας εἰς δόσεις ἐκ δρ. 20 μηνιαίως.
Συνδρομὴ διὰ 20 τόμους ἀδέτους Δραχ. 400.—
Λετὰ ἐκάστον τόμον..... » 7.50
Κάθε μῆνα ἐκδίδονται δύο τόμοι.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ 10 ΤΟΜΟΙ

25 ΕΚΛΕΚΤΑ ΕΡΓΑ 30 τόμοι μικροὶ καὶ μεγάλοι.

Συνολικὴ ἀξία καὶ τῶν 30 τόμων Δραχ. 2.600.—
Διὰ τοὺς ἐγγραφομένους συνδρομητὰς τιμὴ εὐκαιρίας » 1.500.—
Πληρωμὴ εἰς μηνιαίας δόσεις ἐκ δραχμῶν 50.— Κάθε μῆνα ἐκδίδεται ἓνας τόμος.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ 3 ΤΟΜΟΙ

ΛΕΞΙΚΑ & ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ 6 Λεξικά καὶ 4 Μέθοδοι πρὸς ἐκμάθησιν ἄνευ διδασκάλου τῶν ξένων γλωσσῶν, Γαλλικῆς, Ἀγγλικῆς, Γερμανικῆς, Ἰταλικῆς. Ἑγγραφή κατ' ἐκλογὴν. Πληρωμὴ μηνιαίως δραχμὰς 20.—

Κάθε δύο μῆνας ἐκδίδεται ἓνας τόμος.

Ἐκάστον Λεξικὸν ἀδετον.. Δρ. 95.—
Χρυσόδετον (ὅλο πανί)..... » 120.—
Ἐκάστη Μέθοδος πανόδετος. » 45.—

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ 2 ΤΟΜΟΙ

ΜΕΓΑ ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ — ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ 6ῃ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ. ΤΟΜΟΙ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ 5000

Πληρωμὴ εἰς μηνιαίας δόσεις ἐκ δραχμῶν 20.—Κάθε τρεῖς μῆνας ἐκδίδεται εἰς τόμος. Ὁ πρῶτος τόμος θὰ κυκλοφορήσῃ τὴν 30ὴν Ἰουνίου.

Ἀδετον..... Δρ. 700.—
Χρυσόδετον (ὅλο πανί).... » 900.—
» (δέρμα πανί)..... » 1.000.—

ΝΟΜΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ : (ΤΙΜΑΙ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ)

Λεξικὸν Νομικῆς Διοικήσεως Ἀστυνομίας, τόμοι 10..... Δρ. 1890.—
Ρωμαϊκὸν Δίκαιον Δέρμπουρ, τόμοι 5..... » 600.—
Πολιτικὴ Δικονομία Εὐκλείδου, τόμοι 2..... » 750.—
Ἑγγραφή καὶ εἰς τὰ 3 ἔργα τόμοι 17 Δρ. 2610.—
Λετὰ ἐκάστον τόμον ὅλο πανί » 20.—
Λετὰ ἐκάστον τόμον δέρμα πανί ... » 50.—

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸν Ἐκδοτικὸν Οἶκον Δημητράκου Ἀθῆναι
ὁδὸς Σταδίου 4 καὶ εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα τῶν ἐπαρχιῶν.